

ENERGETSKI ZAKON (EZ)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon določa:

- načela energetske politike,
- pravila za delovanje trga z električno energijo in zemeljskim plinom,
- transport ogljikovega dioksida preko cevnih prenosnih omrežij,
- reševanje pritožb potrošnikov,
- načine in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb na področju energetike,
- načela zanesljive oskrbe in učinkovite rabe energije,
- spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov energije,
- zahteve za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo,
- navedbo porabe energije in drugih virov teh proizvodov z energijskimi nalepkami in podatkovnimi karticami proizvodov,
- pogoje za obratovanje energetskih postrojenj,
- pogoje za opravljanje energetske dejavnosti,
- izdajanje licenc in energetskih dovoljenj ter
- organe, ki opravljajo upravne naloge po tem zakonu.

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo naslednje direktive Evropske skupnosti:

- Direktiva 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL L št. 176 z dne 15. 7. 2003),
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES (UL L št. 176 z dne 15. 7. 2003),
- Direktiva Sveta 2004/67/ES z dne 26. aprila 2004 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom (UL L št. 127 z dne 29. 4. 2004),
- Direktiva 2009/28/ES Evropskega Parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009),
- Direktiva 2004/8/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o spodbujanju sproizvodnje, ki temelji na rabi koristne toplote, na notranjem trgu z energijo in o spremembi Direktive 92/42/EGS (UL L št. 52 z dne 21. 4. 2004),
- Direktiva 2002/91/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2002 o energetske učinkovitosti stavb (UL L št. 1 z dne 4. 1. 2003). Prenos Direktive 2002/91/ES v zvezi z metodologijo za izračun in zahtevami za energetske učinkovitost stavb ureja zakon, ki ureja gradnjo objektov, redne preglede kotlov pa ureja zakon, ki ureja varstvo okolja,
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/89/ES o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo (UL L št. 33 z dne 4. 2. 2006, str. 22),
- Direktiva 2009/125/ES Evropskega Parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev) (UL L št. 285 z dne 31. 10. 2009),
- Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2006/32 z dne 5. aprila 2006 o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/76/EGS (UL L št. 114 z dne 27. 4. 2006, str. 64),

- Direktiva 2009/31/ES o Evropskega Parlamenta in Sveta o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009),
- Direktiva 2010/30/EU Evropskega Parlamenta in Sveta o navajanju porabe energije in drugih virov izdelkov, povezanih z energijo, s pomočjo nalepk in standardiziranih podatkov o izdelku (UL L št. 153 z dne 12. 5. 2010),
- Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 13. julija 2009, o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211 z dne 14. 8. 2009).

2. člen

S tem zakonom se zagotavljajo pogoji za varno in zanesljivo oskrbo uporabnikov z energetske storitvami po tržnih načelih, načelih trajnostnega razvoja, ob upoštevanju njene učinkovite rabe, gospodarne izrabe obnovljivih virov energije ter pogojev varovanja okolja.

3. člen

S tem zakonom se zagotavlja konkurenčnost na trgu energije po načelih nepristranskosti in preglednosti, upošteva varstvo potrošnikov in izvajanje učinkovitega nadzora nad oskrbo z energijo.

4. člen

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. aerotermalna energija: pomeni energijo, ki je shranjena v obliki toplote v zraku iz okoljskega zraka;
2. bilančna pogodba: je pravni posel in drugo razmerje, s katerim pravna ali fizična oseba z organizatorjem trga za električno energijo uredi dobavo izravnalne energije in finančno poravnavo odstopanj v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali fizična oseba uvrsti v bilančno shemo in pridobi status člana bilančne sheme oziroma organizator trga oblikuje bilančno skupino za potrebe izvajanja posameznih dejavnosti iz obsega gospodarske javne službe;
3. biogorivo: je tekoče biogorivo za energetske namene in pogonsko biogorivo;
4. biomasa: so biološko razgradljivi deli proizvodov, odpadkov in ostanki biološkega izvora iz kmetijstva (vključno s snovmi rastlinskega in živalskega izvora), gozdarstva in z njima povezanih proizvodnih dejavnosti, vključno z ribištvom in ribogojstvom, ter biološko razgradljivi deli industrijskih in komunalnih odpadkov;
5. celotni izkoristek soproizvodnje: je kvocient med letno vsoto proizvedene električne in mehanske energije ter koristne toplote in energijskim vložkom goriva, izračunanim na podlagi »neto kurilne vrednosti« goriv, ki se porabi za proizvodnjo toplote v soproizvodnji, ter bruto proizvodnjo električne in mehanske energije;
6. cena za uporabo omrežja: je cena, ki jo odjemalec električne energije oziroma zemeljskega plina plača za dostop do omrežij in je sestavljena iz omrežnine ter dodatkov k omrežnini iz enaindvajsete točke tega člena;
7. daljinsko ogrevanje ali daljinsko hlajenje (v nadaljnjem besedilu: daljinsko ogrevanje): pomeni distribucijo toplote v obliki pare, vroče vode ali ohlajenih tekočin iz centralnega proizvodnega vira prek omrežja do več zgradb ali lokacij za namene ogrevanja ali hlajenja prostorov ali za procesno ogrevanje ali hlajenje;
8. dati na trg: pomeni prvič ponuditi proizvod, povezan z energijo, na trgu Evropske skupnosti z namenom distribucije ali uporabe v Evropski skupnosti, za plačilo ali brezplačno, ne glede na vrsto prodaje (prodajno tehniko);
9. dati v uporabo: pomeni prvo uporabo proizvoda, povezanega z energijo, za predviden namen s strani končnega uporabnika v Evropski skupnosti;

10. dejavnost energetske borze: je organizirana izmenjava povpraševanj po nakupu s ponodbami po dobavi električne energije in energentov ter trgovanje s standardiziranimi produkti za dan časovni okvir, ki pod enakimi pogoji omogoča sodelovanje vsakemu tržnemu udeležencu ter zagotavlja pregledno in nediskriminatorno oblikovanje sklenitvene cene;
11. dejavnost systemskega operaterja: je prenos oziroma distribucija električne energije ali zemeljskega plina ter upravljanje, vzdrževanje, obratovanje in razvoj prenosnega oziroma distribucijskega omrežja, skladišča zemeljskega plina ali terminala za utekočinjen zemeljski plin;
12. deklaracija za proizvodno napravo: je odločba, ki jo izda Javna agencija Republike Slovenije za energijo (v nadaljnjem besedilu: Agencija za energijo) proizvajalcu električne energije za posamezno napravo za proizvodnjo električne energije, s katero se potrjuje, da proizvodna naprava izpolnjuje pogoje, predpisane za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ali proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije;
13. delovni pas: je zemljiški pas, ki je potreben za izvedbo gradbenih del in je opredeljen v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja ali v prostorskem aktu;
14. distribucija: je transport goriv ali energije po distribucijskem omrežju;
15. distribucijsko omrežje: je energetska omrežje od prenosnega omrežja do končnega odjemalca;
16. distributer proizvodov, povezanih z energijo: je vsaka pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, v dobavni verigi, ki ni proizvajalec ali uvoznik in ki omogoči dostopnost proizvoda, povezanega z energijo na trgu ali v uporabo;
17. dobava: je prodaja, tudi nadaljnja, energije in goriv odjemalcem;
18. dobavitelj energije: je pravna ali fizična oseba, ki odjemalcu prodaja energijo ali gorivo;
19. dobavitelj proizvodov, povezanih z energijo: pomeni proizvajalca, njegovega pooblaščenega zastopnika v Evropski uniji ali uvoznika, ki da proizvod na trg ali v uporabo na trgu Evropske unije. Če teh ni, se za dobavitelja šteje druga fizična ali pravna oseba, ki da proizvode, povezane z energijo, na trg ali v uporabo;
20. dobavni pogoji: so tehnično in ekonomsko opredeljene obveznosti za dobavo energije, ki zavezujejo systemskega operaterja, dobavitelja in odjemalca;
21. dodatki k omrežnini: so dodatki, namenjeni za pokrivanje stroškov:
- a) delovanja Agencije za energijo;
 - b) sprostitev dolgoročnih prenosnih zmogljivosti za prenos zemeljskega plina;
 - c) stroškov dobaviteljev zaradi neustavljive dobave električne energije;
 - d) delovanja organizatorja trga, razen stroškov za izvajanje dejavnosti Centra za podpore iz 64.p člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: center za podpore);
22. dolgoročna pogodba o dobavi zemeljskega plina: je pogodba o dobavi zemeljskega plina, sklenjena za več kot deset let;
23. dostopnost na trgu: pomeni vsako dobavo proizvoda, povezanega z energijo, za distribucijo, porabo ali uporabo na trgu Evropskih skupnosti v okviru gospodarske dejavnosti, bodisi odplačno ali brezplačno;
24. dostop do omrežja: je pravica do uporabe omrežja z namenom, da se izpolnijo pogodbe o dobavi električne energije ali zemeljskega plina, oziroma transportu ogljikovega dioksida ob upoštevanju dejanskega stanja v omrežju;
25. električna energija, proizvedena iz obnovljivih virov energije, je:
- a) električna energija, ki jo proizvedejo proizvodne naprave, ki uporabljajo samo obnovljive vire energije,
 - b) del električne energije, ki jo iz obnovljivih virov energije proizvedejo kombinirane proizvodne naprave, ki uporabljajo tudi neobnovljive vire energije, ter

- c) obnovljiva električna energija, ki se uporablja za polnjenje sistemov za skladiščenje energije, vendar brez električne energije, proizvedene kot rezultat delovanja sistemov za skladiščenje;
26. električna energija iz soproizvodnje: je električna energija, proizvedena v postopku, ki je povezan s proizvodnjo koristne toplote, in se izračuna na način, določen s predpisom iz 64.e člena tega zakona;
27. energija iz soproizvodnje: je vsota električne in mehanske energije ter koristne toplote, ki so pridobljene v soproizvodnji;
28. energetska učinkovitost stavbe: je učinkovitost dejansko porabljene ali ocenjene energije za zadovoljevanje potreb, povezanih s predvideno uporabo stavbe, ki vključuje ogrevanje, hlajenje, prezračevanje, gretje sanitarne vode in razsvetljavo ter druge namene;
29. energetska izkaznica stavbe: je javna listina s podatki o energetske učinkovitosti stavbe s priporočili za povečanje energetske učinkovitosti;
30. energetska storitev: je fizikalni učinek, korist ali ugodnost, ki izhaja iz kombinacije energije in energetske učinkovite tehnologije oziroma dejavnosti, in ki lahko vključuje obratovanje, vzdrževanje in nadzor, nujne za opravljanje storitve, ter se opravi na podlagi pogodbe in običajno vodi k preverljivemu in merljivemu oziroma ocenljivemu izboljšanju energetske učinkovitosti;
31. energetske pregled: je sistematični postopek za ugotavljanje porabe energije stavbe ali skupine stavb, tehnološkega procesa oziroma industrijskega obrata ali pri izvajanju zasebnih ali javnih storitev, s katerim se opredeli in oceni gospodarne možnosti za varčevanje z energijo ter pripravi poročilo o ugotovitvah;
32. energija: je vsaka oblika proizvedene ali pridobljene energije, namenjene za dobavo ali prodajo;
33. energija okolice: je aerotermalna energija, ki je shranjena v zraku, in energija, ki je v obliki toplote shranjena v vodi morja, rek, jezer in drugih površinskih voda;
34. geotermalna energija: je energija, ki je shranjena v obliki toplote pod trdnim zemeljskim površjem;
35. goriva: so trdna, tekoča in plinasta goriva, ki z zgorevanjem ali drugim kemičnim ali fizikalnim procesom sproščajo energijo;
36. gospodinjski odjemalec: je odjemalec, ki kupuje električno ali drugo energijo za lastno domačo porabo, kar izključuje opravljanje gospodarske ali poklicne dejavnosti;
37. hidrotermalna energija: pomeni energijo, ki je shranjena v obliki toplote v površinski vodi;
38. izravnalna energija: je električna energija, ki je potrebna za izravnavo odstopanj dejanske porabe in proizvodnje v določenem trenutku od napovedane porabe in proizvodnje;
39. izravnalni trg z električno energijo: je trg izravnalne energije;
40. klimatski sistem: je kombinacija vseh komponent, ki zagotavljajo obdelavo zraka, pri kateri je temperatura zraka regulirana ali se jo lahko zniža, lahko tudi v kombinaciji z regulacijo prezračevanja, vlažnosti in čistoče zraka;
41. končna bruto poraba energije: pomeni energijo ali energent, dobavljen za energetske namene industriji, prometu, gospodinjstvu, storitvenemu sektorju, vključno z javnim sektorjem, kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu, vključno z električno energijo in toploto, ki jo porabi energetske sektor (sektor transformacije) za proizvodnjo električne energije in toplote ter izgubami električne energije in toplote pri distribuciji in prenosu;
42. končni odjemalec: je fizična ali pravna oseba, ki kupuje energijo za lastno končno rabo;
43. koristna toplota: je toplota, proizvedena v postopku soproizvodnje za zadovoljitev ekonomske opravičljivega povpraševanja po toploti oziroma hlajenju. Ekonomsko opravičljivo povpraševanje pa je povpraševanje, ki ne presega potreb po toploti ali hladu in ki bi jih sicer zadovoljili po pogojih na trgu s postopki za proizvodnjo toplote ali hladu različnimi od soproizvodnje;
44. lokalni energetske koncept: je koncept razvoja samoupravne lokalne skupnosti ali več samoupravnih lokalnih skupnosti na področju oskrbe in rabe energije, ki poleg načinov bodoče oskrbe z energijo

vključuje tudi ukrepe za učinkovito rabo energije, soproizvodnjo toplote in električne energije ter uporabo obnovljivih virov energije;

45. mala soproizvodnja: je proizvodna naprava za soproizvodnjo z instalirano močjo, manjšo od 1 MWe;

46. mikrosoproizvodnja: je proizvodna naprava za soproizvodnjo z maksimalno močjo manjšo od 50 kWe;

47. nazivna električna moč proizvodne naprave: je najvišja trajna električna moč (brez časovnih omejitev) proizvodne naprave, za katero je ta izdelana in je navedena na napisni ploščici na proizvodni napravi oziroma jo je mogoče razbrati iz proizvajalčevih specifikacij ali pa je določena na podlagi prevzemnih meritev;

48. neto proizvedena električna energija: je proizvedena električna energija v proizvodni napravi, zmanjšana za električno energijo, porabljeno za delovanje same naprave;

49. nasedle investicije: so investicije, ki so bile načrtovane in izvedene pred 1. januarjem 1997 in v tržnih razmerah niso rentabilne, oziroma se ne morejo amortizirati;

50. nazivna izhodna moč klimatskega sistema: je največja toplotna moč, za katero proizvajalec navede in zagotavlja, da jo je mogoče dosegati ob podani učinkovitosti pri neprekinjenem delovanju;

51. neposredni oskrbovalni vod električne energije: je električni vod, ki povezuje elektrarno in odjemalca, ki nista priklopljena na omrežje, ali proizvajalca električne energije in dobavitelja za neposredno dobavo električne energije lastnim prostorom, družbam in upravičenim odjemalcem v njuni večinski lasti;

52. neposredni oskrbovalni vod zemeljskega plina: je vod zemeljskega plina, ki dopolnjuje že povezano omrežje;

53. obnovljivi viri energije: so obnovljivi nefosilni viri energije (veter, sončna energija, geotermalna energija, energija valov, energija plimovanja, vodna energija, biomasa, odlagališčni plin, plin iz naprav za čiščenje odpadkov in bioplin);

54. odjemalec: je pravna ali fizična oseba, ki je na pogodbeni osnovi oskrbovana z energijo ali gorivi za lastno rabo ali za nadaljnjo prodajo;

55. omrežje: je sistem povezanih naprav, ki so namenjene prenosu ali distribuciji električne energije, toplote ali plina do odjemalcev, ali transportu ogljikovega dioksida;

56. omrežnina: je del cene za uporabo omrežja, ki je namenski prihodek systemskega operaterja za pokrivanje upravičenih stroškov dejavnosti systemskega operaterja v posameznem letu regulativnega obdobja, ki vključuje tudi reguliran donos na sredstva;

57. omrežnina za priključno moč: je namenski vir systemskega operaterja za električno energijo za že izvedeni obseg omrežja in za potrebni razvoj omrežja;

58. organizator trga: je pravna oseba, ki je določena za organiziranje delovanja trga z električno energijo ali z zemeljskim plinom po določbah tega zakona;

59. odprta pogodba: je pravni posel in drugo razmerje na organiziranem trgu z električno energijo, ki določa bilančno pripadnost prevzemno predajnih mest;

60. oskrba z energijo: je proces pridobivanja in predelave, proizvodnje, prenosa, distribucije in dobave energije;

61. podatkovna kartica proizvoda: pomeni standardno preglednico podatkov v zvezi s proizvodom povezanim z energijo;

62. pogodba o članstvu v bilančni shemi: je pravni posel in drugo razmerje na organiziranem trgu z električno energijo, ki fizično ali pravno osebo uvrsti v bilančno shemo;

63. pogodba o izravnavi: je pravni posel in drugo razmerje na organiziranem trgu z električno energijo, s katerim pravna ali fizična oseba s članom bilančne sheme organiziranega trga z električno energijo uredi dobavo izravnalne energije in poravnavo v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali

fizična oseba uvrsti v bilančno shemo in pridobi status člana bilančne sheme oziroma izvajalec gospodarske javne službe iz 20. člena tega zakona oblikuje bilančno podskupino za potrebe izvajanja posameznih dejavnosti iz obsega gospodarske javne službe;

64. pogonsko biogorivo: je tekoče ali plinasto biogorivo, namenjeno uporabi v prometu, ki je proizvedeno iz biomase;

65. podjetje za maloprodajo energije: je fizična ali pravna oseba, ki prodaja energijo končnim odjemalcem;

66. pooblaščen zastopnik proizvodov, povezanih z energijo: pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Evropski skupnosti, ki je pridobila pisno pooblastilo proizvajalca za opravljanje vseh ali dela obveznosti in formalnosti v zvezi s proizvodi povezan z energijo, v njegovem imenu;

67. poraba električne energije: je proizvedena električna energija v državi, vključno s samoproizvodnjo plus uvoz minus izvoz (bruto nacionalna poraba električne energije);

68. potrdilo o izvoru električne energije: je javna listina, ki dokazuje, da je določena količina električne energije proizvedena v soproizvodnji z visokim izkoristkom ali iz obnovljivih virov energije;

69. prevzemno predajno mesto: je mesto, kjer se vršita prevzem in predaja električne energije;

70. povezovalni vod je:

a) električni vod, ki povezuje omrežja električne energije,

b) prenosni vod zemeljskega plina, ki povezuje prenosno omrežje v Republiki Sloveniji s prenosnimi omrežji drugih držav;

71. pridobivanje: je proces izkoriščanja goriv in toplote iz naravnega okolja;

72. prihranek primarne energije: je prihranek energije, dovedene z gorivom, ki ga ustvari proizvodna naprava s soproizvodnjo, v primerjavi z ločeno proizvodnjo električne energije in toplote;

73. priključitev na omrežje: je fizična priključitev ali priklop na energetska omrežje pod pogoji, določenimi s tem zakonom;

74. primarna energija: je energija, ki je vsebovana v energetskih surovinah in v kakršni koli vrsti energije v naravi, ki vstopa v procese transformacije v električno, toplotno ali mehansko energijo;

75. proizvajalec proizvodov, povezanih z energijo: pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki proizvaja proizvode, povezane z energijo, in je odgovorna za njihovo skladnost glede dajanja na trg oziroma v uporabo, pod proizvajalčevim lastnim imenom ali blagovno znamko ali za lastno uporabo proizvajalca. Če proizvajalca ali uvoznika ni mogoče določiti, je proizvajalec vsaka fizična ali pravna oseba, ki daje na trg oziroma v uporabo proizvode, povezane z energijo;

76. proizvod, povezan z energijo: pomeni vsak proizvod, ki med uporabo vpliva na porabo energije, ter je dan na trg oziroma v uporabo, vključno z deli, namenjenimi vgradnji v proizvode, povezane z energijo, ki so dani na trg oziroma v uporabo kot posamezni deli, namenjeni končnim uporabnikom, in za katere se lahko naredi samostojna ocena okoljske učinkovitosti;

77. proizvodna naprava: je sklop opreme in instalacij, ki pretvarjajo druge vrste energij v električno energijo in lahko samostojno obratuje;

78. proizvodnja: je fizikalni ali kemični proces transformacije goriv in obnovljivih virov energije v električno, toplotno in druge oblike energije;

79. predelava goriv: je kemični ali fizikalni proces, s katerim gorivu spreminjamo lastnosti ali stanje;

80. prenos: je transport goriv ali električne energije po prenosnem omrežju;

81. prenosno omrežje: je visokonapetostno električno omrežje ali visokotlačno plinsko omrežje od proizvajalca oziroma povezave s sosednjimi prenosnimi omrežji do distribucijskega omrežja ali do uporabnika omrežja;

82. program za izboljšanje energetske učinkovitosti: je načrtovanje dejavnosti, ki je osredotočena na skupino končnih odjemalcev in običajno vodi k preverljivemu, merljivemu ali ocenljivemu izboljšanju energetske učinkovitosti;
83. regulativni okvir: je vrednostna opredelitev načrtovanih upravičenih stroškov systemskega operaterja po posameznih letih regulativnega obdobja, ki vključuje tudi reguliran donos na sredstva, načrtovanih prihodkov iz omrežnine, drugih virov financiranja ter presežkov ali primanjkljajev omrežnine iz preteklih let; če je regulativno obdobje daljše od enega leta, pomeni regulativni okvir tudi izravnavo načrtovanih upravičenih stroškov celotnega regulativnega obdobja na posamezna leta regulativnega obdobja, z namenom preprečitve skokovitega spreminjanja omrežnine po posameznih letih regulativnega obdobja;
84. regulativno obdobje: je obdobje enega ali več zaporednih koledarskih let, za katero se določa regulativni okvir;
85. systemske storitve: so vse storitve, ki so nujne za zagotavljanje zanesljivega in varnega obratovanja prenosnih in distribucijskih sistemov ter se podrobneje opredelijo v Systemskih obratovalnih navodilih;
86. systemski operater: je pravna ali fizična oseba, ki je v skladu s tem zakonom določena za opravljanje dejavnosti systemskega operaterja na posameznem omrežju, skladišču zemeljskega plina ali terminalu za utekočinjen zemeljski plin;
87. soproizvodnja: je postopek istočasne proizvodnje toplote in električne oziroma mehanske energije;
88. soproizvodnja z visokim izkoristkom: je soproizvodnja, pri kateri je prihranek primarne energije večji od 10 %, ter vsa mikrosoproizvodnja in mala soproizvodnja, če je prihranek primarne energije pri tej soproizvodnji večji od nič;
89. stavba: je krita konstrukcija s stenami, v kateri se uporablja energija za zagotavljanje notranjih klimatskih pogojev; pojem stavba se lahko nanaša na stavbo kot celoto ali njene dele, ki so bili projektirani ali spremenjeni za ločeno uporabo;
90. tarifni odjemalec: je odjemalec, ki po določbah tega zakona ni upravičeni odjemalec;
91. tarifni sistem za prodajo energije: je splošni akt, ki določa elemente in način njihove uporabe za prodajo energije tarifnim odjemalcem glede na vrsto odjema;
92. tekoča goriva: so utekočinjeni naftni plin, primarni bencin, motorni bencin – osvinčeni, motorni bencin – neosvinčeni, letalski bencin za batne motorje, bencinsko gorivo za reaktivne motorje, petrolejsko gorivo za reaktivne letalske motorje, ostali petroleji, ekstra lahko kurilno olje, dieselsko gorivo, bioetanol, biodizel, kurilno olje;
93. tekoče biogorivo za energetske namene: je tekoče gorivo, ki se uporablja za energetske namene, vključno s proizvodnjo električne energije ter energije za ogrevanje in hlajenje in ki je proizvedeno iz biomase. Tekoče biogorivo za energetske namene ne vključuje pogonskega biogoriva, ki je namenjeno uporabi v prometu;
94. terminal z utekočinjenim zemeljskim plinom: je terminal, ki se uporablja za utekočinjanje zemeljskega plina, njegovo skladiščenje in uplinjanje;
95. toplotna črpalka: je naprava ali sistem, ki odvzema toploto pri nižji temperaturi iz različnih toplotnih virov, na primer iz zraka, vode ali zemlje, in jo pri višji temperaturi dobavlja stavbi;
96. trajnostni razvoj: je razvoj, s katerim zadostimo sedanjim potrebam, ne da bi ogrozili možnost bodočih generacij, da zadostijo svojim lastnim potrebam;
97. tranzit: je transport električne energije ali zemeljskega plina z območja druge države čez ozemlje Republike Slovenije v drugo državo;
98. trgovec: je pravna ali fizična oseba, ki kupuje energijo ali gorivo za nadaljnjo prodajo;
99. trgovec proizvodov, povezanih z energijo: pomeni prodajalca na drobno ali drugo osebo, ki proizvode, povezane z energijo, končnemu uporabniku prodaja, oddaja v najem, prodaja na obroke ali razstavlja;

100. ukrep za izboljšanje energetske učinkovitosti: je ukrep, ki običajno vodi k preverljivemu in merljivemu ali ocenljivemu izboljšanju energetske učinkovitosti;
101. uporabnik omrežja: je pravna ali fizična oseba, ki iz omrežja odjema ali v omrežje oddaja energijo;
102. upravičeni odjemalec: je odjemalec, ki lahko prosto izbira dobavitelja po določbah tega zakona;
103. uvoznik proizvoda, povezanega z energijo: pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Evropski skupnosti, ki v okviru svojega poslovanja daje na trg Evropskih skupnosti proizvode, povezane z energijo, iz tretjih držav;
104. varčevalni potencial: je delež energije v skupnem obsegu rabe energije pri porabniku, ki ga je možno znižati z ekonomsko utemeljenimi vlaganji;
105. vrednost referenčnega izkoristka za ločeno proizvodnjo: je izkoristek nadomestne ločene proizvodnje toplote in električne energije, ki se ju namerava nadomestiti s soproizvodnjo;
106. zaprta pogodba: je pravni posel in drugo razmerje med člani bilančne sheme organiziranega trga z električno energijo, pri katerem je količina dobavljene električne energije v relevantnem časovnem obdobju fiksno določena za vsak obračunski interval; med zaprte pogodbe sodijo tudi zaprte pogodbe z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti, ki se štejejo kot zaprte pogodbe za dobavo električne energije preko meja Republike Slovenije, in ki vključujejo tudi uporabo pravic čezmejnega prenosa.

4.a člen

V zakonu uporabljeni izraz »upravljalec prenosnega omrežja« in izraz »izvajalec prenosa« v različnih sklonih in številih se v celotnem besedilu tega zakona nadomestita z izrazom »sistemski operater prenosnega omrežja«, izraz »upravljalec distribucijskega omrežja« in izraz »izvajalec distribucije« v različnih sklonih in številih pa se v celotnem besedilu tega zakona nadomestita z izrazom »sistemski operater distribucijskega omrežja«, vse v ustreznih sklonih, številih in sklicu na vrsto energetskega omrežja.

Izraz »minister, pristojen za energetiko« se v celotnem besedilu tega zakona nadomesti z izrazom »minister, pristojen za energijo«, izraz »ministrstvo, pristojno za energetiko« pa z izrazom »ministrstvo, pristojno za energijo« vse v ustreznem sklonu.

5. člen

Določbe tega zakona se, kolikor ni v posameznih členih drugače določeno, uporabljajo za pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: izvajalci energetskih dejavnosti) na naslednjih področjih energetskih dejavnosti:

- proizvodnja električne energije in toplote za daljinsko ogrevanje,
- predelava nafte ali naftnih derivatov,
- transport energije in goriv po omrežjih,
- dejavnost sistema operaterja,
- skladiščenje plinskih, tekočih in trdih goriv,
- dobava električne energije, plina ali toplote,
- organiziranje trga z električno energijo oziroma zemeljskim plinom,
- trgovanje, zastopanje in posredovanje na trgu z električno energijo ali zemeljskim plinom,
- proizvodnja, trgovanje in distribucija tekočih goriv.

Dejavnosti iz prejšnjega odstavka so tržne dejavnosti, kolikor ta zakon ne določa drugače.

Besedilo prvega in drugega odstavka tega člena se ne nanaša na javne gospodarske zavode, ki opravljajo svojo dejavnost na podlagi posebnih zakonov.

5.a člen

Dejavnost proizvodnje električne energije v proizvodni napravi na obnovljive vire energije ali v soproizvodnji z visokim izkoristkom z nazivno močjo do 50 kW lahko opravlja tudi fizična oseba, ki vlož

prijavo za vpis v Poslovni register Slovenije pri Agenciji za javnopravne evidence in storitve in ki je vpisana v register deklaracij za proizvodne naprave iz obnovljivih virov energije in sproizvodnje z visokim izkoristkom, ki se vodi po tem zakonu, ter je upravičena do prejemanja podpore proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije in v sproizvodnji z visokim izkoristkom po tem zakonu.

II. LICENCE

6. člen

Za opravljanje energetskih dejavnosti iz prejšnjega člena je potrebno pridobiti licenco za:

- proizvodnjo električne energije in toplote za daljinsko ogrevanje nad 1 MW v posamezni elektrarni ali toplarni,
- proizvodnjo, trgovanje in distribucijo tekočih goriv,
- predelavo nafte ali naftnih derivatov,
- transport energije in goriv po omrežjih,
- dejavnost systemskega operaterja,
- skladiščenje plinskih, tekočih in trdih goriv,
- dobavo električne energije, plina ali toplote,
- organiziranje trga z električno energijo oziroma zemeljskim plinom,
- zastopanje in posredovanje na trgu z električno energijo ali zemeljskim plinom.

Licenca izda Agencija za energijo.

7. člen

Licenca se lahko izda pravni ali fizični osebi, ki:

1. je registrirana oziroma priglašena za opravljanje energetskih dejavnosti,
2. ima strokovno usposobljene delavce za izvajanje dejavnosti, za katero želi pridobiti licenco,
3. razpolaga s finančnimi sredstvi ali dokaže da jih lahko dobi v obsegu, potrebnem za izvajanje energetske dejavnosti, za katero želi pridobiti licenco,
4. ji v zadnjih desetih letih pred vložitvijo vloge za dodelitev licence ni bila odvzeta enaka licenca,
5. ni bila v zadnjih petih letih pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje povezano z opravljanjem gospodarskih dejavnosti, ki jih ureja ta zakon.

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) z uredbo predpiše podrobnejše pogoje za izdajo licence za izvajanje energetske dejavnosti glede potrebnega obsega finančnih sredstev, strokovne izobrazbe oziroma poklicne kvalifikacije, obrazec licence, podatke, ki so potrebni za vodenje registra izdanih in odvzetih licenc, ter način rednega poročanja imetnikov licenc o obsegu opravljanja energetske dejavnosti.

Register izdanih in odvzetih licenc vodi Agencija Republike Slovenije za energijo (v nadaljnjem besedilu: Agencija za energijo).

Kadar je imetnik licence fizična oseba, se v register vpišejo še naslednji osebni podatki: osebno ime imetnika licence, enotna matična številka imetnika licence in naslov stalnega ali začasnega prebivališča imetnika licence. Podatki iz registra so javni, razen enotne matične številke imetnikov licenc, ki so fizične osebe. Ti podatki se hranijo v registru pet let.

Imetnik licence je dolžan omogočiti inšpekcijskim organom in Agenciji za energijo nadzor nad izpolnjevanjem pogojev iz licence.

7.a člen

Licenca preneha veljati:

- na zahtevo stranke,
- s prenehanjem pravne osebe ali s smrtjo fizične osebe,

- po preteku časa, za katerega je bila licenca izdana in
- z odvzemom licence.

Agencija za energijo izda v primeru iz prve alineje prejšnjega odstavka odločbo o prenehanju veljavnosti licence. V primerih iz druge in tretje alineje licenca preneha veljati po zakonu.

Prenehanje veljavnosti licence se ustrezno označi v registru izdanih in odvzetih licenc.

7.b člen

Za zagotavljanje varnosti in zanesljivosti obratovanja energetskih naprav ter učinkovite rabe energije morajo biti inštalaterji energetskih naprav, izvajalci delitve stroškov za toploto in delavci, ki opravljajo dela in naloge upravljanja energetskih naprav, strokovno usposobljeni.

Minister, pristojen za energijo, predpiše način izpolnjevanja pogoja strokovne usposobljenosti iz prejšnjega odstavka.

8. člen

Agencija za energijo z odločbo odvzame licenco, če imetnik licence:

- ne izpolnjuje več pogojev iz 7. člena tega zakona,
- ne posreduje podatkov Agenciji za energijo v skladu z 89. členom tega zakona oziroma posreduje neresnične podatke ali ne omogoči izvrševanja nadzora s strani pristojnih organov skladno s tem zakonom,
- ne ravna skladno z odločbo ki jo izda Agencija za energijo v okviru svojih pristojnosti,
- ne odpravi pomanjkljivosti skladno z odločbo pristojnega inšpektorja, s katero je bila odrejena odprava ugotovljenih pomanjkljivosti.

Postopek za odvzem licence začne Agencija za energijo po uradni dolžnosti. Pobudo za začetek postopka lahko poda tudi pristojni inšpektor. Z odločbo o odvzemu licence se veljavnost licence prekliče. O pritožbi zoper odločbo o izdaji, zavrnitvi izdaje oziroma odvzemu licence odloča ministrstvo, pristojno za energijo. Pritožba ne zadrži izvršitve.

Če je imetnik licence pred odvzemom opravljal gospodarsko javno službo, se z odločbo iz prvega odstavka tega člena določi pravno ali fizično osebo, ki ima licenco za tovrstno energetsko dejavnost, da začasno opravlja energetsko dejavnost v objektih, napravah ali omrežjih dosedanjega imetnika licence.

Če se dosedanji izvajalec dejavnosti iz prejšnjega odstavka, ki mu je bila odvzeta licenca in prevzemnik dejavnosti ne moreta sporazumeti o njunih medsebojnih razmerjih v zvezi s tem prevzemom dejavnosti, se glede objektov, naprav in omrežij ter drugih sredstev, potrebnih za izvajanje gospodarske javne službe, izvede prisilni odkup.

III. ENERGETSKA POLITIKA

9. člen

Z energetsko politiko se zagotavlja:

- zanesljivo in kakovostno oskrbo z energijo,
- dolgoročno uravnoteženost razvoja energetskega gospodarstva glede na gibanje porabe energije,
- načrtno diverzifikacijo različnih primarnih virov energije,
- spodbujanje izrabe obnovljivih virov energije,
- zagotavljanje prednosti učinkoviti rabi energije in izkoriščanju obnovljivih virov energije pred oskrbo iz neobnovljivih virov energije,
- ekološko sprejemljivost pri pridobivanju, proizvodnji, transportu in porabi vseh vrst energije,
- spodbujanje konkurenčnosti na trgu z energijo,
- varstvo potrošnikov in spodbujanje prilagodljivih porabnikov energije.

10. člen

Energetska politika z ukrepi spodbujanja učinkovite rabe energije in uporabe obnovljivih virov energije prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in s tem k zmanjšanju učinkov tople grede ter k zmanjšanju emisij žvepovega dioksida, dušikovih oksidov, ogljikovega monoksida in prahu iz kurilnih naprav, kot to določajo predpisi s področja varstva okolja in ratificirani mednarodni sporazumi.

Ministrstvo, pristojno za energijo, spremlja razvoj okolju prijaznih energetskih tehnologij ter v okviru svojih pristojnosti spodbuja uporabo le-teh pri oskrbi z energijo.

11. člen

Država je dolžna spodbujati tržna pravila in konkurenco pri oskrbi z energijo. Država in samoupravne lokalne skupnosti so odgovorne za učinkovitost izvajanja javnih služb. Pri tem je potrebno posamezne proizvajalce ali dobavitelje obravnavati nepristransko v okviru pogojev obratovanja omrežij, določenih s tem zakonom.

12. člen

Odjemalci energije iz omrežij imajo pravico do oskrbe na pregleden in nepristranski način pod pogoji, določenimi s tem zakonom in na njegovi podlagi sprejetimi predpisi ter s splošnim aktom, izdanim po javnem pooblastilu.

13. člen

Z nacionalnim energetskim programom se določajo dolgoročni razvojni cilji in usmeritve energetskih sistemov in oskrbe z energijo upošteva okoljske in tehnološke kriterije, razvoj javne infrastrukture in infrastrukture državnega pomena ter vzpodbude in mehanizmi za spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije in izvajanje ukrepov za učinkovito rabo energije.

Nacionalni energetski program vsebuje cilje, usmeritve ter strategijo rabe in oskrbe z energijo, ukrepe za doseganje ciljev, perspektivne energetske bilance in oceno učinkov glede doseganja ciljev iz 2. člena tega zakona.

Nacionalni energetski program sprejme državni zbor na predlog vlade.

13.a člen

Za izvedbo nacionalnega energetskega programa ali za izvrševanje obveznosti iz ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb, predpisov, strategij in programov Evropske unije, ki se nanašajo na oblikovanje programov na področju oskrbe z energijo in rabe energije, ministrstvo, pristojno za energijo oziroma ministrstvo, pristojno za okolje, v skladu s svojo pristojnostjo, pripravi operativne programe ali akcijske načrte za oskrbo oziroma rabo energije, ki jih sprejme vlada.

V operativnem programu ali akcijskem načrtu iz prejšnjega odstavka se določijo cilji, usmeritve in razčlenijo naloge aktov iz prejšnjega odstavka v celoti ali na posameznem področju oskrbe z energijo in rabe energije ter določijo izvajalci.

13.b člen

Vlada na predlog ministrstva, pristojnega za energijo, sprejme akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje do leta 2020. Sprejeti akcijski načrt vlada posreduje Evropski komisiji.

Akcijski načrt za obnovljive vire vključuje nacionalne in sektorske cilje obnovljivih virov ter programe in ukrepe za doseganje ciljev in kadrovske ter finančne vire za izvedbo programov in ukrepov za doseganje ciljev.

Akcijski načrt iz prvega odstavka tega člena vključuje tudi ustrezne ukrepe za razvoj omrežne infrastrukture za prenos in distribucijo, inteligentnih omrežnih storitev, skladiščnih objektov in elektroenergetskega sistema, ki bodo omogočili varno delovanje elektroenergetskega sistema in njegovo prilagoditev nadaljnjemu razvoju na področju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije, vključno z medsebojnimi povezavami med državami članicami, pa tudi med državami članicami in tretjimi državami.

Ministrstvo, pristojno za energijo, vsaki dve leti oceni napredek pri doseganju ciljev s področja obnovljivih virov energije in o tem obvesti Evropsko komisijo.

13.c člen

Distributerji plinastih in tekočih goriv za transport morajo dati v posameznem letu na trg biogoriva ali druge obnovljive vire energije za transport v deležu, kot je določen v akcijskem načrtu iz prejšnjega člena, glede na količino goriv, ki jih dajo na trg v tem letu.

Vlada z uredbo določi način izpolnjevanja obveznosti iz prejšnjega odstavka in preverjanja izpolnjevanja teh obveznosti ter nadzor.

Za izpolnjevanje obveznosti se štejejo le biogoriva, ki izpolnjujejo trajnostna merila skladno s predpisi s področja varstva okolja, ki urejajo trajnostna merila za biogoriva.

Pri izpolnjevanju obveznosti se količina na podlagi biogoriv, proizvedenih iz odpadkov, ostankov, neživilske celuloze in lesne celuloze, upošteva kot dvakratnik prispevka drugih biogoriv.

14. člen

Ministrstvo, pristojno za energijo, opravlja v zvezi s planiranjem naslednje naloge:

- vrednoti in da soglasje k razvojnim načrtom povezanim z izvajanjem dejavnosti prenosa in distribucije električne energije in plina,
- zbira in analizira podatke o proizvodnji, porabi, uvozu, izvozu in cenah energije in goriv ter drugih podatkov potrebnih za energetska načrtovanje,
- izvaja aktivnosti v zvezi s spodbujanjem proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije ter učinkovito rabo primarne energije za proizvodnjo električne energije.

Minister, pristojen za energijo, predpiše vrste podatkov, ki so mu jih dolžni sporočati izvajalci energetskih dejavnosti, kakor tudi elemente planiranja za izdelavo 10-letnih razvojnih načrtov izvajalcev iz 18. člena tega zakona.

15. člen

Dolgoročne in letne energetske bilance, ki jih sprejme Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), napovedujejo skupno porabo energije in načine zagotavljanja oskrbe z energijo.

Dolgoročna energetska bilanca mora biti sprejeta za obdobje 20 let in se obnavlja vsakih pet let.

Obvezne sestavine energetskih bilanc so:

- napoved porabe po posameznih vrstah energije z upoštevanjem ukrepov učinkovite rabe energije in načel trajnostnega razvoja,
- način zadovoljevanja oskrbe s posameznimi vrstami energije, upošteva primarno (obnovljive in neobnovljive vire) in končno energijo,
- ekološke obremenitve, ki izhajajo iz proizvodnje in rabe energije,
- potreben nivo zalog in rezervnih kapacitet za doseganje načrtovanega nivoja zanesljivosti oskrbe,
- načini spodbujanja ekološko primernejših goriv.

Zaradi zagotavljanja zanesljive oskrbe z električno energijo v državi lahko vlada ob sprejemanju letne energetske bilance predpiše obvezno količino primarne energije iz domačih virov, ki jo morajo proizvajalci električne energije uporabiti v prihodnjem letu za proizvodnjo električne energije. Količina primarne energije iz domačih virov v posameznem koledarskem letu ne sme preseči 15% skupne primarne energije potrebne za proizvodnjo električne energije in porabljene v koledarskem letu v državi.

Če cena proizvedene električne energije iz primarne energije iz prejšnjega odstavka tega člena na pragu proizvodne naprave preseže tržno ceno iz primerljivih proizvodnih naprav, ki te energije ne uporabljajo, se proizvajalcem, ki so prevzeli obvezo uporabljati primarno energijo iz domačih virov, v okviru količine iz prejšnjega odstavka, pokrijejo upravičeni stroški, ki so jih imeli z izvajanjem te obveznosti.

Za izbiro proizvajalcev, ki bodo prevzeli obveznost uporabljati domače vire za proizvodnjo električne energije v obsegu količine iz četrtega odstavka tega člena, objavi ministrstvo, pristojno za energijo,

razpis, na katerem izbere tistega ponudnika ali ponudnike, ki prevzamejo obveznost z najnižjim pokritjem upravičenih stroškov.

Če je v državi samo en proizvajalec oziroma če na javnem razpisu ni ponudnikov ali ni mogoče izbrati nobenega ponudnika, lahko vlada z odločbo naloži proizvajalcu oziroma proizvajalcem, ki lahko uporabljajo domače vire primarne energije za proizvodnjo električne energije, da glede na svoj obseg proizvodnje uporabijo sorazmerni delež te energije in jim določi ustrezno pokritje upravičenih stroškov. Pokritje upravičenih stroškov izplačuje izbranim proizvajalcem električne energije center za podpore iz 64.p člena tega zakona, glede na dejansko porabljeno količino primarne energije iz domačih virov za proizvodnjo električne energije.

Vsi odjemalci električne energije so za vsako prevzemno predajno mesto dolžni plačevati prispevek za zagotavljanje zanesljive oskrbe z električno energijo z uporabo domačih virov primarne energije. Prispevke zbira center za podpore in jih namenja za pokritje upravičenih stroškov izbranim ali določenim proizvajalcem električne energije iz prejšnjega odstavka tega člena.

Vlada podrobneje predpiše način izvedbe javnega razpisa, vrste in ravni upravičenih stroškov, višino prispevka za zagotavljanje zanesljive oskrbe z uporabo domačih virov primarne energije za proizvodnjo električne energije ter druga vprašanja izvedbe določb o proizvodnji električne energije iz domačih virov primarne energije.

16. člen

Obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb in sporazumov, predvsem glede trga energije, naložb, tranzita in povezovanja v mednarodna energetska omrežja, so sestavni del energetske politike in načrtovanja razvoja energetske dejavnosti.

17. člen

Izvajalci energetske dejavnosti in samoupravne lokalne skupnosti so dolžni v svojih razvojnih dokumentih načrtovati obseg porabe in obseg ter način oskrbe z energijo in te dokumente usklajevati z nacionalnim energetske programom in energetske politiko Republike Slovenije.

Samoupravna lokalna skupnost ali več samoupravnih lokalnih skupnosti skupaj sprejme lokalni energetske koncept, s katerim določi način bodoče oskrbe z energijo, ukrepe za njeno učinkovito rabo, soproizvodnjo toplote in električne energije ter uporabo obnovljivih virov energije, vsaj vsakih deset let.

V lokalnih energetske konceptih se določi, da za investitorja oziroma lastnika, ki izbere kot vir oskrbe z energijo, ki presega dve tretjini potreb, obnovljive vire energije, ne velja obveznost priklopa objekta na distribucijsko omrežje daljinskega ogrevanja oziroma na distribucijsko omrežje zemeljskega plina ali utekočinjenega naftnega plina.

Metodologijo in obvezne vsebine lokalnih energetske konceptov predpiše minister, pristojen za energijo.

Skladnost lokalnega energetskega koncepta z nacionalnim energetske programom in energetske politiko potrjuje minister, pristojen za energijo z izdajo soglasja.

Poleg naloge iz prvega odstavka, so samoupravne lokalne skupnosti dolžne usklajevati z nacionalnim energetske programom tudi svoje prostorske in druge plane razvoja.

18. člen

Sistemske operaterji prenosnega in distribucijskega omrežja električne energije ter prenosnega omrežja zemeljskega plina izdelajo vsaki dve leti načrte razvoja omrežij. Načrti razvoja morajo biti sestavljeni za najmanj 10 let in usklajeni z nacionalnim energetske programom.

Razvojni načrt za obdobje najmanj 10 let izdelajo tudi izvajalci dejavnosti proizvodnje ali predelave energije in goriv ter izvajalci oskrbe z naftnimi derivati.

IV. TRG ENERGIJE IN GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE NA PODROČJU ENERGETIKE

19. člen

Če zakon drugače ne določa, se oskrba z energijo izvaja kot tržna dejavnost, v kateri dobavitelj in upravičeni odjemalec prosto dogovorita količino in ceno dobavljene energije.

Dogovor je lahko sklenjen v obliki kratkoročnih ali dolgoročnih pogodb ali na energetske borzi.

Upravičeni odjemalci električne energije ali zemeljskega plina so vsi odjemalci.

Vlada lahko na osnovi nacionalnega energetskega programa predpiše najmanjši delež porabe energije v različnih oblikah, ki ga morajo porabniki zadovoljevati iz obnovljivih virov neposredno, z nakupi na trgih ali z zagotavljanjem povečanega deleža obnovljivih virov pri drugih porabnikih energije, ter najmanjši delež električne energije proizvedene iz obnovljivih virov energije ali v soproizvodnji z visokim izkoristkom, ki ga morajo v okviru svojih dobav v določenem obdobju zagotoviti dobavitelji električne energije končnim odjemalcem električne energije v državi. Delež porabljene električne energije iz obnovljivih virov energije in iz soproizvodnje se dokazuje centru za podpore s potrdili o izvoru.

Dobavitelji električne energije končnim odjemalcem so dolžni na izdanih računih za električno energijo in v svojih propagandnih gradivih objaviti deleže posameznih proizvodnih virov v celotni strukturi električne energije posameznega dobavitelja v preteklem letu. Prav tako so na računih in v propagandnih gradivih dolžni navesti vsaj imena spletnih strani ali drugih virov informacij, kjer je možno pridobiti informacije o vplivu obstoječe strukture proizvodnih virov na okolje, predvsem glede emisij ogljikovega dioksida (CO₂) in problematike radioaktivnih odpadkov.

Agencija za energijo s splošnim aktom predpiše način določanja deležev posameznih proizvodnih virov in način njihovega prikazovanja.

Na zahtevo Agencije za energijo ji mora dobavitelj električne energije predložiti dokazila o točnosti podatkov iz šestega odstavka tega člena.

a) Oskrba z električno energijo

20. člen

Dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja, dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja in dobava električne energije tarifnim odjemalcem so obvezne republiške gospodarske javne službe.

Organiziranje trga z električno energijo je obvezna republiška gospodarska javna služba.

Organizacijo in način izvajanja gospodarskih javnih služb iz tega člena uredi vlada v skladu s tem zakonom in z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe.

21. člen

Sistemskega operaterja prenosnega omrežja na celotnem ozemlju Republike Slovenije je ena pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik.

Dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja opravlja javno podjetje, ustanovljeno za opravljanje te gospodarske javne službe, ali koncesionar, ki pridobi koncesijo za opravljanje te gospodarske javne službe.

Izvajalca za dejavnost systemskega operaterja iz prvega odstavka tega člena določi vlada za obdobje največ 50 let.

22. člen

Sistemskega operaterja prenosnega omrežja je odgovoren za:

- izvajanje prenosa električne energije;
- vzdrževanje in razvoj prenosnega omrežja električne energije;
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti omrežja, tako da omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop do omrežja;
- zanesljivost oskrbe z električno energijo s tem, da zagotavlja ustrezno zmogljivost in zanesljivost omrežja;
- upravljanje pretokov električne energije v omrežju in zagotavljanje sistemskih storitev;

- nediskriminatorno obravnavanje uporabnikov omrežja;
- zagotavljanje potrebnih podatkov drugim sistemskim operaterjem, z omrežji katerih je omrežje, ki ga upravlja, povezano;
- zagotavljanje potrebnih podatkov upravičnim odjemalcem, da lahko učinkovito uveljavljajo dostop do omrežja;
- vzpostavitev in nadzor mehanizmov za upravljanje pretokov in izravnave odstopanj v omrežju, opredeljenih v sistemskih obratovnih navodilih prenosnega omrežja električne energije;
- napoved porabe električne energije ter potrebnih energetske virov z uporabo metode celovitega načrtovanja, z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih.

22.a člen

Sistemski operater prenosnega omrežja je odgovoren za izravnavo odstopanj v omrežju in za odločanje o uporabi povezovalnih vodov.

Sistemski operater prenosnega omrežja mora sprejeti pravila dodeljevanja zmogljivosti povezovalnih vodov, če so te zmogljivosti premajhne, da bi zadostile vsem zahtevam za dostop do omrežja. Ta pravila morajo biti objektivna in nediskriminatorna.

Pravila iz prejšnjega odstavka sprejme sistemski operater prenosnega omrežja po javnem pooblastilu in jih objavi na svojih spletnih straneh. Pred njihovo objavo mora nanje pridobiti soglasje Agencije za energijo.

23. člen

Dejavnost sistema operaterja distribucijskega omrežja opravlja bodisi javno podjetje, ustanovljeno za opravljanje te gospodarske javne službe, bodisi pravna oseba zasebnega prava ali samostojni podjetnik posameznik, ki na določenem območju pridobi koncesijo za opravljanje te gospodarske javne službe.

Izvajalca za dejavnost sistema operaterja iz prvega odstavka tega člena določi vlada za obdobje največ 50 let.

23.a člen

Sistemski operater distribucijskega omrežja je odgovoren za:

- izvajanje distribucije električne energije;
- vzdrževanje in razvoj omrežja za distribucijo električne energije;
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti omrežja, da omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop do omrežja;
- zanesljivost oskrbe z električno energijo s tem, da zagotavlja ustrezno zmogljivost in zanesljivost omrežja;
- upravljanje pretokov električne energije v omrežju in zagotavljanje sistemskih storitev;
- nediskriminatorno obravnavanje uporabnikov omrežja;
- zagotavljanje potrebnih podatkov upravičnim odjemalcem, da lahko učinkovito uveljavljajo dostop do omrežja;
- napoved porabe električne energije ter potrebnih energetske virov z uporabo metode celovitega načrtovanja, z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih.

Sistemski operater iz prejšnjega odstavka lahko po predhodnem soglasju vlade s pogodbo prenese izvajanje nekaterih nalog iz prejšnjega odstavka na tretjo pravno osebo, ki razpolaga z ustreznimi kadri in tehnično opremo, ki je potrebna za izvajanje dejavnosti, ki se prenaša.

V primeru prenosa nalog na tretjo pravno osebo iz prejšnjega odstavka lahko vodijo in odločajo v postopku iz drugega odstavka 71. člena tega zakona osebe, ki so zaposlene pri tej pravni osebi in izpolnjujejo pogoje za vodenje in odločanje v upravnem postopku.

23.b člen

Dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja oziroma dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja mora izvajalec te gospodarske javne službe opravljati v samostojni pravni osebi, ki ne opravlja dejavnosti iz prve, šeste ali osme alineje prvega odstavka 5. člena tega zakona.

Izvajalec dejavnosti systemskega operaterja iz prejšnjega odstavka mora zagotoviti izvajanje naslednjih upravljalških in organizacijskih ukrepov:

- osebe, pooblašene za vodenje poslov in upravljanje systemskega operaterja ne smejo sodelovati pri vodenju poslov, upravljanju ali kot člani nadzornih svetov oziroma drugih organov tistih pravnih oseb, ki opravljajo dejavnost iz prve, šeste ali osme alineje prvega odstavka 5. člena tega zakona;
- zagotovljeno mora biti, da lahko osebe, ki so pooblašene za vodenje poslov in upravljanje systemskega operaterja neodvisno sprejemajo odločitve;
- systemski operater mora imeti pravico neodvisno in učinkovito odločati o sredstvih in premoženju, potrebnem za upravljanje, vzdrževanje in razvoj omrežja.

Systemski operater mora vzpostaviti program ukrepov za doseganje teh ciljev in spremljati njegovo izvajanje. O programu in njegovem izvajanju mora letno poročati Agenciji za energijo in poročilo objaviti.

Če systemski operater ni lastnik omrežja ali njegovega dela, mora z lastnikom skleniti pogodbo, s katero uredi vsa vprašanja uporabe tega omrežja za opravljanje nalog systemskega operaterja po tem zakonu.

V tej pogodbi se uredi obseg in namen uporabe omrežja, višino najemnine oziroma drugega plačila systemskega operaterja, pogoje in način tekočega in investicijskega vzdrževanja omrežja in druga vprašanja, ki systemskemu operaterju omogočajo, da učinkovito opravlja svoje naloge po tem zakonu. Vsebinsko pogodbe in način njenega izvrševanja nadzira v okviru pooblastil po tem zakonu Agencija za energijo z vidika skladnosti z metodologijami s področja omrežnin. Ministrstvo, pristojno za energijo nadzira skladnost pogodb z zahtevami rednega, učinkovitega in kvalitetnega delovanja obveznih republiških gospodarskih javnih služb.

Ista oseba lahko opravlja dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja in dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja.

Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena se ne uporabljajo za systemske operaterje distribucijskega omrežja, ki imajo manj kot 1.000 priključenih odjemalcev.

23.c člen

Izvajalec gospodarske javne službe dobave električne energije tarifnim odjemalcem je koncesionar, ki na določenem območju pridobi koncesijo za opravljanje te gospodarske javne službe.

Izvajalec gospodarske javne službe dobave električne energije tarifnim odjemalcem mora na območju, za katerega je pridobil pravico opravljati to gospodarsko javno službo, dobavljati električno energijo vsem tarifnim odjemalcem.

Ne glede na prejšnji odstavek, mora izvajalec gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja pod splošnimi pogoji za dobavo in odjem iz 70. člena tega zakona dobavljati električno energijo na zahtevo:

- vsakemu odjemalcu gospodinjskega odjema;
- vsakemu odjemalcu, ki opravlja gospodarsko ali drugo dejavnost in ima manj od 50 zaposlenih ter letni promet manjši od 10 milijonov EUR v tolaški protivrednosti.

24. člen

Z električno energijo se trguje na organiziranem trgu z električno energijo. Trgovanje na organiziranem trgu z električno energijo organizira oseba, ki pridobi izključno pravico opravljati gospodarsko javno službo organiziranja trga z električno energijo na celotnem ozemlju Republike Slovenije na podlagi koncesije.

Gospodarska javna služba organiziranja trga z električno energijo obsega:

- upravljanje bilančne sheme organiziranega trga z električno energijo,
- evidentiranje pogodb o članstvu v bilančni shemi, odprtih pogodb in zaprtih pogodb,
- izvajanje izravnalnega trga z električno energijo,
- izvajanje dejavnosti centra za podpore,
- izvajanje bilančnega obračuna,
- zbiranje in objava podatkov za zagotavljanje preglednosti delovanja organiziranega trga z električno energijo in
- izvajanje obračuna in poravnave poslov povezanih z nalogami iz prejšnjih alinej.

Organizator trga za izvajanje gospodarske javne službe organiziranja trga z električno energijo po javnem pooblastilu izdaja naslednje predpise:

- pravila za delovanje organiziranega trga z električno energijo, ki jih izda po predhodnem usklajevanju z Agencijo za energijo in za katera mora pred njihovo objavo v Uradnem listu Republike Slovenije pridobiti soglasje vlade;
- pravila za izvajanje izravnalnega trga z električno energijo, ki jih izda po predhodnem usklajevanju s sistemskim operaterjem prenosnega omrežja in za katera mora pred njihovo objavo v Uradnem listu Republike Slovenije pridobiti soglasje Agencije za energijo in
- pravila za delovanje centra za podpore, za katera mora pred njihovo objavo v Uradnem listu Republike Slovenije pridobiti soglasje vlade.

Kadar terjatve oseb v okviru izvajanja dejavnosti iz drugega odstavka tega člena preidejo na organizatorja trga in slednji prevzame denarne obveznosti teh oseb zaradi pobotanja vzajemnih denarnih terjatev in obveznosti, se v stečajnem postopku nad temi osebami ne uporabljajo določbe predpisa, ki ureja stečajni postopek o nedovoljenosti pobota terjatev ob začetku stečajnega postopka in prepovedi pobota terjatev stečajnega dolžnika, nastalih po začetku stečajnega postopka.

Prejšnji odstavek tega člena se uporablja tudi za terjatve oseb, ki v okviru izvajanja dejavnosti energetske borze in kliringa borznih poslov preidejo na izvajalca te dejavnosti in slednji prevzame denarne obveznosti teh oseb zaradi pobotanja vzajemnih denarnih terjatev in obveznosti.

Izvajalci energetskih dejavnosti so organizatorju trga dolžni omogočiti sproten in neomejen dostop do podatkov, ki jih organizator trga potrebuje za izvajanje nalog v okviru gospodarske javne službe organiziranja trga z električno energijo. Vrste podatkov in način dostopa se uredi s predpisi iz tretjega odstavka tega člena.

25. člen

Pravico delovanja na organiziranem trgu imajo pravne ali fizične osebe z ustrezno licenco po določbah tega zakona in to:

- proizvajalec: prodaja v svojem imenu,
- upravičeni odjemalec: kupuje v svojem imenu,
- trgovec: kupuje in prodaja električno energijo za tretjo stran in lahko opravlja tudi zastopniško in posredniško funkcijo,
- tržni zastopnik: zastopa pravno ali fizično osebo in opravlja vse transakcije v njenem imenu po njenih pooblastilih in lahko opravlja tudi posredniško funkcijo,
- tržni posrednik: posreduje pri sklepanju pogodb o nakupu ali prodaji električne energije.

Na trgu z električno energijo se količinsko in terminsko evidentirajo vse sklenjene pogodbe, potrebne za oskrbo z električno energijo na celotnem območju Republike Slovenije najmanj enkrat dnevno za vsaj 24 ur vnaprej.

25.a člen

Organizirani trg z električno energijo je hierarhično urejen v bilančno shemo, kjer so razmerja med člani bilančne sheme ter vodenje bilanc prilivov in odlivov članov bilančne sheme enolično določeni s pogodbami o članstvu v bilančni shemi. Članstvo in struktura bilančne sheme sta določena z bilančnimi pogodbami in pogodbami o izravnavi, ki so podrobneje urejene s predpisom iz tretjega odstavka 24. člena tega zakona.

V bilančno shemo se posamezna fizična ali pravna oseba vključi kot član bilančne sheme le z eno bilančno pogodbo ali eno pogodbo o izravnavi, razen izvajalcev gospodarskih javnih služb iz 20. člena tega zakona, ki lahko za potrebe transparentnega in ekonomsko učinkovitejšega izvajanja posameznih dejavnosti iz obsega gospodarske javne službe poleg obvezne ustanovitve lastne bilančne skupine oblikujejo ločene bilančne podskupine.

Članstvo bilančne sheme preneha s prenehanjem veljavnosti bilančne pogodbe ali pogodbe o izravnavi. S predpisi iz tretjega odstavka 24. člena tega zakona se lahko določi posebne statuse članov bilančne sheme.

Za namene upravljanja bilančne sheme, vpisa podatkov o pravnih poslih in drugih razmerjih, ki vplivajo na bilanco prilivov in odlivov članov bilančne sheme, organizator trga na podlagi druge alineje drugega odstavka 24. člena tega zakona, vzpostavi in vodi evidenco, ki obsega najmanj naslednje podatke o:

- pogodbah o članstvu v bilančni shemi,
- odprtih pogodbah,
- zaprtih pogodbah in
- obstoju in uporabi pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

Zaprta pogodba se lahko sklene le med dvema članoma bilančne sheme, razen zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti, kjer je ena izmed strank član bilančne sheme, druga pa udeleženec tujega trga. Odprta pogodba se lahko sklene le med članom bilančne sheme in pravno ali fizično osebo, ki je upravičena skleniti odprto pogodbo za prevzemno predajno mesto v Republiki Sloveniji, ki je predmet pogodbe. V odprtih pogodbah in zaprtih pogodbah z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti lahko na obeh straneh nastopa ista pravna ali fizična oseba.

Dejanska realizacija prevzemno predajnega mesta se upošteva v bilanci člana bilančne sheme, katerega bilančno pripadnost ima. Knjigovodstvo organiziranega trga se zaradi zagotavljanja preglednosti in sledljivosti vodi dvostavno, in sicer tako, da ima vsaka vknjižba svojo protivknjižbo.

25.b člen

Vsaka zaprta pogodba mora biti evidentirana pri organizatorju trga na način, določen s predpisi iz tretjega odstavka 24. člena tega zakona. Organizator trga na podlagi količin prodane in kupljene električne energije v evidentiranih zaprtih pogodbah izračunava tržni plan članov bilančne sheme, ki je osnova za bilančni obračun.

Obratovalno napoved oddaje ali odjema vsakega prevzemno predajnega mesta mora član bilančne sheme, čigar bilančni skupini ali bilančni podskupini oziroma hierarhično nižji bilančni podskupini prevzemno predajno mesto pripada, dnevno napovedati organizatorju trga na način, določen s predpisi iz tretjega odstavka 24. člena tega zakona.

Organizator trga na podlagi obratovalnih napovedi pripravi okvirni obratovalni vozni red, ki ga sistemski operater prenosnega omrežja uporabi za izdelavo končnega obratovalnega voznega reda za potrebe obratovanja prenosnega omrežja in je osnova za obračun poslov na izravnalnem trgu.

25.c člen

Za potrebe učinkovitega in transparentnega delovanja izravnalnega trga so proizvodne in porabniške enote dolžne sodelovati na izravnalnem trgu glede na njihove tehnične parametre ter druge relevantne lastnosti in okoliščine. Način sodelovanja proizvodnih in porabniških enot na izravnalnem trgu se podrobneje uredi s predpisi iz tretjega odstavka 24. člena tega zakona.

25.d člen

Organizator trga izvaja obračun in finančno poravnavo bilančnega obračuna odgovornih bilančnih skupin.

Morebitni presežki prihodkov nad odhodki iz naslova bilančnega obračuna so namenjeni za zavarovanje in kritje tveganj organiziranega trga in jih organizator trga vodi na posebnem računu.

O razporeditvi sredstev, ki presegajo namene iz prejšnjega odstavka, odloča Agencija za energijo. Sistemski operater prenosnega omrežja posreduje organizatorju trga podatke o dejanjih izravnave elektroenergetskega sistema Republike Slovenije, iz katerih izvirajo stroški izravnave odstopanj, tako da je razviden namen nakupa oziroma prodaje električne energije in izvor oziroma ponor električne energije.

27. člen

Sistemski operater prenosnega omrežja oziroma sistemski operater distribucijskega omrežja je dolžan uporabnikom omrežja omogočiti dostop do omrežij na pregleden in nepristranski način po načelu reguliranega dostopa tretje strani. Podatki o zasedenosti prenosnega in distribucijskega omrežja so javni.

Metodologijo za obračunavanje omrežnine in določitev omrežnine, vključno z omrežnino za priključno moč, določa v okviru svojih pristojnosti po tem zakonu Agencija za energijo na način, ki vzpodbuja učinkovitost izvajalcev in uporabnikov, ločeno za prenosna in distribucijska omrežja. V metodologiji za določitev omrežnine Agencija za energijo določi: - metodo reguliranja, - kriterije za ugotavljanje upravičenih stroškov, ki vključujejo tudi reguliran donos na sredstva, za dejavnost systemskega operaterja in druge elemente, potrebne za določitev omrežnine, - trajanje posameznega regulativnega obdobja, - način izvajanja nadziranja z regulativnim okvirom določenih upravičenih stroškov, - ugotavljanje odstopanj (presežkov ali primanjkljajev) od regulativnega okvira za posamezno leto in za regulativno obdobje skladno s 46.a členom tega zakona. V cenah za uporabo omrežja za električno energijo iz proizvodnih naprav električne energije iz obnovljivih virov energije ter sproizvodnje z visokim izkoristkom do nazivne moči 10 MW, za katero so pridobljena potrdila o izvoru in jo proizvajalci prodajajo samostojno na trgu z električno energijo končnim odjemalcem, ki so priključeni na isto distribucijsko omrežje, ne smejo biti upoštewane postavke, ki niso utemeljene kot minimalni stroški.

Agencija za energijo podrobneje določi metodologijo in način obračunavanja minimalnih stroškov v omrežnini za proizvajalce električne energije iz prejšnjega odstavka.

Sistemski operater lahko zavrne dostop do omrežja, če so razlog za to tehnične ali obratovalne omejitve v omrežju. Z dokazi podprte razloge za zavrnitev dostopa do omrežja mora sporočiti zavrnjenemu uporabniku omrežja, ki lahko zahteva, da Agencija za energijo odloči v skladu z 88. členom tega zakona.

Če ne pride do dostopa do omrežja, sme zavrnjeni uporabnik omrežja zahtevati, da mu sistemski operater sporoči, s kakšnimi ukrepi bo okrepil omrežje.

28. člen

Dostop do omrežja je lahko zavrnjen tudi zaradi vzajemnosti. Sistemski operater omrežja lahko zavrne dostop do omrežja proizvajalcu iz države, v kateri odjemalec, ki ga namerava oskrbovati, ne bi bil upravičen do proste izbire dobavitelja.

28.a člen

Pravico zgraditi neposredni oskrbovalni vod ima po pridobitvi energetskega dovoljenja:

- vsak proizvajalec električne energije ali dobavitelj električne energije, ki želi po tem vodu dobavljati električno energijo lastnim zgradbam, zgradbam družb ali upravičenim odjemalcem, ki so v njegovi večinski lasti;

- vsak upravičeni odjemalec.

Energetsko dovoljenje za neposredni oskrbovalni vod je mogoče izdati osebam iz prejšnjega odstavka, katerim je z dokončno odločbo dostop do omrežja zavrnjen.

b) Oskrba z zemeljskim plinom

30. člen

Dejavnost sistemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina je obvezna republiška gospodarska javna služba.

Dejavnosti sistemskega operaterja skladišča zemeljskega plina oziroma terminala za utekočinjen zemeljski plin sta izbirni republiški gospodarski javni službi.

Gospodarske javne službe iz prvega in drugega odstavka tega člena se opravljajo na podlagi koncesije, ki se podeli za največ 35 let. S koncesijo se ne pridobi izključna pravica opravljanja teh gospodarskih javnih služb.

Organiziranje trga z zemeljskim plinom je izbirna republiška gospodarska javna služba. Vlada lahko določi kot organizatorja trga izvajalca gospodarske javne službe organiziranja trga z električno energijo.

Dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina in dobava zemeljskega plina tarifnim odjemalcem sta izbirni lokalni gospodarski javni službi.

Kadar samoupravna lokalna skupnost uvede dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina kot lokalno gospodarsko javno službo, uredi organizacijo in način njenega izvajanja v skladu s tem zakonom in z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe, pri čemer lahko podeli pravico izvajanja te gospodarske javne službe za največ 35 let.

31. člen

Sistemski operater prenosnega omrežja zemeljskega plina, skladišča zemeljskega plina ali terminala za utekočinjen zemeljski plin mora svojo dejavnost izvajati na zanesljiv, varen in učinkovit način v skladu s tehničnimi predpisi, ki urejajo to področje, ter je odgovoren za:

- izvajanje prenosa zemeljskega plina oziroma skladiščenje zemeljskega plina,
- obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja, skladišča oziroma terminala za utekočinjen zemeljski plin,
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti omrežja, da omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop do omrežja;
- zanesljivost oskrbe z zemeljskim plinom s tem, da zagotavlja ustrezno zmogljivost in zanesljivost omrežja;
- zagotavljanje sistemskih storitev;
- ugotavljanje in obračunavanje izravnave odstopanj prevzema in predaje zemeljskega plina od napovedi,
- evidentiranje vseh sklenjenih pogodb za oskrbo z zemeljskim plinom;
- nediskriminatorno obravnavanje uporabnikov omrežja;
- zagotavljanje potrebnih podatkov drugim sistemskim operaterjem, z omrežji katerih je omrežje, ki ga upravlja, povezano;
- zagotavljanje potrebnih podatkov upravičenim odjemalcem, da lahko učinkovito uveljavljajo dostop do omrežja, skladišča oziroma terminala;
- vzpostavitev in nadzor mehanizmov za upravljanje pretokov in izravnave odstopanj v omrežju opredeljenih v sistemskih obratovalnih navodilih prenosnega omrežja zemeljskega plina;
- napoved porabe zemeljskega plina ter potrebnih virov z uporabo metode celovitega načrtovanja, z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih.

Pravila za delovanje izravnalnega trga z zemeljskim plinom, pravila za obračun odstopanj prevzema in predaje zemeljskega plina, pravila in postopke za izvajanje Uredbe (ES) št. 1775/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. septembra 2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina (UL L št. 289/1 z dne 3. 11. 2005) in pravila za evidentiranje sklenjenih pogodb za oskrbo z zemeljskim plinom izda po javnem pooblastilu sistemski operater prenosnega omrežja zemeljskega plina. Pred njihovo objavo mora sistemski operater pridobiti soglasje Agencije za energijo.

31.a člen

Sistemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina je odgovoren za:

- distribucijo zemeljskega plina,
- obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja,
- zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti omrežja, da omogoča razumne zahteve za priključitev in dostop do omrežja;
- zanesljivost oskrbe z zemeljskim plinom s tem, da zagotavlja ustrezno zmogljivost in zanesljivost omrežja;
- nediskriminatorno obravnavanje uporabnikov omrežja,
- zagotavljanje potrebnih podatkov drugim sistemskim operaterjem, z omrežji katerih je omrežje, ki ga upravlja, povezano,
- zagotavljanje potrebnih podatkov upravičenim odjemalcem, da lahko učinkovito uveljavljajo dostop do omrežja,
- napoved porabe zemeljskega plina z uporabo metode celovitega načrtovanja, z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih.

31.b člen

Dejavnost, skladišča zemeljskega plina, terminala za utekočinjen zemeljski plin oziroma dejavnost sistema operaterja distribucijskega omrežja mora izvajalec te gospodarske javne službe opravljati v samostojni pravni osebi, ki ne opravlja druge dejavnosti.

Izvajalec dejavnosti sistema operaterja distribucijskega omrežja iz prejšnjega odstavka mora zagotoviti izvajanje naslednjih upravljalških in organizacijskih ukrepov:

- osebe, ki so pooblaščenice za vodenje poslov in upravljanje operaterja omrežja, skladiščenja oziroma upravljanje terminala ne smejo sodelovati pri vodenju poslov, upravljanju ali kot člani nadzornih svetov oziroma drugih organov tistih pravnih oseb, ki opravljajo drugo energetska dejavnost na področju zemeljskega plina;
- zagotovljeno mora biti, da lahko osebe, ki so pooblaščenice za vodenje poslov in upravljanje operaterja omrežja, skladiščenja oziroma upravljanje terminala neodvisno sprejemajo odločitve;
- sistemski operater omrežja, skladišča zemeljskega plina oziroma terminala za utekočinjen zemeljski plin mora imeti pravico neodvisno in učinkovito odločati o sredstvih in premoženju, potrebnem za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja, skladišča oziroma terminala.

Sistemski operater distribucijskega omrežja, skladišča zemeljskega plina oziroma terminala za utekočinjen zemeljski plin, mora vzpostaviti program ukrepov, za doseganje teh ciljev in spremljati njegovo izvajanje. O programu in njegovem izvajanju mora letno poročati Agenciji za energijo in poročilo objaviti.

Če sistemski operater distribucijskega omrežja ni lastnik omrežja ali njegovega dela, mora z lastnikom skleniti pogodbo, s katero uredi vsa vprašanja uporabe tega omrežja za opravljanje nalog sistema operaterja po tem zakonu. V tej pogodbi je zlasti treba urediti obseg in namen uporabe omrežja, višino najemnine oziroma drugega plačila sistema operaterja, pogoje in način tekočega in investicijskega vzdrževanja omrežja in druga vprašanja, ki sistemskemu operaterju omogočajo, da učinkovito opravlja svoje naloge po tem zakonu. Vsebinsko pogodbe in način njenega izvrševanja nadzira v okviru pooblastil po tem zakonu Agencija za energijo z vidika skladnosti z metodologijami s področja omrežnin. Ministrstvo, pristojno za energijo nadzira skladnost pogodb z zahtevami rednega, učinkovitega in kvalitetnega delovanja obveznih republiških gospodarskih javnih služb.

Ista oseba lahko opravlja dejavnost sistema operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina in dejavnost sistema operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina.

Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena niso obvezne za operaterje distribucijskega omrežja zemeljskega plina, ki imajo manj kot 100.000 priključenih odjemalcev.

31.c člen

Končni uporabniki (odjemalci) zemeljskega plina lahko za namene lastne rabe dobavljeni zemeljski plin skladiščijo v lastnih skladiščnih kapacitetah, katere v skladu z določili tega zakona sami zgradijo, jih vzdržujejo in z njimi upravljajo.

31.č člen

Pravna ali fizična oseba, ki opravlja gospodarsko javno službo dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina (v nadaljnjem besedilu: dejavnost operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina), mora imeti v celoti v lasti prenosno omrežje zemeljskega plina (v nadaljnjem besedilu: prenosni sistem zemeljskega plina), s katerim opravlja to javno službo.

Operater prenosnega sistema zemeljskega plina mora izpolnjevati naslednje zahteve:

a) Ista oseba oziroma iste osebe ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije ali zemeljskega plina, in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad operaterjem prenosnega sistema zemeljskega plina ali tem prenosnim sistemom ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njima, ali izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad operaterjem prenosnega sistema ali prenosnim sistemom zemeljskega plina, in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije ali zemeljskega plina, ali uveljavljati kakršne koli pravice nad njim;

b) Pravice iz prejšnje točke vključujejo zlasti pravico do izvrševanja glasovalnih pravic, pravico do imenovanja članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, ali večinski delež;

c) Ista oseba oziroma osebe ne morejo imenovati članov nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, pri operaterju prenosnega sistema zemeljskega plina ali tem prenosnem sistemu in hkrati ne smejo izvajati neposrednega ali posrednega nadzora ali uveljavljati pravic nad podjetjem, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije ali zemeljskega plina, kakor tudi ista oseba ne more biti član nadzornega sveta, uprave ali organov, ki pravno zastopajo podjetje, pri podjetju, ki opravlja dejavnost proizvodnje ali dobave električne energije ali zemeljskega plina, in hkrati pri operaterju prenosnega sistema zemeljskega plina ali tem prenosnem sistemu;

d) Če je oseba iz točke a), b) in c) tega odstavka država članica Evropske unije ali državni organ, se dva ločena državna organa za namene izvajanja tega člena ne štejeta za isto osebo ali osebi.

Podjetje ali skupina podjetij plinskega gospodarstva, v katerih lahko nadzor izvaja ista oseba ali iste osebe, in sicer neposredno ali posredno, in v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj eno od dejavnosti prenosa, distribucije ali skladiščenja in vsaj eno od dejavnosti pridobivanja ali dobave zemeljskega plina (v nadaljnjem besedilu: vertikalno integrirano podjetje), ki je imelo na dan 3. septembra 2009 v lasti prenosni sistem, ali v okviru katerega deluje operater prenosnega sistema zemeljskega plina, se lahko odloči, da bo namesto zahtev iz prejšnjega odstavka izpolnilo zahteve iz 31.d do 31.i člena tega zakona.

Agencija za energijo z odločbo certificira operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, če izpolnjuje zahteve lastniškega ločevanja operaterja prenosnega sistema iz drugega odstavka tega člena ali zahteve neodvisnega operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina iz prejšnjega odstavka.

Operater prenosnega sistema mora Agencijo za energijo obvestiti o vseh načrtovanih spremembah, ki bi lahko vplivale na izpolnjevanje pogojev za certificiranje, zaradi katerih bi bila lahko potrebna ponovna proučitev izpolnjevanja zahtev za certificiranje.

Agencija za energijo začne certifikacijski postopek:

a) po prejemu obvestila s strani operaterja prenosnega sistema v skladu s prejšnjim odstavkom;

- b) na lastno pobudo, če je seznanjena s tem, da bi bile lahko zaradi načrtovane spremembe pravic in vpliva nad lastniki prenosnega sistema ali operaterji prenosnega sistema kršene določbe 31.č člena tega zakona, ali če imajo utemeljen razlog za domnevo, da je do take kršitve prišlo, ali
- c) na utemeljeno zahtevo Evropske komisije.

Agencija za energijo mora sprejeti odločitev glede certificiranja operaterja prenosnega sistema v štirih mesecih od datuma obvestila s strani operaterja prenosnega sistema ali od datuma zahteve Evropske komisije. Po preteku tega roka se šteje, da je bilo certificiranje odobreno. Odločba Agencije za energijo ali domneva iz prejšnjega stavka lahko začne učinkovati šele po zaključku postopka Evropske komisije v skladu z 11. členom Direktive 2009/73/ES.

Odločbo ali obvestilo o nastopu domneve iz prejšnjega odstavka v zvezi s certificiranjem operaterja prenosnega sistema Agencija za energijo takoj posreduje Evropski komisiji, skupaj z vsemi zadevnimi podatki, ki se nanašajo na odločitev.

Osebo, ki ima v lasti prenosni sistem zemeljskega plina, ima pravico opravljati gospodarsko javno službo operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina in ima certifikat, vlada imenuje za operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina. Sklep o imenovanju vlada sporoči Evropski komisiji in ga objavi v Uradnem listu Evropske unije.

31.d člen

Neodvisni operater prenosnega sistema mora imeti vse človeške, tehnične, fizične in finančne vire, potrebne za izpolnjevanje svojih obveznosti in za opravljanje dejavnosti prenosa zemeljskega plina. Vse osebe, potrebne za izvajanje dejavnosti prenosa zemeljskega plina in drugih nalog družbe, morajo biti zaposlene pri operaterju prenosnega sistema.

Neodvisni operater prenosnega sistema mora imeti v celoti v lasti prenosni sistem in druga sredstva, potrebna za opravljanje dejavnosti prenosa zemeljskega plina.

Noben del vertikalno integriranega podjetja ne sme drugemu delu podjetja na kakršnikoli pravni podlagi dajati na razpolago svojega osebja ali zanj opravljati storitev ali najemati osebja, zaposlenega v drugem delu tega podjetja, ali opravljati storitev, ki jih opravlja drugi del podjetja.

Operater prenosnega sistema ne sme deliti sistemov ali opreme informacijske tehnologije, fizičnih prostorov in sistemov za varnostni dostop z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja, ali jih uporabljati skupaj z njim, niti ne sme uporabljati istih svetovalcev ali zunanjih izvajalcev za sisteme ali opremo informacijske tehnologije in sisteme za varnostni dostop, kot tudi ne istega revizorja.

Operater prenosnega sistema mora imeti pravno obliko delniške družbe, družbe z omejeno odgovornostjo ali komanditne družbe. V firmi družbe, v celostni podobi svojega podjetja, v komunikacijah, pri trženju blagovne znamke in na objektih uporabljati firme ali oznak vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela ali na drug način delovati tako, da bi ustvarjal zmedo v zvezi z ločeno identiteto vertikalno integriranega podjetja ali katerega koli njegovega dela. Družbeniki operaterja prenosnega sistema ne smejo sami neposredno upravljati družbe ali voditi njenih poslov.

Poleg drugih nalog, ki jih določa ta zakon, obsega dejavnost operaterja prenosnega sistema še naslednje naloge:

- zastopanje operaterja prenosnega sistema v pravnem prometu in v kakršnikoli komunikacijah z Agencijo za energijo, drugimi regulatornimi organi ter tretjimi osebami;
- zastopanje operaterja prenosnega sistema v Evropski mreži operaterjev prenosnih sistemov za plin (»ENTSO za plin«);
- odločanje o dostopu do sistema in izvrševanje dejanj, potrebnih za njegovo izvajanje, pri čemer ne diskriminira med posameznimi uporabniki sistema ali vrstami uporabnikov sistema, posebno ne v korist svojih povezanih podjetij;

- pobiranje vseh plačil v zvezi s prenosnim sistemom, tudi plačil za dostop in plačil za izravnavo za sistemske storitve, kot je obdelava plina, nakup storitev (stroški izravnave, energija za izgube);
- obratovanje, vzdrževanje in razvoj varnega, učinkovitega in ekonomičnega prenosnega sistema;
- načrtovanje naložb za zagotovitev dolgoročne zmogljivosti sistema, da zadosti razumnemu povpraševanju, in zanesljivosti oskrbe;
- vse skupne storitve, tudi pravne, računovodske in informacijske.

31.e člen

Splošna struktura upravljanja in družbena pogodba oziroma statut družbe operaterja prenosnega sistema morata zagotavljati dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema.

Vertikalno integrirano podjetje se mora vzdržati vsakršnih dejanj, ki bi operaterja prenosnega sistema ovirala pri izpolnjevanju obveznosti iz tega zakona ali nanj vplivala, ter od operaterja prenosnega sistema ne sme zahtevati, da mora od vertikalno integriranega podjetja pridobiti dovoljenje za izpolnjevanje teh obveznosti.

Uprava operaterja prenosnega sistema samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti sprejema potrebne odločitve in izvršuje potrebna dejanja za zagotavljanje neodvisnega ravnanja operaterja prenosnega sistema.

Vertikalno integrirano podjetje ne sme določati, neposredno ali posredno po svojih predstavnikih v organih operaterja prenosnega sistema, ravnanja operaterja prenosnega sistema pri njegovih vsakodnevnih dejavnostih in upravljanju sistema ter zagotavljanju konkurenčnosti tega delovanja, ali pri dejavnostih, potrebnih za pripravo desetletnega načrta za razvoj omrežja na podlagi 31.i člena tega zakona.

Brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz 31.g člena tega zakona mora vertikalno integrirano podjetje operaterju prenosnega sistema dati na voljo ustrezne finančne vire za prihodnje naložbene projekte oziroma za nadomestitev obstoječih sredstev v zadostnem času in na ustrezno zahtevo operaterja prenosnega sistema, operater pa mora imeti pooblastilo za pridobivanje denarja na trgu kapitala, zlasti z izposojanjem in povečanjem kapitala.

Operater prenosnega sistema mora imeti neodvisno od vertikalno integriranega podjetja dejanske pravice sprejemanja odločitev v zvezi s sredstvi, potrebnimi za obratovanje, vzdrževanje ali razvoj sistema. Brez poseganja v odločitve nadzornega organa iz 31.g člena tega zakona sprejema odločitve v zvezi s sredstvi, potrebnimi za obratovanje, vzdrževanje ali razvoj sistema, uprava operaterja prenosnega sistema samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti.

Vsa komercialna in finančna razmerja med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema, tudi posojila operaterja prenosnega sistema vertikalno integriranemu podjetju, mora biti v skladu s tržnimi pogoji. Operater prenosnega sistema mora pred začetkom njihovega izvajanja Agenciji za energijo predložiti v soglasje vse komercialne in finančne pogodbe ali sporazume z vertikalno integriranim podjetjem.

Hčerinska podjetja vertikalno integriranega podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, ne smejo neposredno ali posredno imeti v lasti delnic ali deležev operaterja prenosnega sistema, operater prenosnega sistema pa ne sme imeti neposredno ali posredno v lasti delnic ali deležev hčerinskega podjetja vertikalno integriranega podjetja, ki opravljajo dejavnost proizvodnje ali dobave, ter ne sme prejemati dividend tega podjetja in ne sme imeti drugih finančnih koristi od tega podjetja.

Operater prenosnega sistema mora pri opravljanju svojih nalog iz tega zakona ter pri upoštevanju člena 13(1), člena 14(1)(a), člena 16(2), (3) in (5), člena 18(6) ter člena 21(1) Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 (Uradni list EU, L 211, 14/08/2009; v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) št. 715/2009) različne osebe ali subjekte obravnavati brez diskriminacije ter ne sme omejevati, izkrivljati ali preprečevati konkurence na področju proizvodnje ali dobave.

31.f člen

Odločitve v zvezi z imenovanjem in ponovnim imenovanjem ter pogoji za imenovanje in ponovno imenovanje, delovnimi razmerami, plačilom in prenehanjem mandata članov uprave operaterja prenosnega sistema, sprejema nadzorni organ operaterja prenosnega sistema, imenovan v skladu s 31.g členom tega zakona.

Nadzorni organ mora pisno obvestiti Agencijo za energijo o vsakem imenovanju, prenehanju mandata ali drugi splošni ali posamični odločitvi o pogojih, kot jih določi nadzorni organ in ki veljajo za mandat članov uprave operaterja prenosnega sistema in oseb, odgovornih za izvršno upravljanje, njegovo trajanje in prenehanje, ter o razlogih za vsak predlog za prenehanje mandata teh oseb.

Agencija za energijo lahko izda odločbo, da nasprotuje odločitvi iz prvega in drugega odstavka:

- če se pojavijo dvomi o strokovni neodvisnosti osebe, imenovane za člana uprave ali
- v primeru predčasnega prenehanja mandata, če se pojavijo dvomi o upravičenosti takšnega predčasnega prenehanja.

Za člana uprave operaterja prenosnega sistema je lahko imenovana oseba, ki v obdobju treh let pred imenovanjem ni imela nobene strokovne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa ali poslovnega odnosa z vertikalno integriranim podjetjem ali katerim koli njegovim delom ali njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem, razen z operaterjem prenosnega sistema.

Določba prejšnjega odstavka se uporablja za večino članov uprave operaterja prenosnega sistema, in za predsednika uprave. Za ostale člane uprave operaterja prenosnega sistema se uporablja zahteva, da v obdobju šest mesecev pred njihovim imenovanjem ni opravljal nobene vodstvene ali druge pomembne dejavnosti v vertikalno integriranem podjetju.

Člani uprave ter zaposleni pri operaterju prenosnega sistema ne smejo imeti nobene druge poklicne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, od njega ne smejo pridobivati nobenih finančnih koristi ali imeti poslovnega odnosa z njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem.

Plačilo oseb, odgovornih za upravljanje, članov uprave ter zaposlenih pri operaterju prenosnega sistema ne sme biti odvisno od dejavnosti ali rezultatov vertikalno integriranega podjetja, ki niso operater prenosnega sistema.

Predsednik ali član uprave oziroma druga oseba, odgovorna za upravljanje operaterja prenosnega sistema lahko zoper odločitev operaterja prenosnega sistema ali njegovega organa, s katero ji je predčasno prenehal mandat, vložiti pritožbo na Agencijo za energijo.

Osebe, odgovorne za upravljanje, in člani uprave operaterja prenosnega sistema vsaj štiri leta po koncu svojega mandata pri operaterju prenosnega sistema ne smejo imeti poklicne funkcije, odgovornosti ali interesa v nobenem delu vertikalno integriranega podjetja, ki ni operater prenosnega sistema, in ne smejo imeti poslovnega odnosa z njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem.

Določba drugega stavka petega odstavka ter določbe šestega do devetega odstavka tega člena se uporabljajo za vse osebe, ki skrbijo za izvršno upravljanje operaterja prenosnega sistema, in za tiste, ki tem osebam neposredno poročajo o zadevah, povezanih z obratovanjem, vzdrževanjem in razvojem omrežja.

31.g člen

Operater prenosnega sistema mora imeti nadzorni organ, oblikovan skladno z določbami tega člena. Nadzorni organ sprejema odločitve, ki lahko bistveno vplivajo na vrednost sredstev delničarjev v okviru operaterja prenosnega sistema, zlasti v zvezi z odobritvijo letnih in dolgoročnejših finančnih načrtov, stopnjo zadolževanja operaterja prenosnega sistema in določitvijo zneska dividend, ki se razdelijo delničarjem.

Odločitve, ki so v pristojnosti nadzornega organa, ne smejo vključevati nobenih odločitev, povezanih z rednim poslovanjem in vsakodnevnimi dejavnostmi operaterja prenosnega sistema in upravljanjem omrežja, vključno s sklepanjem pravnih poslov v zvezi s tem in sprejemanjem odločitev za njihovo izvrševanje, kot tudi ne odločitev, ki bi vplivale ali bi bile povezane z dejavnostmi, ki so potrebne za pripravo desetletnega razvojnega načrta omrežja v skladu s 31.i členom tega zakona.

Odločitve iz prejšnjega odstavka sprejema uprava operaterja prenosnega sistema samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti.

Vsaj za enega člana manj od polovice članov nadzornega organa se uporabljajo določbe četrtega odstavka, prvega stavka petega odstavka in šestega do devetega odstavka 31.f člena tega zakona.

Glede odločitve o predčasnem prenehanju mandata člana nadzornega organa se uporablja določba druge alineje tretjega odstavka 31.f člena tega zakona.

Nadzorni organ sestavljajo:

- člani, ki predstavljajo vertikalno integrirano podjetje ali osebe, za katere po zakonu, ki ureja prevzeme, velja domneva, da delujejo usklajeno z njim;
- člani, ki predstavljajo delničarje tretjih strani;
- predstavniki delavcev, v skladu z zakonom, ki ureja sodelovanje delavcev pri upravljanju.

31.h člen

Operater prenosnega sistema mora pripraviti program za zagotavljanje skladnosti, ki določa cilje in ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja in posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev teh ciljev. Sistem in ukrepi za izvajanje programa in spremljanje njegovega izpolnjevanja morajo biti sestavni del programa. K programu za zagotavljanje skladnosti mora operater prenosnega sistema pridobiti soglasje Agencije za energijo.

Nadzorni organ operaterja prenosnega sistema mora imenovati nadzornika za skladnost, ki je lahko fizična ali pravna oseba. K imenovanju nadzornika za skladnost mora nadzorni organ pridobiti soglasje Agencije za energijo. Če je nadzornik za skladnost pravna oseba, mora nadzorni organ s soglasjem Agencije za energijo določiti eno fizično osebo te pravne osebe, ki neposredno opravlja naloge nadzornika za skladnost. Agencija za energijo lahko zavrne soglasje k odločitvi o imenovanju nadzornika za skladnost le zaradi pomanjkanja neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti nadzornika za skladnost.

Za nadzornika za skladnost se uporabljajo določbe drugega do devetega odstavka 31.f člena tega zakona.

Nadzorni organ lahko po predhodnem soglasju Agencije za energijo razreši nadzornika za skladnost. Na predlog Agencije za energijo mora nadzorni organ razrešiti nadzornika za skladnost, če je razlog za predlog njegove razrešitve pomanjkanje neodvisnosti ali strokovne usposobljenosti.

Pogoje, ki veljajo za mandat, oziroma zaposlitvene pogoje za nadzornika za skladnost ter trajanje njegovega mandata, sprejme nadzorni organ po predhodnem soglasju Agencije za energijo. Ti pogoji morajo biti taki, da se z njimi zagotovi neodvisnost nadzornika za skladnost, tudi tako, da se mu zagotovijo vsa potrebna sredstva za izpolnjevanje njegovih nalog.

Nadzornik za skladnost med svojim mandatom ne sme imeti nobene druge poklicne funkcije, odgovornosti ali neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu ali z nobenim delom vertikalno integriranega podjetja ali njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem.

Nadzornik za skladnost je zadolžen za:

- a) spremljanje izvajanja programa za zagotavljanje skladnosti;
- b) pripravo letnega poročila, v katerem so določeni ukrep za izvajanje programa za zagotavljanje skladnosti, ki ga predloži Agenciji za energijo;

c) poročanje nadzornemu organu in izdajo priporočil o programu za zagotavljanje skladnosti in njegovem izvajanju;

d) pisno obveščanje Agencije za energijo o večjih kršitvah, storjenih pri izvajanju programa za doseganje skladnosti, in

e) poročanje Agenciji za energijo o komercialnih in finančnih odnosih med vertikalno integriranim podjetjem in operaterjem prenosnega sistema.

Nadzornik za skladnost predlagane odločitve glede naložbenega načrta ali posameznih naložb v sistem predloži Agenciji za energijo najpozneje takrat, ko jih uprava operaterja prenosnega sistema predloži nadzornemu organu.

Če vertikalno integrirano podjetje na skupščini operaterja prenosnega sistema ali z glasovanjem članov nadzornega organa, ki jih je imenovala, prepreči sprejetje odločitve, zaradi česar se preprečijo ali zadržujejo naložbe, ki bi jih bilo v skladu z desetletnim razvojnim načrtom omrežja treba izvesti v naslednjih treh letih, nadzornik za skladnost o tem poroča Agenciji za energijo.

Nadzornik za skladnost mora redno pisno poročati Agenciji za energijo in ima pravico do rednega ustnega ali pisnega poročanja nadzornemu organu operaterja prenosnega sistema in vsa poročila istočasno posredovati tudi upravi operaterja prenosnega sistema.

Nadzornik za skladnost se lahko udeležuje vseh sestankov uprave operaterja prenosnega sistema, sestankov nadzornega organa in skupščine družbe, mora pa se udeležiti vseh sestankov, na katerih se obravnavajo naslednje zadeve:

a) pogoji za dostop do omrežja iz Uredbe (ES) št. 715/2009;

b) projekti za obratovanje, vzdrževanje in razvoj prenosnih omrežij, tudi naložbe v nove prenosne povezave, povečanje zmogljivosti in izboljšanje uporabe obstoječih zmogljivosti;

c) nakupi ali prodaja energije, ki so potrebni za delovanje prenosnega sistema.

Nadzornik za skladnost mora imeti dostop do vseh ustreznih podatkov in prostorov operaterja prenosnega sistema ter do vseh informacij, ki so potrebne za opravljanje njegove naloge. Nadzornik za skladnost mora imeti dostop do pisarn operaterja prenosnega sistema brez vnaprejšnjega obvestila.

31.i člen

Neodvisni operater prenosnega sistema mora vsako leto najkasneje do 1. junija po posvetovanju z vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi sprejeti in Agenciji za energijo predložiti v potrditev desetletni razvojni načrt omrežja, ki mora temeljiti na obstoječi in predvideni ponudbi in povpraševanju in vsebovati učinkovite ukrepe za zagotovitev ustreznosti sistema in zanesljivosti oskrbe.

Desetletni razvojni načrt omrežja zlasti:

1. za udeležence na trgu opredeli glavno infrastrukturo za prenos, ki jo je treba v naslednjih desetih letih zgraditi ali posodobiti;

2. vsebuje vse že sprejete naložbe in opredeli nove, ki jih je treba izvesti v naslednjih treh letih ter

3. zagotovi časovni okvir za vse naložbene projekte.

Agencija za energijo se mora o desetletnem razvojnem načrtu omrežja posvetovati z vsemi dejanskimi in možnimi uporabniki sistema, in sicer na odprt in pregleden način.

Agencija za energijo mora objaviti rezultate posvetovalnega postopka in zlasti možne potrebe po naložbah na svoji spletni strani, o njih pa obvestiti operaterja prenosnega sistema.

Agencija za energijo preuči, ali desetletni razvojni načrt omrežja pokriva vse potrebe po naložbah, ki so bile opredeljene v posvetovalnem postopku, in ali je ta v skladu z nezavezujočim desetletnim razvojnim načrtom omrežja za celotno Skupnost (razvojni načrt omrežja za Skupnost) iz člena 8(3)(b) Uredbe (ES) št. 715/2009.

Agencija za energijo lahko od operaterja prenosnega sistema zahteva, da spremeni svoj desetletni razvojni načrt in usklajenega z njenimi zahtevami predloži v potrditev najkasneje v dveh mesecih od prejema teh zahtev.

Agencija za energijo sprejme v primeru, ko operater prenosnega sistema zaradi razlogov, ki niso prevladujoči razlogi zunaj njegovega nadzora, ne izvede naložbe, ki bi jo bilo treba v skladu z desetletnim razvojnim načrtom omrežja izvesti v naslednjih treh letih, vsaj enega od naslednjih ukrepov in tako zagotovi, da se zadevna naložba izvede, če je še vedno pomembna na podlagi desetletnega razvojnega načrta omrežja:

1. od operaterja prenosnega sistema zahteva, da izvede zadevno naložbo, ali
2. organizira razpisni postopek, ki je odprt za vse vlagatelje, ali
3. od operaterja prenosnega sistema zahteva, da sprejme povečanje kapitala za financiranje potrebnih naložb ter neodvisnim vlagateljem omogoči, da sodelujejo pri kapitalu.

Kadar Agencija za energijo uporabi svoja pooblastila iz prejšnjega odstavka, lahko operaterju prenosnega sistema z odločbo naloži eno ali več od naslednjih ravnanj:

1. da omogoči financiranje s strani katere koli tretje strani z dolžniškim ali lastniškim kapitalom v operaterju prenosnega sistema;
2. da omogoči izgradnjo s strani katere koli tretje strani in prenos lastninske in drugih stvarnih pravic na objektih in napravah, ki sestavljajo omrežje, na operaterja prenosnega sistema ter vzpostavitev ustreznih obligacijskih razmerij med operaterjem sistema in investitorjem;
3. da sam zgradi zadevne nove objekte in naprave in
4. da sam upravlja nove objekte in naprave.

Določbe prejšnjega odstavka ne pomenijo odstopanja od zahteve iz drugega odstavka 31.d člena tega zakona, Operater prenosnega sistema mora vlagateljem zagotoviti vse informacije, ki so potrebne za izvedbo naložbe, nove naprave dejansko in pravno vključiti v prenosni sistem in si na splošno v največji možni meri prizadevati, da olajša izvajanje naložbenega projekta.

K pogodbam o financiranju naložb iz tega člena mora dati soglasje Agencija za energijo pred začetkom njihove veljavnosti.

32. člen

Sistemski operater prenosnega omrežja in sistemski operater distribucijskega omrežja zemeljskega plina sta dolžna končnim odjemalcem zemeljskega plina in izvajalcem energetske dejavnosti na področju zemeljskega plina dovoliti dostop do omrežja na pregleden in nepristranski način po načelu reguliranega dostopa tretje strani. Ne glede na to, kako je zagotovljen dostop do določenega omrežja za zemeljski plin, ki ga odjema končni odjemalec zemeljskega plina, ima ta odjemalec pravico pridobiti lasten dostop do omrežja, na katerega je priključen. V primeru, da je dostop do zadevnega omrežja za dobavo zemeljskega plina temu končnemu odjemalcu pridobil izvajalec energetske dejavnosti, je sistemski operater omrežja, na katerega je priključen ta odjemalec, dolžan s tem odjemalcem skleniti pogodbo o dostopu do omrežja za celotno zmogljivost in trajanje, ki je pogodbeno zagotovljeno za dobavo zemeljskega plina temu končnemu odjemalcu. Sistemski operater in dotedanji sopogodbениk sta dolžna pogodbeno urediti ustrezno zmanjšanje do tedaj zakupljenega dostopa za tega končnega odjemalca. Ta določba se smiselno uporablja tudi v primeru odpovedi pooblastilnega razmerja oziroma pogodbenega razmerja s strani pooblaščenca, ki ureja dostop do omrežja za tega končnega odjemalca. Podatki o zasedenosti prenosnega omrežja za zemeljski plin so javni in jih mora sistemski operater prenosnega omrežja dnevno objavljati. Določbe tega odstavka se uporabljajo tudi za dostop do skladišča zemeljskega plina oziroma terminala za utekočinjen zemeljski plin.

Metodologijo za obračunavanje omrežnine in določitev omrežnine določa v okviru svojih pristojnosti po tem zakonu Agencija za energijo na način, ki vzpodbuja učinkovitost izvajalcev in uporabnikov, ločeno za prenosna in distribucijska omrežja. V metodologiji za določitev omrežnine Agencija za energijo

določi:

- metodo reguliranja,
- kriterije za ugotavljanje upravičenih stroškov, ki vključujejo tudi reguliran donos na sredstva, za dejavnost systemskega operaterja in druge elemente, potrebne za določitev omrežnine,
- trajanje posameznega regulativnega obdobja,
- ureditev načina izvajanja nadziranja z regulativnim okvirom določenih upravičenih stroškov,
- ugotavljanje odstopanj (presežkov ali primanjkljajev) od regulativnega okvira za posamezno leto in za regulativno obdobje skladno s 46.a členom tega zakona.

Sistemskega operaterja določi omrežnino skladno z metodologijo iz prejšnjega stavka in mora pred njeno objavo v Uradnem listu Republike Slovenije nanjo pridobiti soglasje Agencije za energijo.

Sistemskega operaterja iz prvega odstavka tega člena lahko zavrne dostop do omrežja, skladišča ali terminala zaradi premajhnih zmogljivosti, če je to v posameznem primeru nujno za izvajanje obveznosti gospodarske javne službe iz tega zakona ali če bi uporabnik omrežja zaradi sklenjene dolgoročne pogodbe o nakupu zemeljskega plina zašel v resne gospodarske težave. Podrobno utemeljene razloge zavrnitve dostopa mora sporočiti prosilcu, ki želi dostop do omrežja.

Zavrneni uporabnik lahko zahteva, da Agencija za energijo odloči v skladu z 88. členom tega zakona.

Če ne pride do dostopa do omrežja zaradi premajhnih zmogljivosti omrežja, lahko upravičeni odjemalec oziroma izvajalec energetske dejavnosti na področju zemeljskega plina zahteva povečanje zmogljivosti omrežja, če ga je pripravljen financirati sam ali s katerokoli pravno osebo.

Če po pogajanjih ne pride do sklenitve pogodbe o povečanju zmogljivosti omrežja, odloči o tem, na pobudo upravičenega odjemalca, Agencija za energijo, ki določi pogoje povečanja zmogljivosti omrežja ali zavrne zahtevo upravičenega odjemalca.

Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za dostop do omrežja, ki je bilo zgrajeno ali obratuje kot sestavni del objekta za pridobivanje zemeljskega plina in do omrežja, ki se uporablja za transport zemeljskega plina od nahajališča do naprave za oplemenitenje.

32.a člen

Sistemskega operaterja iz prvega odstavka 32. člena tega zakona lahko zavrne dostop tudi zaradi vzajemnosti, če upravičeni odjemalec iz druge države, ki zahteva dostop do omrežja, ni upravičeni odjemalec v tej drugi državi in v Republiki Sloveniji.

32.b člen

Pravico zgraditi neposredni oskrbovalni vod ima po pridobitvi energetskega dovoljenja:

- vsak dobavitelj zemeljskega plina, ki želi po tej liniji dobavljati zemeljski plin upravičenim odjemalcem;
- vsak upravičeni odjemalec, ki želi biti oskrbovan po takemvodu.

Energetsko dovoljenje za neposredni oskrbovalni vod je mogoče izdati osebam iz prejšnjega odstavka, katerim je z dokončno odločbo dostop do omrežja zavrnjen.

32.c člen

Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka 32. člena tega zakona, se lahko investitorju z odločbo za določen čas in za določeno infrastrukturo zemeljskega plina dovoli izjemo od načina zagotavljanja dostopa do omrežja zemeljskega plina po načelu reguliranega dostopa tretje strani in o določitvi omrežnine, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da gre za izgradnjo nove večje infrastrukture zemeljskega plina, vključno s čezmejnimi zmogljivostmi, znatnega povečanja zmogljivosti obstoječe infrastrukture ali v primeru sprememb v infrastrukturi, ki omogočajo uporabo novih virov zemeljskega plina,
- da investicija prispeva k povečanju konkurence pri dobavi zemeljskega plina in povečanju zanesljivosti dobav,
- da je tveganje investicije tako veliko, da brez izjeme do nje ne bi prišlo,

- da je lastnik tega omrežja pravno ločena oseba od sistemskih operaterjev omrežij, v okviru katerih se bo gradila infrastruktura,
- da uporabniki omrežja za njegovo uporabo plačajo stroške in
- da izjema ne omejuje konkurence ali učinkovitega delovanja notranjega trga z zemeljskim plinom v Evropski uniji.

O zahtevi investitorja za izdajo odločbe o izjemi odloči Agencija za energijo. Agencija za energijo Evropsko Komisijo nemudoma seznaniti z odločbo o izjemi in z vsemi informacijami, ki se nanjo nanašajo. Evropska Komisija lahko od Agencije za energijo zahteva spremembo ali razveljavitev odločitve o odobritvi izjeme v roku treh mesecev od prejete obvestila o sprejetju odločbe o podelitvi izjeme, o čemer Agencija za energijo odloča po določbah šestega odstavka tega člena.

Ob upoštevanju trajanja pogodb, obsega novih zmogljivosti, trajanja projekta in drugih okoliščin, se z odločbo določijo:

- pogoji izvajanja izjeme,
- omrežje ali del omrežja, na katerega se odločba nanaša,
- čas trajanja odločbe in
- pravila in pogoji dostopa do tega omrežja, kolikor to ne preprečuje izvajanje dolgoročnih pogodb.

Če se izjema nanaša na čezmejne zmogljivosti, Agencija za energijo ugotovi zahtevi investitorja po posvetovanju s pristojnimi organi ali agencijami v drugi državi.

Dokončna odločba o izjemi se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, kakor tudi vsaka sprememba, odprava ali razveljavitev te odločbe.

Če v skladu s pravili Evropske skupnosti pristojni organ te skupnosti zahteva spremembo ali odpravo odločbe, Agencija za energijo po uradni dolžnosti uvede obnovo postopka za izdajo odločbe.

Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za povezovalne vode električne energije.

32.č člen

Sistemski operaterji prenosnih in distribucijskih omrežij zemeljskega plina morajo zagotavljati ustrezne zmogljivosti na meji med sosednjimi prenosnimi in distribucijskimi omrežji za zagotavljanje prenosa za zanesljivost dobave zemeljskega plina ter sodelovati s sistemskimi operaterji teh omrežij pri izmenjavi podatkov in usklajenem delovanju v primeru ogrožene zanesljivosti dobave zemeljskega plina ter pri izvajanju nujnih ukrepov iz 32.f člena tega zakona.

Dobavitelj zemeljskega plina, ki bo glede na predvideni obseg poslovanja v prihodnjem koledarskem letu v Republiko Slovenijo dobavil več kot 20% zemeljskega plina porabljenega v Republiko Slovenijo v preteklem koledarskem letu, mora zemeljski plin dobavljati na način, da bo v primeru izrednih motenj zaradi izpada dobavnega vira ali motenj na prenosnih omrežjih zunaj Republike Slovenije, zagotavljal dobavo vsaj 30% količine zemeljskega plina v Republiko Slovenijo, ki jih je dolžan dobavljati, če ne bi prišlo do motnje (na primer: z uporabo več dobavnih virov in napajanjem iz ločenih omrežij).

Ukrepe za zagotavljanje zanesljivosti dobave zemeljskega plina morajo dobavitelji uporabljati pregledno in nediskriminatorno tako, da ne kršijo pravil notranjega trga zemeljskega plina, določenih s predpisi Evropske unije in tem zakonom.

Najpozneje do 31. januarja mora vsak dobavitelj zemeljskega plina poslati ministrstvu, pristojnemu za energijo, poročilo o zagotavljanju zanesljivosti dobave zemeljskega plina v preteklem koledarskem letu, v katerem mora navesti ukrepe za zagotavljanje zanesljivosti dobave zemeljskega plina, merila in način njihove uporabe, še posebej pa obseg uporabljenih skladiščnih zmogljivosti in dolgoročnih pogodb o dobavi zemeljskega plina, začetek njihove sklenitve in njihovo trajanje. V poročilu mora dobavitelj tudi navesti indikativne cilje zagotavljanja zanesljivosti dobave zemeljskega plina s skladiščenjem in drugimi ukrepi v naslednjih petih letih. Ministrstvo, pristojno za energijo, posreduje poročilo dobavitelja Agenciji za energijo in ministrstvu, pristojnemu za notranji trg.

Vlada podrobneje predpiše seznam mogočih ukrepov za zagotavljanje zanesljivosti dobave zemeljskega plina in podrobnejšo obvezno vsebino poročila iz prejšnjega odstavka tega člena.

32.d člen

Posebni odjemalci so:

- gospodinjski odjemalci;
- odjemalci, ki opravljajo zdravstveno dejavnost (vključno z rehabilitacijo in nego), vzgojno-varstveno dejavnost, izobraževalno dejavnost in socialno varstveno dejavnost ter vsi drugi odjemalci, ki prevzemajo zemeljski plin za ogrevanje prostorov, namenjenih nastanitvi ljudi (študentski domovi, hoteli in druge stavbe, ki se uporabljajo za prenočitvene zmogljivosti, in podobno);
- odjemalci, ki prevzemajo zemeljski plin za proizvodnjo toplote za ogrevanje prostorov odjemalcev iz prve in prejšnje alinee, in sicer v obsegu, kolikor je to potrebno za proizvodnjo te toplote;
- sistemski operaterji za lastno rabo zemeljskega plina potrebnega za delovanje omrežja zemeljskega plina.

Posebni odjemalci, razen gospodinjskih odjemalcev, morajo svojemu dobavitelju sporočiti vrsto odjema in potrebne količine zemeljskega plina za posamezna obdobja po trošilih v roku enega meseca po prejemu obrazcev, ki jih pripravi in pošlje njihov dobavitelj.

Če nastane med dobaviteljem in odjemalcem spor, ali je določeni odjemalec posebni odjemalec, odloči o tem Agencija za energijo po postopku, določenem v 88. členu tega zakona.

32.e člen

Vsak dobavitelj zemeljskega plina, ki dobavlja zemeljski plin posebnim odjemalcem, jim mora dobavljati zadostne količine zemeljskega plina tudi v primeru naslednjih izjemnih razmer (standardi zanesljivosti dobave zemeljskega plina):

- delne motnje pri dobavi zemeljskega plina v Republiko Slovenijo, ki predstavlja do 20% zmanjšanje njegovih dobav v Republiko Slovenijo, in to za čas, kot ga s predpisom iz petega odstavka tega člena, določi Vlada Republike Slovenije,
- izjemno nizke povprečne petdnevne temperature, ki se statistično pojavlja vsakih 20 let, v zimskem obdobju od prvega decembra do zadnjega dne februarja.

Obveznost dobaviteljev v izjemnih razmerah iz prve alinee lahko traja največ 30 dni.

Zadostne količine zemeljskega plina so:

- v primeru iz prve alinee prejšnjega odstavka nezmanjšane količine glede na čas pred zmanjšanjem dobaviteljevih dobav zemeljskega plina v Republiko Slovenijo, ob upoštevanju temperaturnih razmer v zadevnem obdobju,
- v primeru iz druge alinee prejšnjega odstavka dodatne količine zemeljskega plina, ki omogočajo ustrezno ogrevanje prostorov pri izjemno nizki zunanji temperaturi.

Dobavitelj, ki dobavlja zemeljski plin posebnim odjemalcem mora v poročilu iz 32.č člena navesti tudi:

- količino dobav posebnim odjemalcem v prejšnjem letu;
- ukrepe in način zagotavljanja zanesljivosti dobave posebnim odjemalcem v primeru izjemnih razmer, pri čemer mora izkazati, da s temi ukrepi pokriva razliko med pogodbeno dobavo tem odjemalcem in zadostnimi količinami zemeljskega plina iz prejšnjega odstavka zaradi dogodkov iz prvega odstavka;
- načrtovane ukrepe za zagotavljanje zanesljivosti dobave zemeljskega plina posebnim odjemalcem med trajanjem pogodbe o dobavi tem odjemalcem.

Poročilu mora dobavitelj iz prejšnjega odstavka predložiti kopije pogodb in druge dokaze, s katerimi dokazuje izvajanje ukrepov za zanesljivo dobavo zemeljskega plina posebnim odjemalcem.

Vlada Republike Slovenije podrobneje predpiše čas trajanja obveznosti dobaviteljev iz prve alinee prvega odstavka, način določitve dodatnih količin, ki so potrebne za zagotovitev zadostnih količin

zemeljskega plina posebnim odjemalcem v primeru iz druge alineje drugega odstavka, in način dokazovanja izvajanja ukrepov iz tega člena.

32.f člen

Če zaradi obsega in trajanja izjemnih razmer iz prvega odstavka prejšnjega člena ali zaradi drugih okoliščin, zaradi katerih je ogrožena zanesljivost dobave zemeljskega plina oziroma je dobava zemeljskega plina v Republiki Sloveniji resno motena dalj časa, dobavitelji z ukrepi iz 32.č člena tega zakona ne morejo zagotoviti dobave zemeljskega plina posebnim odjemalcem v zadostnih količinah, morajo sistemski operaterji omrežij zemeljskega plina storiti vse, da v okviru varnega obratovanja omrežja zemeljskega plina omogočajo prenos in distribucijo za dobavo zemeljskega plina posebnim odjemalcem.

Za zagotovitev cilja iz prejšnjega odstavka morajo sistemski operaterji pripraviti načrt nujnih ukrepov, ki mora vsebovati možne okoliščine za uporabo nujnih ukrepov ter način, čas in obseg njihove izvedbe. Pri načrtovanju nujnih ukrepov morajo sistemski operaterji upoštevati, da morajo biti ti ukrepi izvedeni nediskriminatorno in pregledno ter smejo prizadeti odjemalce le v najmanjši meri, ki je potrebna, da se zagotovi zanesljiva dobava zadostnih količin zemeljskega plina posebnim odjemalcem. Načrt nujnih ukrepov mora sistemski operater objaviti na svoji spletni strani ter ga poslati ministrstvu, pristojnemu za energijo, ki ga posreduje Agenciji za energijo in ministrstvu pristojnemu za notranji trg. Obvestilo o objavi načrta nujnih ukrepov sistemski operater objavi v sredstvu javnega obveščanja.

Če zaradi obsega in trajanja izjemnih razmer tudi načrtovani nujni ukrepi iz prejšnjega odstavka ne morejo zagotoviti zanesljivosti dobave zemeljskega plina posebnim odjemalcem, morajo sistemski operaterji ne glede na svoje pogodbene obveznosti v razmerju do dobaviteljev, uporabnikov in odjemalcev zmanjšati ali prekiniti odjem zemeljskega plina na odjemnih mestih posameznih vrst odjemalcev oziroma njihovih trošil.

Odjemalci, razen gospodinjskih odjemalcev, morajo sistemskemu operaterju, na katerega omrežje so priključeni, sporočiti podatke o svojih trošilih zaradi izvedbe ukrepa zmanjšanja ali prekinitve odjema iz prejšnjega odstavka. Če teh podatkov odjemalec ne sporoči, lahko pri izvajanju določb o zmanjšanju ali prekinitvi odjema sistemski operater odloči na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga, in splošnih značilnostih trošil posamezne vrste odjemalcev. Obrazce za sporočanje podatkov o trošilih pripravijo sistemski operaterji in jih objavijo na spletnih straneh, obvestilo o tem pa v sredstvu javnega obveščanja. Pravilnost podatkov o trošilih nadzira inšpekcijski organ.

Vrste odjemalcev in njihovih trošil ter vrstni red zmanjšanja ali prekinitve odjema zemeljskega plina posameznim vrstam odjemalcev predpiše vlada, pri čemer mora upoštevati način uporabe zemeljskega plina pri posamezni vrsti odjemalcev, nujnost odjema zemeljskega plina za zagotavljanje življenja in zdravja ljudi ter vrsto in obseg škode, ki jo pri posamezni vrsti odjemalcev povzroči zmanjšanje ali prekinitve odjema zemeljskega plina.

Sistemski operater mora o vsakem primeru izvedbe nujnih ukrepov iz tega člena nemudoma v elektronski obliki in pisno obvestiti ministrstvo, pristojno za energijo, ki obvestila posreduje Agenciji za energijo.

Vsak sistemski operater, dobavitelj ali odjemalec zemeljskega plina krije svoje stroške izvedbe nujnih ukrepov oziroma ukrepov zmanjšanja ali prekinitve odjema iz tretjega odstavka ne glede na pravila o odgovornosti zaradi kršitve oziroma neizpolnjevanja pogodbe.

Ministrstvo, pristojno za energijo, obvesti Komisijo Evropskih skupnosti o nujnih ukrepih, ki jih predvidevajo načrti sistemskih operaterjev in predpis iz petega odstavka tega člena.

Ministrstvo, pristojno za energijo, lahko predsedujočega koordinacijske skupine za plin, ustanovljene v skladu s 7. členom Direktive 2004/67/ES, obvesti o dogodkih v zvezi z ogroženo zanesljivostjo dobave, za katere meni, da jih z nacionalnimi ukrepi ni možno ustrezno obvladati.

32.g člen

Na območju Republike Slovenije je omogočen transport zajetega ogljikovega dioksida preko cevnih prenosnih transportnih omrežij.

Agencija za energijo odloča v sporih o dostopu do omrežja za transport ogljikovega dioksida po cevnih prenosnih omrežjih. O zahtevah za dostop in sporih s področja dostopa do omrežja za transport ogljikovega dioksida po cevnih prenosnih omrežjih, Agencija za energijo enkrat letno, do 1. julija, poroča vladi.

32.h člen

Transport zajetega ogljikovega dioksida preko cevnih prenosnih transportnih omrežij na območju Republike Slovenije je mogoč pod naslednjimi pogoji:

- a) podjetje pred izvajanjem prenosa ali predelave ogljikovega dioksida za transport prijavi svojo dejavnost Agenciji za energijo.
- b) dostop do prenosnega transportnega omrežja ali predelave ogljikovega dioksida se mora izvajati transparentno in nediskriminatorno. Pri tem je treba upoštevati:
 - tehnične in druge zmogljivosti, ki so ali bodo na voljo,
 - usklajenost tehničnih specifikacij,
 - delež obveznega zmanjšanja ogljikovega dioksida - potrebo po upoštevanju potreb lastnika, upravljavca in ostalih uporabnikov omrežja, skladišča ali predelave ogljikovega dioksida, ki jih to zadeva.
- c) upravljalci transportnih omrežij lahko zavrnejo transport do transportnih omrežja na podlagi utemeljenih razlogov v primeru pomanjkanja zmogljivosti.
- d) v primeru zavrnitve dostopa do transportnega omrežja iz prejšnje točke, upravljavec izvede analizo možnih ukrepov za zagotovitev kapacitet. V primeru ekonomske upravičenosti ukrepa ali financiranja s strani zavrnjenega uporabnika upravljavec ukrep izvede v skladu predpisi, ki urejajo varovanje okolja.

32.i člen

V primeru spora glede dostopa do transportnega omrežja ogljikovega dioksida je na prvi stopnji pristojna Agencija za energijo. Pri tem lahko poleg podatkov iz prejšnjega člena Agencija za energijo zahteva od strank dodatne podatke, ki so nujno potrebni za rešitev spora.

Agencija za energijo pri odločanju upošteva število zainteresiranih odjemalcev za dostop.

V primeru čezmejnih sporov Agencija za energijo sodeluje s pristojnimi organi v drugih državah.

c) Oskrba s toplotno energijo in drugimi energetske plini iz omrežja

33. člen

Daljinsko ogrevanje in oskrba z energetske plini iz omrežja, razen z zemeljskim plinom (v nadaljnjem besedilu: drugi energetske plini), se izvajata kot izbirna lokalna gospodarska javna služba.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se daljinsko ogrevanje ali oskrba z drugimi energetske plini iz samostojnega zaključenega omrežja lahko izvaja kot tržna dejavnost oskrbe končnih odjemalcev, če:

- se na območju ne izvaja gospodarska javna služba iz prejšnjega odstavka,
- je proizvodnja toplote pretežno iz obnovljivih virov energije ali v soprodukciji toplote in električne energije in
- glede na razpoložljiv vir ali kapaciteto omrežja maksimalna možna dobava energije vsem odjemalcem hkrati na omrežju ne presega 1 MWh/h.

V primeru izvajanja tržne dejavnosti oskrbe končnih odjemalcev mora dobavitelj:

- s končnimi odjemalci skleniti pogodbo o dobavi, ki mora vključevati tudi elemente, opredeljene v metodologiji za določitev splošnih pogojev za dobavo in odjem toplote iz distribucijskega omrežja in za oskrbo z drugimi plini iz omrežij iz 87. člena tega zakona,

- enkrat letno, do 15. februarja za preteklo koledarsko leto, Agenciji za energijo posredovati poročilo o skupni letni količini dobavljene energije.

34. člen

Sistemski operater distribucijskega omrežja toplote, ki opravlja dejavnost kot gospodarsko javno službo, sklene dolgoročne pogodbe o dobavi te energije z izvajalci dejavnosti proizvodnje toplotne energije.

Letne pogodbe v okviru dolgoročnih pogodb iz prejšnjega odstavka morajo biti sklenjene do 31. avgusta za naslednjo kurilno sezono ali koledarsko leto.

Če pogodbe iz prejšnjega odstavka niso sklenjene, pogoje za dobavo in odjem določi pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti z odločbo v upravnem postopku.

35. člen

Več občin se lahko sporazume, da skupaj ustanovijo režijski obrat, gospodarski javni zavod, javno podjetje za distribucijo toplotne energije ali da podelijo koncesijo.

Za skupno ustanovitev režijskega obrata se uporabljajo določbe o skupnih organih občinske uprave v zakonu, ki ureja lokalno samoupravo.

Če več občin skupaj ustanovi gospodarski javni zavod, javno podjetje za distribucijo toplote ali podelijo koncesijo, v sporazumu iz prvega odstavka tega člena ustanovijo ali določijo organ, ki opravlja naloge in pristojnosti ustanovitelja v imenu vseh občin, ter uredijo način sporazumnega prenehanja udeležbe posamezne občine kot ustanoviteljice.

V sporih iz sporazuma iz prvega odstavka tega člena odloča za tožnika pristojno sodišče v pravnem postopku.

36. člen

Samoupravne lokalne skupnosti, ki nimajo sprejetega lokalnega energetskega koncepta iz 17. člena tega zakona, morajo za območja delov naselij, kjer se ne izvaja gospodarska javna služba distribucije zemeljskega plina ali drugih energetskih plinov iz omrežja, v svojih splošnih in posamičnih aktih določiti način ogrevanja le z uporabo obnovljivih virov energije ali s sproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom, po sprejetju lokalnih energetskih konceptov pa s prednostno uporabo obnovljivih virov energije ali sproizvodnje toplote in električne energije z visokim izkoristkom. Raba posamičnih vrst obnovljivih virov energije ali sproizvodnje toplote in električne energije z visokim izkoristkom v splošnih in posamičnih aktih ne sme biti prepovedana.

Minister, pristojen za energijo, lahko v primeru, da samoupravne lokalne skupnosti v splošnih in posamičnih pravnih aktih ne določijo načina ogrevanja v skladu s prejšnjim odstavkom, sam določi način ogrevanja na posameznih zaokroženih območjih samoupravnih lokalnih skupnosti ali v posameznih industrijskih obratih skladno z nacionalnim energetskim programom ter operativnimi programi ali akcijskimi načrti iz 13.a člena tega zakona.

d) Skupne določbe za oskrbo z energijo iz omrežij

37. člen

Pravne osebe, ki opravljajo energetske dejavnosti na področju oskrbe z električno energijo ali z zemeljskim plinom ali toploto, morajo ne glede na svoj pravni status in lastništvo pripraviti, revidirati in objaviti letne računovodske izkaze na način, kot to zakon zahteva za velike družbe.

38. člen

Pravne osebe, ki opravljajo več kot eno energetsko dejavnost na področju oskrbe z električno energijo ali z zemeljskim plinom, ali ki poleg energetske dejavnosti na teh dveh področjih opravljajo še drugo dejavnost, morajo zagotoviti ločeno računovodsko spremljanje vsake izmed energetskih dejavnosti, ki jo opravljajo, v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Izvajalci obveznih republiških gospodarskih javnih služb morajo imeti vzpostavljeno službo notranje revizije.

Letnemu poročilu morajo osebe iz prvega odstavka tega člena priložiti pravila, ki jih je mogoče spreminjati le izjemoma in iz utemeljenih razlogov, po katerih so na posamezne račune dejavnosti razdeljene. Sestavni del letnega poročila oseb iz prvega odstavka tega člena so tudi kriteriji, v skladu s katerimi so na posamezne energetske dejavnosti razporejena:

- sredstva,
- obveznosti do virov sredstev,
- prihodki in
- odhodki.

Na pravila iz prejšnjega odstavka tega člena mora dati soglasje Agencija za energijo. Izvajanje pravil mora biti letno revidirano s strani revizorja.

Letno poročilo mora obsegati tudi vsako transakcijo s povezano družbo oziroma družbo z istimi lastniki.

39. člen

Izvajalci, ki opravljajo energetske dejavnosti na področju oskrbe z električno energijo ali z zemeljskim plinom ali oskrbe s toploto, morajo varovati zaupnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih pridobijo od svojih strank, pri opravljanju dejavnosti ali nalog po tem zakonu, razen če predpis ne zahteva, da se taki podatki objavijo ali posredujejo državnim organom.

Sistemski operaterji prenosnega ali distribucijskega omrežja električne energije ali zemeljskega plina ne smejo zlorabiti takih podatkov o tretjih osebah pri zagotavljanju ali pogajanju o dostopu do omrežja.

40. člen

Sistemska obratovalna navodila urejajo obratovanje in način vodenja prenosnih in distribucijskih omrežij za električno energijo ter za zemeljski plin in distribucijskih omrežij za oskrbo s toploto oziroma z drugimi energetskimi plini. Sistemska obratovalna navodila morajo biti pregledna, objektivna in nediskriminatorna.

S sistemskimi obratovalnimi navodili se zlasti predpiše:

- tehnične in druge pogoje za varno obratovanje omrežij z namenom zanesljive in kvalitetne oskrbe z energijo;
- način zagotavljanja sistemskih storitev;
- postopke za obratovanje omrežij v kriznih stanjih;
- tehnične in druge pogoje za priključitev na omrežje;
- tehnične pogoje za medsebojno priključitev in delovanje omrežij različnih upravljalcev.

Sistemska obratovalna navodila morajo obsegati tudi določbe o stroških tehničnih ukrepov, ki so potrebni za priključitev novih proizvajalcev električne energije.

Sistemska obratovalna navodila za posamezno omrežje izda po javnem pooblastilu sistemski operater, ki na tem omrežju opravlja dejavnost sistema operaterja. Pred njihovo objavo mora pridobiti soglasje Agencije za energijo, za sistemska obratovalna navodila za prenosno oziroma distribucijsko omrežje električne energije ter za prenosno omrežje zemeljskega plina pa tudi soglasje vlade.

Oseba, ki vodi obratovanje energetskih postrojev, naprav in omrežij, mora zagotoviti varnost njihovega delovanja.

S tehničnim predpisom se lahko določi, da se domneva, da je obratovanje skladno z varnostnimi zahtevami, če ustreza zahtevam neobveznih standardov, na katere se tehnični predpis sklicuje.

Če se tehnični predpis sklicuje na standarde v skladu s prejšnjim odstavkom, minister, pristojen za energijo, v soglasju z ministrom, pristojnim za trg, v Uradnem listu Republike Slovenije objavi seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti z varnostnimi zahtevami.

Oseba, ki vodi obratovanje in uporablja standard iz šestega odstavka tega člena, mora sprejeti notranji akt, iz katerega izhaja način uporabe standarda. Minister, pristojen za energijo s predpisom podrobneje določi vsebino notranjega akta.

Energetski inšpektor nadzira skladnost načina uporabe standarda iz šestega odstavka tega člena, kot je določen v notranjem aktu iz prejšnjega odstavka, in njegovo dejansko izvrševanje.

41. člen

Če tako zahtevajo mednarodni sporazumi ali meddržavne pogodbe, ki jih je sklenila Republika Slovenija, mora sistemski operater prenosnega omrežja opraviti tranzit energije po prenosnem omrežju pod pogoji in na način, kot je to določeno v mednarodnih sporazumih ali meddržavnih pogodbah.

Glede postopka dostopa do omrežja se za tranzit po prvem odstavku tega člena uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo dostop upravičenih odjemalcev do prenosnega omrežja za električno energijo oziroma plin. Dostop do omrežja za tranzit ne sme ogroziti razpoložljivih transportnih zmogljivosti za potrebe dobave energije odjemalcem v Republiki Sloveniji.

42. člen

Če je ogrožena celovitost elektroenergetskega sistema, lahko sistemski operater prenosnega omrežja električne energije uvede ukrepe, s katerimi omeji dobavo energije določenim kategorijam odjemalcev, določi vrstni red omejitev, določi način uporabe energije in obvezno proizvodnjo energije. Sistemski operater prenosnega omrežja električne energije izvaja ukrepe v sodelovanju s sistemskim operaterjem distribucijskega omrežja električne energije.

Ukrepi smejo trajati najkrajši čas, ki je potreben za odpravo posledic pomanjkanja in vzpostavitev normalnega položaja, pri čemer morajo izvajalci energetske dejavnosti storiti vse, da se čim prej vzpostavi normalno stanje.

Način izvajanja ukrepov iz prvega in drugega odstavka tega člena določi vlada z uredbo, natančneje pa jih v okviru sistemskih obratovalnih navodil določijo sistemski operaterji prenosnih in distribucijskih omrežij. Pri določanju obsega in vrstnega reda omejevanja mora sistemski operater distribucijskega omrežja električne energije upoštevati varnostne, zdravstvene, tehnične in ekonomske kriterije in pri tem enakopravno upoštevati odjem v državi in čezmejne izmenjave.

V primeru omejevanja obtežb v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena so operaterji, ki izvajajo omejevanje obtežb, oproščeni morebitne odškodninske odgovornosti (odškodninskih zahtev s strani odjemalcev, proizvajalcev, trgovcev, posrednikov, dobaviteljev in operaterjev povezanih omrežij).

42.a člen

Vsak dobavitelj elektrike ali zemeljskega plina gospodinjskim odjemalcem mora zagotoviti pregleden, enostaven in brezplačen postopek za obravnavo pritožb odjemalcev.

Za namen iz prejšnjega odstavka vsak dobavitelj sam ali skupaj z drugimi dobavitelji v okviru združenja imenuje neodvisno in nepristransko osebo ali več oseb, odgovornih za odločanje o pritožbah, na katere gospodinjski odjemalec naslovi svojo pritožbo v zvezi z domnevnimi kršitvami dobavitelja pri izvajanju pogodbe o dobavi elektrike ali zemeljskega plina.

Neodvisnost imenovanih oseb se zagotovi z naslednjimi ukrepi:

1. imenovana oseba mora imeti znanja, izkušnje in izobrazbo, posebno na pravnem področju, potrebne za reševanje teh sporov,
2. oseba je imenovana za šest let, predčasna razrešitev je mogoča le v utemeljenih primerih,
3. oseba ne more biti imenovana, če je bila tri leta pred imenovanjem zaposlena pri istem dobavitelju ali združenju.

Dobavitelj mora pisno ali v drugi primerni obliki zagotoviti gospodinjskemu odjemalcu naslednje informacije:

1. natančen opis vrst pritožb, o katerih odloča imenovana oseba, in morebitne omejitve,

2. pravila o dodelitvi pritožbe imenovani osebi, skupaj z morebitnimi zahtevami za gospodinjskega odjemalca, in druga postopkovna pravila, zlasti glede pisne ali ustne narave postopka, osebne prisotnosti in jezika;

3. pravila, ki služijo kot podlaga za odločanja o pritožbi,

4. vrste odločitev, ki se sprejemajo v postopku iz prvega odstavka tega člena.

Imenovana oseba mora odločiti o pritožbi v dveh mesecih od prejema pritožbe. Odločitev dobavitelja zavezuje, če odjemalec v osmih dneh po prejemu odločitve to potrdi s pisno izjavo. Če se odjemalec z odločitvijo ne strinja, lahko svoj zahtevek uveljavlja v postopku pred sodiščem.

Dobavitelj ali združenje iz drugega odstavka lahko določi sistem povračil in odškodnin, ki jih zagotavlja odjemalcem za posamezne kršitve svojih obveznosti v zvezi z dobavo, če je to upravičeno glede na višino škode, težo kršitve in stopnjo odgovornosti.

Postopek, po katerem imenovana oseba obravnava pritožbe, mora ustrezati naslednjim načelom:

1. obema stranema mora biti omogočeno, da predstavita svoje argumente ter se seznanita z argumenti nasprotne strani ali z izjavami strokovnjakov;

2. enostavnost postopka, kar omogoča odjemalcu, da v njem sodeluje tudi brez zastopnika;

3. brezplačnost postopka;

4. imenovana oseba ima pri postopku aktivno vlogo, kar ji omogoča upoštevanje vseh pomembnih dejstev pri odločanju o pritožbi;

5. odločitev o pritožbi se skupaj z obrazložitvijo posreduje obema stranema.

Podrobnejša pravila v zvezi z imenovanjem osebe za obravnavo pritožb, informiranjem gospodinjskih odjemalcev o reševanju pritožb, sistemom povračil ali odškodnin in s postopkom za obravnavo pritožb določi dobavitelj ali združenje dobaviteljev in jih objavi.

Stroške delovanja imenovane osebe oziroma oseb mora pokriti dobavitelj oziroma združenje dobaviteljev.

Dobavitelj oziroma združenje dobaviteljev vsako leto objavi poročilo o rešenih pritožbah.

e) Oskrba z gorivi

43. člen

Za pravne osebe, ki proizvajajo toploto za daljinsko ogrevanje, minister, pristojen za energijo, predpiše ukrepe, ki zagotavljajo zanesljivo oskrbo odjemalcev.

45. člen

Izvozniki in uvozniki nafte, naftnih derivatov ter plina morajo ne glede na carinske predpise ministrstvu, pristojnemu za energijo, prijaviti vsak uvoz in izvoz nafte, naftnih derivatov in plina.

Podrobneje predpiše način prijavljanja iz prvega odstavka tega člena minister, pristojen za energijo.

f) Določbe o izvajalcih gospodarskih javnih služb

46. člen

Izvajalci gospodarskih javnih služb, določenih s tem zakonom, morajo v javnem interesu izvajati obveznosti javne službe, zlasti varnost obratovanja, zanesljivost dobave energije, zagotavljanje dobave energije in storitev pod splošnimi pogoji vsakomur, redno in trajno obratovanje, zagotavljanje predpisane kvalitete in razumne cene dobavljene energije oziroma storitev ter varovanje okolja, kar vključuje skrb za energetske učinkovitost in ohranjanje podnebnih razmer.

Obveznosti javne službe iz prejšnjega odstavka so podrobneje določene s tem zakonom in zakonom, ki ureja gospodarske javne službe, ter na njuni podlagi izdanimi predpisi ter splošnimi akti za izvrševanje javnih pooblastil.

46.a člen

Sistemski operater mora presežek omrežnine in drugih prihodkov iz dejavnosti systemskega operaterja nad zneskom upravičenih stroškov posameznega leta regulativnega obdobja, upoštevati kot namenski vir za pokrivanje primanjkljajev omrežnine iz preteklih let oziroma upravičenih stroškov iz dejavnosti systemskega operaterja naslednjih let. Upravičeni stroški vključujejo tudi reguliran donos na sredstva. Sistemski operater znesek presežka izvzame iz poslovnega izida tekočega leta regulativnega obdobja.

Sistemski operater lahko primanjkljaj omrežnine in drugih prihodkov iz dejavnosti systemskega operaterja do zneska upravičenih stroškov posameznega leta regulativnega obdobja uveljavi pri določitvi omrežnine v naslednjih letih. Upravičeni stroški vključujejo tudi reguliran donos na sredstva. Sistemski operater znesek uveljavljenega primanjkljaja upošteva kot del poslovnega izida tekočega leta regulativnega obdobja.

Agencija za energijo pri določitvi omrežnine za novo regulativno obdobje upošteva presežke oziroma primanjkljaje iz prvega in prejšnjega odstavka tega člena iz vseh koledarskih let tekočega regulativnega obdobja, v katerem se določa novo regulativno obdobje, razen zadnjega leta tekočega regulativnega obdobja, in iz zadnjega koledarskega leta preteklega regulativnega obdobja. Če Agencija za energijo pri tem ugotovi drugačne presežke oziroma primanjkljaje, kot jih je upošteval sistemski operater, o tem izda posebno odločbo, s katero v skladu z določbami prvega in drugega odstavka tega člena ugotovi višino presežka oziroma primanjkljaja in določi način, na katerega bo upoštevan v novem regulativnem obdobju.

47. člen

V času stavke morajo v izvajalcih, ki izvajajo gospodarske javne službe po tem zakonu, delavci zagotavljati tako obratovalno pripravljenost objektov, omrežij in naprav, kot je predpisano za nedelje, državne praznike in druge dela proste dneve.

Direktorji oziroma člani uprave v izvajalcih iz prejšnjega odstavka s sklepom določijo delavce, ki opravljajo naloge za zagotovitev obratovalne pripravljenosti iz prejšnjega odstavka.

Delavci iz prejšnjega odstavka, ki ne opravijo nalog iz prvega odstavka tega člena, storijo hujšo kršitev delovne discipline, za kar se jim lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja.

48. člen

Sistemski operaterji prenosnih in distribucijskih omrežij:

- dajejo v postopku priprave prostorskih aktov smernice in mnenja na načrtovane prostorske ureditve skladno s predpisi o urejanju prostora in s tem zakonom,
- določajo projektne pogoje pred začetkom izdelave projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in dajejo soglasja k projektnim rešitvam za načrtovane posege v območje varovalnih pasov prenosnih in distribucijskih omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov in tem zakonom.

določajo projektne pogoje pred začetkom izdelave projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in dajejo soglasja k projektnim rešitvam za načrtovane posege v območje varovalnih pasov prenosnih in distribucijskih omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov in tem zakonom.

Sistemski operaterji prenosnih in distribucijskih omrežij obveščajo ministrstvo, pristojno za energijo, o projektnih pogojih iz druge alineje prejšnjega odstavka, če so le-ti določeni za objekte s priključno električno močjo, večjo od 5 MW ali letno porabo zemeljskega plina večjo od 5 milijonov m³.

Varovalni pas elektroenergetskih omrežij je zemljiški pas ob elektroenergetskih vodih in objektih, v katerem se smejo graditi drugi objekti in naprave ter izvajati dela, ki bi lahko vplivala na obratovanje omrežja, le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od vodov in objektov tega omrežja. Širina varovalnega pasu elektroenergetskega omrežja poteka na vsako stran od osi elektroenergetskega voda oziroma od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje in znaša:

- za nadzemni večsistemski daljnovod in razdelilne transformatorske postaje nazivne napetosti 400 kV in 220 kV – 40 m;
- za podzemni kabelski sistem nazivne napetosti 400 kV – 10 m;

- za nadzemni večsistemski daljnovod in razdelilne transformatorske postaje nazivne napetosti 110 kV in 35 kV – 15 m;
- za podzemni kabelski sistem nazivne napetosti 110 kV in 35 kV – 3 m;
- za nadzemni večsistemski daljnovod nazivnih napetosti od 1 kV do vključno 20 kV – 10 m;
- za podzemni kabelski sistem nazivne napetosti od 1 kV do vključno 20 kV – 1 m;
- za razdelilno postajo srednje napetosti, transformatorsko postajo srednje napetosti 0,4 kV – 2 m.

Način izdajanja smernic in mnenj k prostorskemu aktu ter projektne pogoje in soglasja k projektnim rešitvam systemskega operaterja, pogoje, pod katerimi se smejo graditi drugi objekti, naprave v varovalnem pasu elektroenergetskih omrežij in pogoje, pod katerimi se smejo izvajati dela v območju varovalnih pasov elektroenergetskih omrežij, predpiše minister, pristojen za energijo.

Varovalni pas plinovodnega omrežja, namenjenega za prenos zemeljskega plina, je zemljiški pas, ki v širini 100 m poteka na vsaki strani plinovoda, merjeno od njegove osi, varovalni pas plinovodnega omrežja, namenjenega za distribucijo zemeljskega plina, pa je zemljiški pas, ki v širini 5 m poteka na vsaki strani plinovoda, merjeno od njegove osi. V varovalnem pasu plinovodnega omrežja se smejo graditi drugi objekti, naprave in napeljave ter izvajati dela, ki bi lahko vplivala na varnost obratovanja omrežja, le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od plinovodov in objektov tega omrežja glede na njihovo vrsto in namen.

Pogoje za načrtovane posege v območju varovalnega pasu iz prejšnjega odstavka ter območje varnostnega pasu, v katerem je lastniku oziroma systemskemu operaterju plinovodnega omrežja zagotovljena pravica dostopa do plinovoda in objektov tega omrežja, predpiše minister, pristojen za energijo, upošteva nazivni tlak omrežja in premer plinovoda. V primerih kadar je načrtovana gradnja objektov ali postavljanje naprav tehnično izvedljiva le na oddaljenosti manjši od predpisane, odloči o dovolitvi načrtovanega posega v varovalni pas minister, pristojen za energijo, z določitvijo posebnih varnostnih ukrepov in ob predhodnem mnenju systemskega operaterja plinovoda.

Pogoje za graditev, obratovanje in vzdrževanje plinovodov in objektov plinovodnega omrežja, ter posebne varnostne ukrepe, s katerimi se zagotovi povečana stopnja varnosti obratovanja tega omrežja, predpiše minister, pristojen za energijo.

V. ENERGETSKO DOVOLJENJE

49. člen

Investitor mora pred pričetkom priprave prostorskega načrta pridobiti energetska dovoljenje za naslednje objekte, naprave ali omrežja (v nadaljnjem besedilu: objekti):

- objekte za proizvodnjo električne energije nazivne električne moči večje od 1 MW, ki je priključen na javno elektroenergetsko omrežje,
- objekte za skladiščenje zemeljskega plina ter terminale za utekočinjen zemeljski plin,
- objekte proizvodnje toplote nad 1 MW za daljinsko ogrevanje ali namenjeno nadaljnji prodaji,
- neposredne oskrbovalne vode v skladu s tem zakonom,
- povezovalni vod, ki prečka državno mejo,
- objekte ali zaokrožene gospodarske lokacije s priključno močjo večjo od 5 MW oziroma letno porabo zemeljskega plina večjo od 5 milijonov m³.

Energetska dovoljenje je potrebno pridobiti tudi za vsako rekonstrukcijo objektov iz prejšnjega odstavka, ki spreminja energetske parametre objekta in je obseg sprememb tak, da je za rekonstrukcijski poseg potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje.

Energetska dovoljenje zavezuje tudi vsakokratnega lastnika objekta in osebo, ki v tem objektu izvršuje energetska dejavnost (obratovalec objekta).

Imetnik energetskega dovoljenja mora za pridobitev gradbenega dovoljenja izpolniti tudi vse ostale zahteve, ki jih določajo predpisi, ki urejajo graditev objektov, in prostorski akti.

50. člen

Energetsko dovoljenje izda minister, pristojen za energijo.

Z energetske dovoljenjem se določi:

- lokacija in območje, na katero se energetsko dovoljenje nanaša,
- vrsta objekta, goriva ali naprave, na katere se energetsko dovoljenje nanaša,
- način in pogoje opravljanja energetske dejavnosti v objektu ali napravi,
- pogoje v zvezi z objektom ali napravo po prenehanju njegovega obratovanja,
- pogoje v zvezi z uporabo javnega dobra ali javne infrastrukture,
- obveznosti imetnika energetskega dovoljenja v zvezi s posredovanjem podatkov ministru, pristojnemu za energijo.

Minister, pristojen za energijo, predpiše pogoje in vsebino vloge za izdajo energetskega dovoljenja za posamezne vrste objektov, naprav in omrežja ter energetske dejavnosti, ki se v njih izvajajo, in ki se nanašajo na:

- varnost in zanesljivost delovanja objekta, naprave ali omrežja,
- vrste lokacij in območja, na katerih se bo izvajala energetska dejavnost,
- naravo primarnih virov energije,
- energetske učinkovitost delovanja objekta,
- posebne zahteve glede tehnične, kadrovske in ekonomske usposobljenosti ter finančne sposobnosti vlagatelja zahteve za energetsko dovoljenje za izgradnjo in obratovanje objekta.

Ne glede na prejšnji odstavek se energetsko dovoljenje za zgraditev neposrednega oskrbovalnega voda izda pod pogoji, ki so določeni v 28.a oziroma 32.b členu tega zakona.

Ministrstvo, pristojno za energijo, vodi register energetske dovoljenj. Kadar je imetnik energetskega dovoljenja fizična oseba se v register vpišejo naslednji podatki: osebno ime imetnika dovoljenja, enotna matična števila imetnika dovoljenja in naslov stalnega ali začasnega prebivališča imetnika dovoljenja. Podatki iz registra so javni, razen enotne matične številke imetnikov dovoljenj, ki so fizične osebe.

51. člen

Če je za izvajanje energetske dejavnosti potrebno pridobiti koncesijo na naravni dobrini, se pogoje za izgradnjo ustreznih zmogljivosti določi v koncesijskem aktu, skladno s predpisom iz tretjega odstavka prejšnjega člena in tedaj posebno energetsko dovoljenje ni potrebno.

52. člen

Minister, pristojen za energijo, lahko z odločbo razveljavi energetsko dovoljenje:

- če investitor krši bistvene določbe energetskega dovoljenja,
- če v določenem roku ne odpravi pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene z odločbo inšpektorja,
- če so se bistveno spremenili okoljevarstveni, prostorski ali tehnološki pogoji za izdajo energetskega dovoljenja,
- če investitor ne daje državnim organom ali organom samoupravnih lokalnih skupnosti podatkov, potrebnih za nadzor priprave in izvedbe energetskega objekta,
- če imetnik dovoljenja brez utemeljenih razlogov krši roke iz energetskega dovoljenja,
- če je upravljalec objekta stalno ali za čas, daljši od enega leta, prenehal z obratovanjem objekta.

Pritožba zoper odločbo o razveljavitvi energetskega dovoljenja ne zadrži izvršitve.

52.a člen

Če obseg zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, za katere je bilo izdano energetsko dovoljenje iz prve alineje prvega odstavka 49. člena zakona, ne zagotavlja zanesljivosti dobav električne energije,

lahko za nove proizvodne zmogljivosti ali za izvedbo ukrepov varčevanja porabe električne energije ministrstvo, pristojno za energijo, ali po njegovem pooblastilu druga oseba, izvede javni razpis.

Pred začetkom postopka javnega razpisa iz prejšnjega odstavka mora ministrstvo, pristojno za energijo, ugotoviti, ali ni mogoče zanesljivosti dobav električne energije zagotoviti z ukrepi učinkovite rabe energije.

Javni razpis iz prvega odstavka tega člena je lahko izveden tudi zaradi zmanjševanja negativnih vplivov na okolje in promocije komercialno neuveljavljenih novih tehnologij.

Javni razpis se mora objaviti tudi v Uradnem listu Evropske unije. Rok za predložitev vlog (ponudb) mora biti najmanj 6 mesecev. Postopek javnega razpisa, pogoji za sodelovanje in merila za izbiro morajo biti transparentni in nediskriminatorni.

Razpis za nove zmogljivosti ali za izvajanje varčevalnih ukrepov mora natančno predpisati specifične kriterije za izbor ter določiti predvidene oblike spodbud, ki jih bodo deležni izbrani ponudniki. Med kriteriji mora biti tudi zahteva, da se z novim proizvodnim objektom povečuje konkurenčnost na trgu z električno energijo.

V javnem razpisu je treba omogočiti, da kandidat namesto nove proizvodne zmogljivosti ponudi električno energijo iz obstoječih proizvodnih zmogljivosti, ki je zagotovljena dolgoročno, če je pri tem zagotovljena enaka zanesljivost dobave in okoljska sprejemljivost proizvodnje električne energije.

V javnem razpisu se med pogoji za sodelovanje kandidatov na javnem razpisu določi tudi pogoje, ki jih je treba v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi izpolniti za pridobitev energetskega dovoljenja za objekt, ki je predmet javnega razpisa. Pred odločitvijo o izbiri najprimernejšega kandidata mora ministrstvo, pristojno za energijo, ugotoviti, ali ta kandidat izpolnjuje te pogoje. Izbranemu kandidatu se po dokončnosti odločitve o izbiri izda energetska dovoljenje brez posebnega ugotovitvenega postopka.

Vsi odjemalci električne energije so dolžni za posamezno prevzemno predajno mesto plačevati prispevek za zagotavljanje zadostnih proizvodnih zmogljivosti v državi.

Zbiranje sredstev za zagotavljanje zadostnih proizvodnih zmogljivosti za oskrbe z energijo ter dodeljevanje spodbud na razpisu izbranim ponudnikom izvaja center za podpore.

VI. VLAGANJA V ENERGETIKI

53. člen

Sistemski operaterji prenosnega ali distribucijskega omrežja za električno energijo ali zemeljski plin morajo vsaki dve leti pripraviti in objaviti pregled, ki bo vključeval manjkajoče proizvodne in transportne zmogljivosti, potrebe po medsebojni povezavi z drugimi omrežji in napoved porabe električne energije ali zemeljskega plina za naslednjih 5 let.

S pomočjo ocen iz prejšnjega odstavka ministrstvo, pristojno za energijo, indikativno načrtuje in določi vrste in obseg koncesij ali energetskih dovoljenj za energetske dejavnosti.

54. člen

Izvajalci gospodarske javne službe v energetskih dejavnostih, ki so v lasti ali pretežni lasti države, morajo imeti v svojih ustanovnih aktih določila, ki omogočajo povečanje osnovnega kapitala s finančnimi vložki le s soglasjem vlade.

55. člen

Javna podjetja, ki opravljajo energetska dejavnost, lahko izdajajo dolžniške vrednostne papirje, če pridobijo predhodno soglasje vlade in če na podlagi tako pridobljenih sredstev financirajo projekte, predvidene v nacionalnem energetskem programu in razvojnem načrtu.

56. člen

Izvajalci gospodarske javne službe v energetskih dejavnostih morajo imeti v svojih ustanovnih aktih določila, ki dopuščajo pridobitev kontrolnega deleža v osnovnem kapitalu družbe posameznemu

vlagatelju neposredno ali skupaj s obvladovanimi (povezanimi) družbami z nakupom ali z dokapitalizacijo le s soglasjem vlade.

VII. INFRASTRUKTURA

57. člen

Objekti, naprave in omrežja za proizvodnjo in prenos zemeljskega plina in električne energije ter distribucijo električne energije, zemeljskega plina, toplote in drugih energetskega plinov so infrastruktura. Podrobneje določi objekte, naprave in omrežja, ki sestavljajo infrastrukturo vlada, na predlog ministra, pristojnega za energijo.

58. člen

Izvajalci energetskega dejavnosti so dolžni infrastrukturo tekoče in investicijsko vzdrževati in ustrezno škodno zavarovati.

Vlada lahko prenese v last ali upravljanje posamezne stvari iz infrastrukture, ki so v lasti države, izvajalcem energetskega dejavnosti.

Za izločitev posameznega objekta, naprave ali omrežja iz infrastrukture ali vključitev v infrastrukturo, mora izvajalec energetskega dejavnosti pridobiti soglasje vlade na predlog ministra, pristojnega za energijo, oziroma pristojnega organa samoupravne lokalne skupnosti.

59. člen

Gradnja in prevzem objektov in zemljišč, ki so potrebni za prenos in distribucijo električne energije, zemeljskega plina, distribucijo toplote in oskrbo z drugimi energetskega plini, sta v javno korist in se zanj uporabljajo določbe prvega odstavka 93. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02 in 8/03).

Gradnja in prevzem objektov in zemljišč, ki so potrebni za proizvodnjo električne energije, skladišča zemeljskega plina, terminal za utekočinjen zemeljski plin ali transport tekočih goriv po vodih, sta v javno korist in se zanj uporabljajo določbe drugega odstavka 93. člena zakona o urejanju prostora.

Če investitor v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o pridobitvi služnosti v javno korist na nepremičninah iz tega člena te pogodbe ne uspe skleniti, lahko nemudoma vloži predlog za omejitev lastninske pravice. Ponudba za sklenitev pogodbe mora vsebovati cenitev sodno zapriseženega cenilca. Pogodbe o pridobitvi služnosti v javno korist se sklepajo za čas obratovanja infrastrukture in v korist vsakokratnega izvajalca dejavnosti systemskega operaterja posamezne infrastrukture. Na nepremičninah, ki so v lasti države ali samoupravnih lokalnih skupnosti, se odškodnina za služnost v javno korist ne plačuje.

Če investitor v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist na nepremičninah iz tega člena te pogodbe ne uspe skleniti, vloži država oziroma občina oziroma systemski operater, ki je izvajalec obvezne gospodarske javne službe po tem zakonu kot razlastitveni upravičenec na predlog investitorja nemudoma predlog za razlastitev. Ponudba za sklenitev pogodbe mora vsebovati cenitev sodno zapriseženega cenilca. Če je razlastitveni upravičenec systemski operater, ki je izvajalec obvezne gospodarske javne službe po tem zakonu, je pogodba o odsvojitvi, obremenitvi ali najemu razlašene nepremičnine, ki je v nasprotju z namenom razlastitve, nična. Zaznamba te prepovedi se vpiše v zemljiško knjigo po uradni dolžnosti.

Postopki za omejitev lastninske pravice in za razlastitev po tem zakonu so nujni, če je javna korist izkazana skladno s tretjim odstavkom 93. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02, 8/03 – popravek, 58/03 – ZZK-1, 33/07 – ZPNačrt in 108/09 – ZGO-1C) in če razlastitveni upravičenec pri sodišču položi znesek v višini ocenjene odškodnine za nepremičnino, ki je predmet postopka razlastitve ali omejitve lastninske pravice in varščino za morebitno škodo, povzročeno z nujnim postopkom, v višini ene polovice ocenjene odškodnine, s čimer se šteje, da je izpolnjen pogoj za prevzem posesti na razlašeni nepremičnini.

Za prenos lastninske, stavbne pravice ali služnosti na razlaščeni nepremičnini na investitorja se ne uporabljajo predpisi, ki urejajo prodajo stvarnega premoženja države.

59.a člen

Kot dokazilo pravice graditi elektroenergetske vode, z nazivno napetostjo 110 kV in več ali prenosnih omrežij zemeljskega plina se poleg dokazil po Zakonu o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popravek, 92/05 – ZJC, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odločba US, 126/07 in 108/09) štejejo tudi naslednje listine:

- notarsko overjena pogodba in zemljiškoknjižno dovolilo o pridobitvi lastninske ali kakšne druge stvarne pravice na določeni nepremičnini, in sicer največ do širine varnostnega pasu iz četrtega in sedmega odstavka 48. člena tega zakona ter obligacijska pravica za gradnjo oziroma izvajanje del na takšni nepremičnini v širini delovnega pasu;
- potrdilo pristojnega organa, da niso dokončani postopki po Zakonu o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91, 56/92 – odločba US, 13/93 – odločba US, 31/93, 24/95 – odločba US, 20/97 – odločba US, 23/97 – odločba US, 65/98, 76/98 – odločba US, 66/2000 – obvezna razlaga, 66/2000, 11/01 – odločba US, 54/04 – ZDoh in 18/05 – odločba US);
- potrdilo pristojnega sodišča, da niso dokončani zapuščinski postopki po Zakonu o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76 in 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odločba US, 117/2000 – odločba US, 67/01, 83/01 – OZ in 73/04 – ZN) oziroma po Zakonu o dedovanju kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 70/95 in 54/99 – odločba US);
- historični izpisek iz zemljiške knjige, da je bila nepremičnina vknjižena na agrarne skupnosti oziroma potrdilo pristojnega organa, da niso dokončani postopki vračanja premoženja po Zakonu o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (Uradni list RS, št. 5/94, 38/94, 69/95, 22/97, 97/98 – odločba US, 56/99, 72/2000 in 51/04 – odločba US) ali zemljiškoknjižni izpisek, da je nepremičnina v lasti agrarne skupnosti ali vaške skupnosti;
- potrdilo pristojnega organa, da niso dokončani postopki vračanja premoženja po Zakonu o zadrugah (Uradni list RS, št. 62/07 – uradno prečiščeno besedilo);
- zemljiškoknjižni izpisek, da je nepremičnina vknjižena kot javno dobro;
- potrdilo pristojnega organa, da je vložen predlog za razglasitev lastnika nepremičnine za mrtvega ali da je začel postopek za dokazovanje smrti na podlagi predpisov, ki urejajo nepravdni postopek.
- izjava investitorja, da je vročil lastnikom zemljišča ponudbo za sklenitev pogodbe o pridobitvi služnosti oziroma ponudbo za sklenitev pogodbe o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist v skladu s tretjim oziroma četrtem odstavkom 59. člena tega zakona in odločbo pristojnega upravnega organa o uvedbi postopka razlastitve oziroma potrdilo, da je začel postopek za pridobitev služnosti v javno korist.

Po končanju vsakega izmed postopkov, ki so navedeni v alinejah iz prejšnjega odstavka, izvede investitor infrastrukture z lastniki nepremičnin postopek za pridobitev služnosti v javno korist ali lastninske oziroma stavbne pravice v javno korist v skladu s tem zakonom in s predpisi, ki urejajo razlastitev.

Investitor infrastrukture prične z gradbenimi deli v skladu z gradbenim dovoljenjem.

59.b člen

Investitor ali upravljavec infrastrukture državnega pomena je stranka v postopku agrarnih operacij (npr. komasacije, melioracije ali arondacije), če se kateri izmed teh postopkov začne izvajati na območju, ki je z državnim prostorskim načrtom predvideno kot območje gradnje infrastrukture ali je na tem območju zgrajena infrastruktura.

Če investitor infrastrukture pred začetkom postopka ene izmed agrarnih operacij z lastniki zemljišč, še nima sklenjene ustrezne pogodbe o služnosti v javno korist ali o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist, investitor infrastrukture pridobi to pravico graditi v javno korist z upravno odločbo, ki se izda pri izvajanju agrarne operacije. Organ, ki vodi agrarno operacijo, mora pri vodenju agrarne

operacije upoštevati državni prostorski načrt in izvesti agrarno operacijo tako, da bo zagotovil investitorju infrastrukture pridobitev ustrezne pravice graditi. Kot dokazilo o pravici graditi po 56. členu Zakona o graditvi objektov se na območju, kjer se izvajajo agrarne operacije, šteje tudi odločba upravnega organa, ki vsebuje zemljiškoknjižno dovolilo ali potrdilo upravnega organa, da je uveden postopek ene izmed agrarnih operacij.

Investitor infrastrukture lahko začne, nadaljuje ali dokonča gradnjo infrastrukture ne glede na to, da je uveden in še ni pravnomočno končan postopek ene izmed agrarnih operacij.

59.c člen

Investitor infrastrukture ima za namen sklenitve pogodbe o služnosti v javno korist ali pogodbe o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist, pravico pridobiti podatek iz uradnih evidenc. Investitor infrastrukture mora organu, ki vodi uradno evidenco izkazati pravni interes za pridobitev podatka. Investitor infrastrukture je odgovoren, da s tako pridobljenimi podatki ravna skrbno in jih neupravičeno ne posreduje tretjim osebam.

Investitor infrastrukture je upravičen od upravljavcev zbirk podatkov zahtevati posredovanje osebnih podatkov, kadar jih potrebuje za namen sklenitve pogodbe o služnosti v javno korist ali pogodbe o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist.

59.č člen

Če investitor infrastrukture za namen sklenitve pogodbe o služnosti v javno korist ali o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist, ne uspe pridobiti podatkov iz uradnih evidenc, ker ti podatki ne obstajajo oziroma organi, ki vodijo uradne evidence s podatkom ne razpolagajo, investitor infrastrukture posreduje centru za socialno delo predlog za postavitve skrbnika za poseben primer. Center za socialno delo, v roku 60 dni imenuje skrbnika za poseben primer, ki z investitorjem infrastrukture sklene ustrezno pogodbo o služnosti v javno korist ali o pridobitvi lastninske ali stavbne pravice v javno korist.

59.d člen

Investitor infrastrukture lahko prične z raziskavami zemljišč, ureditvijo meje ureditvenega območja, parcelacijo zemljišč ali merjenji, ko je sprejet državni prostorski načrt.

Investitor o izvajanju pripravljanih del pisno obvesti lastnike zemljišč najmanj osem dni pred začetkom izvajanja teh del.

Lastniki zemljišč morajo dovoliti dostop na svoja zemljišča osebam, ki po pooblastilu investitorja infrastrukture izvajajo pripravljala dela. Lastniku zemljišča, ki mu je zaradi izvajanja pripravljanih del nastala škoda, investitor infrastrukture plača odškodnino, ki jo določi na podlagi dejansko ugotovljene škode sodni cenilec ustrezne stroke.

59.e člen

Z izvajanjem prenosa lege gradbenih parcel na teren se lahko prične takoj po uveljavitvi prostorskega načrta.

Nenavzočnost pravilno vabljenih lastnikov oziroma uporabnikov zemljišč v postopku zamejničenja posestnih meja ali njihovo nestrinjanje s tako izvršenim zamejničenjem, ne zadrži postopka za izvedbo sprememb glede novonastalih posestnih meja v zemljiškem katastru in ustreznih zaznamb v zemljiški knjigi.

60. člen

Infrastrukturni objekti, razen objektov za proizvodnjo električne energije ali zemeljskega plina v lasti fizičnih oseb in pravnih oseb, v katerih Republika Slovenija nima neposrednega ali posrednega lastniškega deleža, po tem zakonu se lahko prodajo, kako drugače odsvojijo ali obremenijo le s predhodnim soglasjem vlade oziroma samoupravne lokalne skupnosti, če to ne nasprotuje njihovemu namenu.

Pogodba, sklenjena v nasprotju z določbami prejšnjega odstavka, je nična.

Na objektih, napravah ali napeljavah, ki sestavljajo infrastrukturo, ni mogoče pridobiti lastninske pravice s priposestvom.

61. člen

Na objekte, naprave ali napeljave, ki sestavljajo infrastrukturo, razen objektov za proizvodnjo električne energije ali zemeljskega plina, ni mogoče poseči z izvršbo.

Objekti, naprave in napeljave, katerih investitor je bil sistemski operater ali njegov pravni prednik in sestavljajo infrastrukturo, ne morejo postati del stečajne mase družbe, ki je v postopku stečaja. Sistemski operater ima na zemljiščih, ki so del stečajne mase, in na njih stojijo objekti, naprave in napeljave sistemskega operaterja, predkupno pravico.

Za zagotovitev nemotene gradnje, obratovanja, nadzora, rekonstrukcije in vzdrževanja mora lastnik nepremičnine, preko katere je potreben dostop do infrastrukture oziroma na kateri se nahaja infrastruktura, proti pravični odškodnini dovoliti dostop do infrastrukture in izvajanje potrebnih del.

Z namenom zagotavljanja gospodarskih javnih služb na področju energetike vlada z uredbo določi vrste vzdrževalnih del v javno korist na objektih, napravah in omrežjih, ki so potrebna za prenos in distribucijo električne energije, zemeljskega plina, distribucijo toplote in oskrbo z drugimi energetskimi plini ter način njihovega izvajanja, skladno z določbami zakona, ki ureja graditev objektov.

VIII. STEČAJ

62. člen

Za javna podjetja, ki opravljajo gospodarsko javno službo po tem zakonu, se stečaj ne more uvesti.

Za obveznosti izvajalca gospodarske javne službe v lasti države oziroma samoupravne lokalne skupnosti odgovarjata subsidiarno Republika Slovenija oziroma samoupravna lokalna skupnost.

63. člen

Po uvedbi stečaja v izvajalca gospodarske javne službe se mora zagotoviti izvajanje dejavnosti v celotnem obsegu in se za izvajanje obsega dejavnosti ne uporabljajo določbe oddelka 5.7. Končanje nujnih poslov in nadaljevanje poslovanja stečajnega dolžnika po Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 126/07).

64. člen

Stečajni upravitelj mora poskrbeti, da se izvajanje gospodarske javne službe izvaja v neokrnjenem obsegu.

Stečaj izvajalca gospodarske javne službe se ne glede na 3. točko prvega odstavka 146. člena zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, lahko opravi le s prodajo celotnega podjetja.

Kupec z nakupom podjetja, ki izvaja gospodarsko javno službo, prevzame v celoti tudi vse obveznosti pod enakimi pogoji, kot jih je prevzelo podjetje v stečaju.

VIIIa. ELEKTRIČNA ENERGIJA IZ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE IN IZ SOPROIZVODNJE TOPLOTE IN ELEKTRIČNE ENERGIJE Z VISOKIM IZKORISTKOM

a) Proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov energije

64.a člen

Vlada vsakih pet let sprejme in objavi nacionalne okvirne cilje za naslednjih deset let za prihodnjo porabo električne energije proizvedeno iz obnovljivih virov energije, izražene v odstotkih porabe električne energije v državi.

Pri sprejemanju nacionalnih okvirnih ciljev mora vlada:

- upoštevati nacionalne referenčne vrednosti, ki jih določa Direktiva 2001/77/ES o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije na notranjem trgu z električno energijo oziroma drugi mednarodni sporazumi s tega področja,
- zagotoviti, da so cilji združljivi z nacionalnimi zavezami, sprejetimi v zvezi s podnebnimi spremembami.

Ministrstvo, pristojno za energijo, najkasneje šest mesecev pred sprejetjem in objavo ciljev iz prvega odstavka tega člena pripravi poročilo, v katerem analizira doseganje že zastavljenih ciljev ter predlaga nove ukrepe za doseganje sprejetih ciljev v obravnavanem obdobju. V poročilu mora oceniti tudi obstoječe zakonodajne in druge pravne okvire v zvezi s postopki za pridobitev energetskega dovoljenja, postopki za umeščanje v prostor ter postopki za priklop na omrežje, ki se uporabljajo za proizvodne naprave za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov energije ter predlagati spremembe.

b) Soproizvodnja toplote in električne energije z visokim izkoristkom

64.b člen

Vlada vsakih pet let sprejme in objavi nacionalne okvirne cilje za naslednjih deset let, in to:

- za prihodnjo porabo električne energije proizvedene v soproizvodnji z visokim izkoristkom izražene kot odstotek v porabi električne energije;
- za delež prihranjene primarne energije pri proizvodnji toplote in električne energije ter
- za delež prihranjenih toplogrednih plinov pri proizvodnji toplote in električne energije.

Za določitev nacionalnih okvirnih ciljev mora vlada:

- zagotoviti združljivost ciljev z nacionalnimi zavezami, sprejetimi v zvezi s podnebnimi spremembami,
- upoštevati rezultate študije o analizi nacionalnega potenciala za uporabo soproizvodnje z visokim izkoristkom, vključno z mikro soproizvodnjo z visokim izkoristkom.

Ministrstvo, pristojno za energijo, mora najkasneje šest mesecev pred sprejetjem in objavo prej omenjenih ciljev, v poročilu analizirati doseganje že zastavljenih ciljev ter predlagati ukrepe, ki spodbujajo gradnjo naprav za soproizvodnjo električne energije in toplote za zadovoljitev ekonomsko opravičljivega povpraševanja po koristni toploti, vključno z določitvijo vrste in obsegom potrebnih podpor, ki bodo za doseganje nacionalnih okvirnih ciljev sprejeti na nacionalni ravni.

Ministrstvo, pristojno za energijo, mora v poročilu iz prejšnjega odstavka oceniti obstoječe zakonodajne in druge pravne okvire ter predlagati spremembe, da bi se:

- zmanjšale administrativne in druge ovire za povečanje deleža soproizvodnje;
- racionalizirali in pospešili upravni postopki v zvezi z izgradnjo naprav za soproizvodnjo ter
- zagotovila objektivna, pregledna in nediskriminaturna pravila za različne tehnologije za soproizvodnjo.

64.c člen

Ministrstvo, pristojno za energijo, vsake štiri leta oceni napredek pri povečanju deleža soproizvodnje z visokim izkoristkom in o tem obvesti Evropsko Komisijo.

64.č člen

Agencija za energijo na vsaki dve leti objavi poročilo, v katerem analizira uspeh pri doseganju sprejetih nacionalnih okvirnih ciljev iz prvega odstavka 64.a in prvega odstavka 64.b člena tega zakona. V poročilu se morajo upoštevati tudi podnebni dejavniki, ki lahko vplivajo na doseganje sprejetih ciljev, in ugotoviti v kakšni meri so sprejeti ukrepi skladni z nacionalnimi zavezami v zvezi s podnebnimi spremembami.

Sestavni del poročila je tudi navedba ukrepov, ki so sprejeti v državi, da bi se zagotovila zanesljivost sistema jamstev, da so potrdila o izvoru natančna in zanesljiva.

64.d člen

Državni organ pristojen za statistiko, v skladu z metodologijo za določanje električne energije proizvedene v soproizvodnji z visokim izkoristkom ter ustvarjenim prihrankom primarne energije v soproizvodnji, ki je določena s predpisom iz 64.e člena tega zakona, predloži Evropski Komisiji vsako leto statistične podatke o nacionalni proizvodnji električne energije in toplote v soproizvodnji, letno statistične podatke o zmogljivostih soproizvodnje in gorivih, ki se uporabljajo za soproizvodnjo ter statistične podatke o prihrankih primarne energije, doseženih z uporabo soproizvodnje.

64.e člen

Za posamezne vrste tehnologij proizvodnih naprav s soproizvodnjo vlada predpiše način določanja izkoristka soproizvodnje z visokim izkoristkom, način izračunavanja količine električne energije iz soproizvodnje, ki se šteje za električno energijo proizvedeno v soproizvodnji z visokim izkoristkom ter način izračunavanja prihranka primarne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom.

c) Potrdila o izvoru električne energije

64.f člen

Potrdilo o izvoru električne energije (v nadaljnjem besedilu: potrdilo o izvoru) je dokument, ki omogoča proizvajalcem, da dokažejo, da je električna energija, ki so jo proizvedli, proizvedena v soproizvodnji z visokim izkoristkom oziroma iz obnovljivih virov energije. Potrdilo o izvoru se lahko prenese na drugo osebo oziroma se z njim izkazuje proizvodnjo električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom ali iz obnovljivih virov energije pri pridobitvi podpor za tekoče poslovanje ali za zagotovljeni odkup električne energije.

Potrdilo o izvoru lahko pridobi proizvajalec za električno energijo proizvedeno v napravi za proizvodnjo električne energije, ki ima veljavno deklaracijo in ki izkaže, da je v obdobju, na katero se nanaša potrdilo, proizvodna naprava obratovala tako, da je dosegala pogoje in zahteve predpisane za soproizvodnjo z visokim izkoristkom oziroma za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov.

Agencija za energijo izda na zahtevo proizvajalca električne energije za napravo za proizvodnjo električne energije deklaracijo za proizvodno napravo, če izpolnjuje predpisane pogoje za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ali za proizvodnjo iz obnovljivih virov, Deklaracija se izda za določen čas. Za naprave s soproizvodnjo z visokim izkoristkom se izda deklaracija z veljavnostjo enega leta, za proizvodne naprave električne energije iz obnovljivih virov energije pa z veljavnostjo do petih let.

Pooblaščenec osebe Agencije za energijo iz 89.a člena tega zakona nadzirajo izpolnjevanje pogojev in zahtev iz deklaracije in imajo pri izvrševanju tega nadzora pooblastila, ki jih zakon določa za inšpektorja.

Agencija za energijo z odločbo odvzame deklaracijo, če naprava za proizvodnjo električne energije ne obratuje ali ni vzdrževana in obnavljana tako, da izpolnjuje pogoje iz deklaracije, ter v primeru, da je bila spremenjena tako, da to vpliva na pogoje in zahteve iz deklaracije. Pritožba zoper odločbo o odvzemu deklaracije ne zadrži njene izvršitve.

Agencija za energijo vodi register deklaracij za proizvodne naprave električne energije iz obnovljivih virov in soproizvodnje z visokim izkoristkom. V registru se vodijo podatki o proizvodni napravi, merilnih mestih za energijske tokove, na podlagi katerih se izdaja deklaracija in potrdila o izvoru za proizvedeno električno energijo, značilnostih in obratovanju proizvodne naprave ter o izdaji, veljavnosti ter prenehanju veljavnosti deklaracije. Če je proizvajalec električne energije fizična oseba, se v register vpišejo tudi naslednji osebni podatki:

- ime in priimek proizvajalca električne energije;
- stalno prebivališče;
- rojstni podatki.

Podatki iz registra, razen osebnih podatkov iz prejšnjega odstavka, so javni.

Osebni podatki se lahko uporabljajo samo za namene vodenja registra deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru.

Vlada predpiše vsebino in obrazec vloge za pridobitev deklaracije, podrobneje uredi način izdajanja deklaracije, čas veljavnosti deklaracij glede na vrsto oziroma tehnologijo proizvodne naprave ter pogoje za soproizvodnjo z visokim izkoristkom, pogoje za merilno-registrirne naprave ter za meritve, registracijo in sporočanje merilnih rezultatov, ki jih morajo proizvajalci imeti pri oziroma v napravah za proizvodnjo električne energije in vsebino ter način vodenja registra proizvajalcev električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom.

64.g člen

Potrdilo o izvoru izda Agencija za energijo v upravnem postopku na zahtevo proizvajalca električne energije. Vlada lahko predpiše, da se potrdilo o izvoru izda zgolj v elektronski obliki.

Sistemski operaterji omrežij, na katere so priključene naprave za proizvodnjo električne energije, za katere se izdajajo potrdila o izvoru, so dolžni sporočiti Agenciji za energijo vse podatke v zvezi s proizvedeno električno energijo, za katero Agencija za energijo izdaja potrdila o izvoru.

Potrdilo o izvoru se izda za 1 MWh in se lahko uporabi v 12 mesecih od zadnjega dneva proizvodnje zadevne enote energije, za katero je bilo izdano potrdilo. Za vsako enoto proizvedene električne energije iz določene naprave za proizvodnjo električne energije je mogoče izdati največ eno potrdilo o izvoru.

~~Potrdilo o izvoru velja 5 let od dneva izdaje.~~

Potrdila o izvoru se ne morejo uporabiti za izračun končne bruto porabe energije iz obnovljivih virov in dokazovanje doseganja ciljev za obnovljivo energijo. Prenos potrdil o izvoru, ločeno ali skupaj s fizičnim prenosom energije iz Republike Slovenije, ne vpliva na odločitev Republike Slovenije, da za doseganje svojih ciljev za obnovljivo energijo uporabi statistične prenose, sodeluje z drugimi državami v skupnih projektih ali oblikuje skupne programe podpor obnovljivim virom energije.

Vlada z uredbo podrobneje uredi način izdaje potrdil o izvoru in način sporočanja podatkov iz drugega odstavka tega člena.

64.h člen

Potrdilo o izvoru električne energije proizvedene iz obnovljivih virov energije mora vsebovati podatke o energetskega viru, iz katerega je bila električna energija proizvedena, z natančno navedbo datumov in krajev proizvodnje, v primeru hidroelektrarn pa tudi podatke o zmogljivosti.

Potrdilo o izvoru električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom mora vsebovati:

- spodnjo kurilno vrednost goriva, iz katerega je bila električna energija proizvedena, uporabo toplote, proizvedene skupaj z električno energijo, in natančno navedbo datumov in krajev proizvodnje,
- podrobno navajati količino električne energije proizvedene v soproizvodnji z visokim izkoristkom, skladno s predpisom vlade iz 64.e člena tega zakona,
- podrobno navajati prihranke primarne energije, izračunane v skladu predpisom vlade iz 64.e člena tega zakona.

Vlada lahko predpiše tudi druge podatke, ki jih mora vsebovati potrdilo o izvoru, vrsto podatkov, ki jih morajo za pridobitev potrdila o izvoru proizvajalci zagotavljati in način uporabe potrdil o izvoru.

Potrdilo o izvoru, ki ga izda pristojni izdajatelj v drugi državi članici Evropske unije, ima v Republiki Sloveniji enako dokazno moč o podatkih iz prvega in drugega odstavka tega člena, kot potrdila o izvoru, ki jih izda Agencija za energijo. V Republiki Sloveniji se priznavajo potrdila o izvoru, ki jih izda druga država članica, izključno za dokazovanje deleža oziroma količine energije iz obnovljivih virov v naboru energetskih virov lastnika potrdil o izvoru.

Agencija za energijo zavrne priznanje potrdila o izvoru, če upravičeno dvomi o točnosti, zanesljivosti ali verodostojnosti potrdila. Zavrnitev priznanja potrdila o izvoru kot dokaza mora temeljiti na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih merilih. Agencija za energijo obvesti Evropsko komisijo o zavrnitvi potrdila o izvoru z utemeljitvijo zavrnitve.

Oseba, ki je zavrnila priznanje potrdila o izvoru, ki ga je izdal pristojni izdajatelj v drugi državi članici Evropske unije, je dolžna na zahtevo Evropske Komisije, priznati potrdilo o izvoru.

64.i člen

Agencija za energijo vodi register potrdil o izvoru. Organizator trga z električno energijo v okviru dejavnosti centra za podpore iz 64.p člena tega zakona zagotavlja tehnično upravljanje in vzdrževanje registra potrdil o izvoru.

Register iz prejšnjega odstavka tega člena mora vsebovati najmanj podatke o:

- proizvedeni električni energiji po posameznih napravah za proizvodnjo električne energije,
- potrdilih o izvoru, ki jih ima posamezen imetnik, vključno s podatkom o državi, v kateri je bilo posamezno potrdilo izdano,
- vseh prenosih posameznega potrdila o izvoru,
- uporabi potrdil o izvoru za dokazovanje, da je bila določena količina električne energije proizvedena v soproizvodnji z visokim izkoristkom ali iz obnovljivih virov (unovčenje potrdila) z vsemi podatki o unovčenem potrdilu in podatki o lastniku unovčenega potrdila,
- seznam potrdil o izvoru, ki so bila izvožena in uvožena.

Če je imetnik potrdila fizična oseba, se v registru potrdil vodijo tudi naslednji osebni podatki:

- ime in priimek imetnika;
- njegovo stalno prebivališče;
- rojstni podatki.

Osebni podatki se lahko uporabljajo samo za namene vodenja registra deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru.

Del registra potrdil o izvoru je tudi račun v registru, v katerega so vneseni podatki o posameznem imetniku potrdil o izvoru in podatki o vseh potrdilih o izvoru, s katerimi je imetnik opravljaj prenose ali unovčenja (v nadaljnjem besedilu: transakcije). Račun proizvajalca se lahko odpre le za proizvajalca električne energije, ki ima za napravo za proizvodnjo električne energije veljavno deklaracijo, račun trgovca pa tudi za vsako drugo osebo, ki pridobi ali opravlja transakcije s potrdili o izvoru.

Posamezni imetnik računa ima vpogled le v podatke, ki so v njegovem računu ali računih.

Agencija za energijo s splošnim aktom podrobneje določi način in pravila za vodenje registra potrdil o izvoru, pogoje za odprtje računa v registru, vodenje računa in zaprtje računa v registru ter način in obliko sporočanja podatkov o proizvodnji električne energije.

č) Priključitev na omrežje ter dispečiranje

64.j člen

Sistemskega operater distribucijskega omrežja in sistemskega operater prenosnega omrežja sta dolžna vsako napravo za proizvodnjo električne energije na obnovljive vire oziroma s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki ima veljavno energetske dovoljenje, soglasje za priključitev na omrežje ter veljavno deklaracijo za proizvodno napravo, na podlagi zahteve investitorja priključiti na omrežje pod pogoji in na način kot jih določa ta zakon in na njegovi podlagi sprejeti podzakonski predpisi.

Zahtevo za priključitev proizvodne naprave na omrežje lahko vloži tudi investitor, ki še nima veljavne deklaracije, mora pa jo pridobiti v roku šestih mesecev po dokončanju izgradnje in pričetku rednega obratovanja proizvodne naprave.

64.k člen

Investitor proizvodne naprave, ki ima veljavno deklaracijo, ne nosi stroškov morebitnih okrepitev prenosnega ali distribucijskega omrežja, ki so potrebne zaradi priključitve proizvodne naprave. Ne glede na tretjo alinejo tretjega odstavka 71. člena tega zakona sistemskega operater ne sme zavrniti soglasja za priključitev na omrežje investitorju naprave za proizvodnjo električne energije na obnovljive vire oziroma s soproizvodnjo z visokim izkoristkom. Stroške vseh analiz za izdajo soglasja za priključitev na omrežje nosi sistemskega operater omrežja.

V primeru, da je na električnem omrežju v razvojnem načrtu sistemskega operaterja že predvidena okrepitev ali razširitev omrežja v naslednjih dveh letih, mora biti zagotovljena izvedba priključka proizvodne naprave najkasneje v dveh letih, sicer jo je potrebno upoštevati pri pripravi naslednjega razvojnega načrta, izvedba priključka proizvodne naprave pa mora biti zagotovljena prej kot v petih letih.

Če investitor proizvodne naprave v sporazumu s sistemskim operaterjem prevzame stroške okrepitve in razširitve omrežja, mora sistemski operater začeti izvajati potrebne aktivnosti takoj. V pogodbi o priključitvi se opredeli način povrnitve vloženih sredstev.

Stroške izdelave priključnega voda od proizvodne naprave do priključka na omrežje sistema nosi investitor naprave za proizvodnjo električne energije na obnovljive vire oziroma s sproizvodnjo z visokim izkoristkom.

Če investitor proizvodne naprave, ki se priključi na omrežje na podlagi drugega odstavka 64.j člena v šestih mesecih od pričetka rednega obratovanja proizvodne naprave ne pridobi deklaracije za proizvodno napravo, mora povrniti sistemskemu operaterju stroške okrepitve omrežja ter ostale stroške, ki jih je ta imel z okrepitevijo omrežja zaradi priključitve proizvodne naprave.

Sistemski operater prenosnega in sistemski operater distribucijskega omrežja morata vsaki dve leti posredovati ministrstvu, pristojnemu za energijo, poročilo o priključevanju proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in za sproizvodnjo toplote in električne energije na omrežje. V poročilu morajo biti obrazložitev konkretnih primerov, za katere ni bilo mogoče zagotoviti priklopa proizvodne naprave v roku dveh let, in izvedenih ukrepov za pripravo naslednjega razvojnega načrta, analiza stroškov razvoja omrežja zaradi priključevanja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in za sproizvodnjo toplote in električne energije ter predlogi potrebnih ukrepov za izboljšanje obstoječih okvirov in pravil za prevzemanje in delitev stroškov priključevanja novih proizvajalcev v omrežje.

64.l člen

Sistemski operater prenosnega omrežja oziroma sistemski operater distribucijskega omrežja mora zagotavljati prenos oziroma distribucijo električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije ter v sproizvodnji z visokim izkoristkom.

Sistemski operater prenosnega omrežja oziroma sistemski operater distribucijskega omrežja mora v okviru svojih aktivnosti uravnavanja delovanja omrežja, dispečiranja enot ter v okviru možnosti sistema, dajati prednost elektrarnam na obnovljive vire in sproizvodnji z visokim izkoristkom.

64.m člen

V okviru sistemskih obratovalnih navodil iz 40. člena tega zakona mora sistemski operater distribucijskega omrežja za priključitev vsake naprave za proizvodnjo električne energije iz sproizvodnje z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov, katere nazivna električna moč ne presega 10 MW, pripraviti in objaviti principe določanja priključnih mest ter, na podlagi operaterjevih obvez za zagotavljanje zanesljivega delovanja omrežja, objaviti zahteve po tehnične opremljenosti naprav, na podlagi katerih jim bo izdano dovoljenje za priključitev na omrežje.

Za proizvodne naprave večje od 10 MW se zahteve po tehnični opremljenosti proizvodnih naprav za zagotavljanje zanesljivega delovanja omrežja določijo v energetskega dovoljenju za posamezno proizvodno napravo.

V okviru sistemskih obratovalnih navodil iz 40. člena tega zakona mora sistemski operater distribucijskega omrežja določiti standardna pravila za določanje stroškov tehnične izvedbe priključka od proizvodne naprave, ki oddaja električno energijo proizvedeno iz obnovljivih virov energije ali iz sproizvodnje z visokim izkoristkom v omrežje, do priključitve na omrežje. Ta pravila morajo biti objektivna, pregledna in nediskriminatorna ter morajo, za proizvodne naprave z močjo do 10 MW, temeljiti na enakih izhodiščih kot se uporabljajo za priključevanje odjemalcev električne energije.

Na zahtevo investitorja proizvodne naprave električne energije iz obnovljivih virov ali iz sproizvodnje z visokim izkoristkom, katere nazivna električna moč presega 10 MW in za katero je pridobil veljavno energetskega dovoljenje, je sistemski operater omrežja, na katerega naj bi se izvedla priključitev, dolžan v 60 dneh od prejema zahteve, pripraviti celovito in podrobno oceno stroškov priključitve ter terminski plan za izvedbo priključitve na omrežje.

Če se investitor z oceno stroškov in terminskim planom ne strinja, lahko pripravi svoj predlog za priključitev. Če predloga investitorja sistemski operater ne sprejme, o oceni stroškov in o terminskem planu odloči ministrstvo, pristojno za energijo.

d) Podpore proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom

64.n člen

Če stroški proizvodnje električne energije, vključno z normalnim tržnim donosom na vložena sredstva, v napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ter s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, presegajo ceno električne energije, ki jo je za tovrstno električno energijo mogoče doseči na trgu, se proizvajalcem za to električno energijo, lahko dodelijo podpore.

Podpore se namenjajo za proizvodne naprave iz obnovljivih virov energije, ki ne presegajo 125 MW nazivne električne moči ter za proizvodne naprave s soproizvodnjo, ki ne presegajo 200 MW nazivne električne moči naprave.

Podpora ne sme omogočati prejemniku, da so prihodki v zvezi z obratovanjem naprave za proizvodnjo električne energije, za katero prejema podporo, večji od stroškov iz prvega odstavka tega člena. Če prejemnik podpore prejme tudi drugo državno pomoč, se podpora električni energiji iz te naprave, v odvisnosti od zneska prejete pomoči, zmanjša.

Podpora se izvaja kot:

- zagotovljen odkup proizvedene električne energije, dobavljene v javno omrežje električne energije po ceni, ki jo določi vlada, in sicer za mikro in male proizvodne naprave s soproizvodnjo z visokim izkoristkom in za proizvodne naprave na obnovljive vire energije z nazivno električno močjo manjšo od 5 MW;
- kot finančna pomoč za tekoče poslovanje za ostale proizvajalce.

Če lastnik ali upravljavec proizvodne naprave iz prve alineje prejšnjega odstavka namesto zagotovljenega odkupa samostojno proda proizvedeno električno energijo, je upravičen do finančne pomoči za tekoče poslovanje. V tem primeru je za ureditev izravnave razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo odgovoren član bilančne sheme, ki mu proizvodna naprava pripada. Vlada določi največje število dovoljenih menjav glede načinov izvajanja podpor ter minimalno trajanje. V primeru samostojne prodaje je lastnik ali upravljavec proizvodne naprave dolžan pogodbeno ceno samostojno prodane električne energije razkriti centru za podpore, ki pridobljene podatke uporablja za analizo podporne sheme ter jih lahko objavlja in posreduje Agenciji za energijo v agregirani obliki, iz katere ni razvidna vrednost posamezne pogodbe.

Podpora se lahko podeli proizvodnim napravam s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, pri katerih od začetka prvega obratovanja ali obratovanja po obnovi, katere investicija predstavlja več kot 50% investicije v enako novo napravo, ni preteklo več kot deset let ter za proizvodno napravo na obnovljive vire energije ni preteklo več kot petnajst let.

Podporo je mogoče pridobiti le za neto proizvedeno električno energijo, za katero je predloženo veljavno potrdilo o izvoru.

Posamezna podpora se lahko izvaja:

- za proizvodne naprave električne energije s soproizvodnjo z visokim izkoristkom deset let;
- za proizvodne naprave električne energije iz obnovljivih virov energije petnajst let oziroma tudi za krajši čas, ki predstavlja razliko med dejansko starostjo proizvodne naprave in zgornjima dovoljenima rokoma za izvajanje podpor.

Vlada podrobneje predpiše višino in trajanje posamezne vrste podpore, pogoje za pridobitev podpore, način pridobitve podpore in druga vprašanja podeljevanja in koriščenja podpore. Pri tem mora upoštevati naslednje kriterije:

- višina in trajanje potrebne pomoči glede na velikost in tehnologijo proizvodnje električne energije upoštevajoč pri tem vse že pridobljene koristi;
- trajnostno naravo proizvodnje električne energije s posebnim poudarkom na trajnostnem načinu proizvodnje biomase;
- pozitivne učinke pri doseganju zastavljenih ciljev, še posebej pri zniževanju izpustov toplogrednih plinov pri proizvodnji električne energije;
- velikost družbe, ki za proizvodno napravo prejema pomoč, in njen tržni delež, ki ga ima na trgu z električno energijo oziroma ga bo imela.

Za proizvajalce električne energije v proizvodnih napravah na obnovljive vire energije z nazivno močjo proizvodne naprave do 5 MW in mikro in male soproizvodnje z visokim izkoristkom, ki imajo sklenjene pogodbe o zagotovljenem odkupu, je za ureditev izravnave razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo odgovoren center za podpore.

Proizvajalci električne energije iz mikro soproizvodnje in male soproizvodnje ter proizvajalci z napravami za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, katerih nazivna električna moč ne presega 5 MW, ki prejema potrdila o izvoru, vendar zaradi starosti proizvodnih naprav ne prejema podpor, se lahko dogovorijo s centrom za podpore, da od njih odkupi vso električno energijo, ki jo ne porabijo sami, po ceni, po kateri center za podpore prodaja električno energijo iz zagotovljenega odkupa na trgu z električno energijo ter, da je odgovoren za ureditev izravnave razlik med njihovo napovedano in realizirano proizvodnjo. Stroške centra za podpore za ureditev izravnave razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo ter stroške povezane s prodajo električne energije v sorazmerju s količino odkupljene energije, in vrsto proizvodnje nosijo ti proizvajalci.

Proizvajalci električne energije iz novih proizvodnih naprav na obnovljive vire z nazivno močjo do 5 MW in novih mikro in malih proizvodnih naprav s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki nimajo urejene bilančne pripadnosti in sklenjene odprte pogodbe, ter podajo vlogo za pridobitev deklaracije za proizvodno napravo in vlogo za odločbo o dodelitvi podpore kot zagotovljeni odkup, lahko od začetka obratovanja nove proizvodne naprave do začetka zagotavljanja podpore na podlagi pogodbe o zagotovljenem odkupu, vendar ne dlje kot osem mesecev, proizvedeno električno energijo na podlagi posebnega sklepa centra za podpore prodajajo centru za podpore po referenčni tržni ceni. Proizvajalci morajo pisno vlogo za odkup podati centru za podpore vsaj en mesec pred predvidenim začetkom proizvodnje.

Agencija za energijo pripravi vsako leto do 31. oktobra napoved položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo. Ta napoved se uporabi za določitev cene električne energije iz prvega odstavka tega člena in služi kot podlaga za določanje potrebne višine obratovalnih podpor v prihodnjem letu. Vlada podrobneje predpiše pravila za pripravo napovedi.

64.o člen

O upravičenosti do podpore odloča Agencija za energijo v upravnem postopku na zahtevo vlagatelja. Če vlagatelj ni lastnik oziroma ni edini lastnik proizvodne naprave, mora zahtevi priložiti pooblastilo lastnika oziroma vseh ostalih solastnikov ali skupnih lastnikov za pridobitev odločbe o dodelitvi podpore in sklenitev pogodbe o zagotavljanju podpore za proizvodno napravo kot celoto.

Agencija za energijo lahko po uradni dolžnosti izda odločbo, s katero prekliče upravičenost do prejemanja podpore, če zaradi spremenjenih okoliščin prejemnik ni več upravičen do prejemanja podpore.

O pritožbi zoper odločbo Agencije za energijo iz tega člena odloča ministrstvo, pristojno za energijo.

64.p člen

Dejavnost centra za podpore obsega naslednje naloge:

- upravljanje s sredstvi prispevkov iz 64.s člena tega zakona;

- sklepanje pogodb o podporah in izplačevanje podpor;
- odkup električne energije po prvi alineji četrtega odstavka 64.n člena tega zakona po ceni, ki jo določi vlada;
- odkup električne energije od proizvajalcev iz enajstega odstavka 64.n člena tega zakona;
- izplačevanje finančnih podpor za tekoče poslovanje;
- ureditev izravnave razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo za odkupljeno električno energijo;
- prodaja odkupljene električne energije na trgu.

Poleg nalog iz prejšnjega odstavka tega člena, ki so povezane s podporami proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom izvaja center tudi druge dejavnosti, in sicer:

- dejavnosti povezane z zagotavljanjem zanesljive oskrbe z električno energijo v državi na podlagi uporabe domačih virov primarne energije iz 15. člena tega zakona,
- dejavnosti povezane z zagotavljanjem zadostnih proizvodnih zmogljivosti iz 52.a člena tega zakona,
- dejavnosti povezane z izvajanje programov za varčevanje z električno energijo iz 66.b člena tega zakona.

Izvajalec dejavnosti centra za podpore ne sme izvajati dejavnosti systemskega operaterja prenosnega ali distribucijskega omrežja.

Center za podpore je dolžan po dokončnosti odločbe o dodelitvi podpore z upravičencem najkasneje v 15 dneh skleniti pogodbo, s katero uredita zagotavljanje podpore in druga vprašanja medsebojnih razmerij v zvezi s tem. Če pogodba ni v skladu z odločbo, se glede neuskklajenih vprašanj neposredno uporablja odločba. Če je odločba o dodelitvi podpore spremenjena, se do uskladitve pogodbe uporablja spremenjena odločba. Če je odločba o dodelitvi podpore razveljavljena, mora center za podpore z dokončnostjo odločbe prenehati izplačevati podporo, ne glede na pogodbo.

Center za podpore mora voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih, zbranih s prispevki za soproizvodnjo in obnovljive vire, ki jih plačujejo odjemalci električne energije po tem zakonu in uporabo teh sredstev za različne vrste podpor, delovanje centra za podpore in druge predpisane namene.

Vlada podrobneje predpiše način izvajanja nalog iz prvega odstavka tega člena ter ločenega vodenja računovodskih evidenc in obračunov.

Osebe, ki od centra za podpore prejemajo podporo ali prodajajo električno energijo preko centra za podpore, systemski operaterji, na katerih omrežje so prej navedene osebe priključene ter druge osebe, ki zbirajo za center relevantne podatke, so centru za podpore na njegovo zahtevo dolžni posredovati vse podatke, ki jih ta potrebuje za izvajanje svojih nalog v okviru gospodarske javne službe po tem zakonu.

Center za podpore vodi register prejemnikov podpor. Podatke o prejetih podporah lahko center za podpore posreduje pristojnim organom v okviru poročanj, ki jih je dolžan izvajati.

64.r člen

Vsak končni odjemalec električne energije mora plačevati za posamezno prevzemno predajno mesto prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije.

64.s člen

Vlada podrobneje predpiše način določanja in obračunavanja prispevka iz prejšnjega člena, devetega odstavka 15. člena in osmega odstavka 52.a člena tega zakona.

Višina posameznega prispevka iz prejšnjega odstavka tega člena je odvisna od moči in napetostne ravni prevzemno predajnega mesta, kategorije odjemalca ter namena uporabe električne energije.

Višino prispevka iz prejšnjega člena, določi Agencija za energijo z aktom, ki ga po predhodnem soglasju vlade objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, na podlagi ocene centra za podpore o obsegu potrebnih sredstev za izvajanje programov podpor in druge namene, za katere se ta sredstva po zakonu uporabljajo. Dokler vlada ne da soglasja k višini prispevka, se uporablja višina prispevka iz prejšnjega obdobja.

Odjemalec plačuje prispevek kot posebno postavko na mesečnem računu za omrežnino.

Oseba, ki prejme prispevek skupaj s plačilom računa, ga mora nemudoma in brezplačno prenesti v korist centra za podpore.

Sredstva prispevkov se uporabljajo za:

- delovanje centra za podpore;
- zagotavljanje podpor;
- odkup električne energije po prvi alineji četrtega odstavka 64.n člena tega zakona;
- ureditev izravnave razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo električne energije;
- druge z zakonom določene namene.

IX. UČINKOVITA RABA IN OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

65. člen

Učinkovita raba energije in spodbujanje rabe obnovljivih virov energije sta sestavna dela energetske politike.

Ekonomsko opravičljivi ukrepi za izrabo varčevalnih potencialov energije in za izrabo obnovljivih virov energije so pri izvajanju energetske politike enako pomembni kot zagotavljanje zadostne oskrbe z energijo na osnovi neobnovljivih virov energije.

Ob enakih stroških za izrabo varčevalnih potencialov na strani rabe ali za zagotavljanje novih zmogljivosti za isti obseg energije imajo prednost ukrepi za dosego varčevalnih potencialov.

Spodbujanje ukrepov učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije izvaja država s programi: izobraževanja, informiranja, osveščanja javnosti, energetskim svetovanjem, spodbujanjem energetskih pregledov, spodbujanjem lokalnih energetskih konceptov, pripravo standardov in tehničnih predpisov, fiskalnimi ukrepi, finančnimi spodbudami in drugimi oblikami spodbud.

Energetsko svetovanje za učinkovito rabo v široki rabi se lahko organizira z mrežo energetske-svetovalnih pisarn.

Učinkovitost zgoraj omenjenih dejavnosti se preverja z njihovo sistematično in strokovno podprto evaluacijo. Postopek evaluacije določi minister, pristojen za energijo.

66. člen

Ministrstvo, pristojno za energijo, izvaja na nacionalnem nivoju naslednje naloge:

- izvaja programe za spodbujanje učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije,
- pripravlja predloge in izvaja državno spodbujanje učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije,
- pripravlja predloge ustreznih predpisov, ki spodbujajo učinkovito rabo energije in izrabo obnovljivih virov energije,
- spremlja energetsko učinkovitost in realizacijo varčevalnih potencialov in izrabe obnovljivih virov ter s tem povezano zmanjšanje obremenitev okolja,
- sodeluje na mednarodni ravni na področju učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije,
- spodbuja delovanje nevladnih organizacij, ki v javnem interesu delujejo na področju energetike.

V programih podpor, ki se izvajajo na podlagi akcijskega načrta iz 13.b člena tega zakona, so določene tehnične specifikacije, ki jih morajo izpolnjevati naprave in sistemi za proizvodnjo energije iz obnovljive energije, da bi bili upravičeni do podpore iz teh programov. Če obstajajo evropski standardi, vključno z

znaki za okolje, nalepke o energijski učinkovitosti in drugi tehnični referenčni sistemi, ki jih vzpostavijo evropski organi za standardizacijo, se tehnične specifikacije določijo na njihovi podlagi.

Samoupravne lokalne skupnosti izvajajo programe učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije v okviru svojih pristojnosti na osnovi izdelanih lokalnih energetskega konceptov. Za izvajanje teh programov lahko lokalna skupnost pridobi državne spodbude, če ima izdelan lokalni energetski koncept.

66.a člen

Programe, ki zmanjšujejo rabo energije iz posameznih omrežij oziroma povečujejo učinkovitost njene rabe in izrabo obnovljivih virov energije, opravljajo po javnem pooblastilu izvajalci gospodarskih javnih služb po tem zakonu.

66.b člen

Sistemske operaterji ter dobavitelji električne energije, toplote iz distribucijskega omrežja, plina in tekočih goriv končnim odjemalcem (v nadaljnjem besedilu: zavezanci) morajo zagotoviti prihranke energije pri končnih odjemalcih. Za doseganje prihrankov energije morajo zbirati prispevek iz prvega odstavka in dodatek iz četrtega odstavka 67. člena tega zakona ter pripraviti in izvajati programe za izboljšanje energetske učinkovitosti.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka programe za izboljšanje energetske učinkovitosti za dobavitelje toplote iz distribucijskega omrežja, ki dobavljajo manj kot 75 GWh toplote letno, dobavitelje električne energije in plinastih goriv, ki dobavljajo končnim odjemalcem manj kot 300 GWh energije letno (v nadaljnjem besedilu: mali zavezanci) ter za dobavitelje tekočih goriv, pripravi in izvaja Eko sklad. Iz sredstev za izvajanje programov za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki jih pripravi in izvaja Eko sklad, se financira tudi delovanje Eko sklada.

Vlada predpiše zavezancem iz prvega odstavka tega člena in Eko skladu najmanjšo višino doseganja prihrankov energije pri končnih odjemalcih, vrste energetske storitev in ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti za doseganje prihrankov energije, obseg in obvezne sestavine programov za izboljšanje energetske učinkovitosti ter roke in obseg poročanja o izvajanju programov. Vlada določi tudi višino prispevka iz prvega odstavka tega člena in višino dodatka iz četrtega odstavka 67. člena tega zakona ter del zbranih sredstev iz dodatka iz četrtega odstavka 67. člena tega zakona, ki so prihodek Eko sklada in se porabijo za izvajanje programov za izboljšanje energetske učinkovitosti. Vlada lahko določi, da nastane obveznost zaračunavanja dodatka za goriva tudi prej, ko se ta dobavijo končnim porabnikom.

Pri pripravi, izvajanju in vrednotenju programov za izboljšanje energetske učinkovitosti se za določanje prihrankov energije, doseženih s posameznimi ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti, upoštevajo metode določanja prihrankov energije, ki jih predpiše minister, pristojen za energijo.

Programe za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki jih pripravijo zavezanci iz prvega odstavka, potrdi Eko sklad. O izvajanju programov in stroških za njihovo izvedbo zavezanci poročajo Eko skladu. Eko sklad ugotavlja doseganje prihrankov energije, določenih v programih za izboljšanje energetske učinkovitosti zavezancev, in o tem obvešča center za podpore in zavezance iz prvega odstavka.

Eko sklad je dolžan enkrat letno objaviti poročilo o izvedenih programih, doseženih prihrankih energije in višini porabljenih sredstev za izvajanje programov.

66.c člen

Za stavbe s celotno uporabno tlorisno površino nad 500 m², ki so v uporabi državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih skladov, javnih zavodov, javnih gospodarskih zavodov in drugih oseb javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, vlada lahko sprejme letne cilje energetske učinkovitosti.

Za stavbe iz prejšnjega odstavka morajo upravljavci stavb voditi energetske knjigovodstvo, ki zajema podatke o vrstah, cenah in količini porabljene energije.

Minister, pristojen za energijo, s pravilnikom predpiše obvezno vsebino, vrste podatkov ter način vodenja energetskega knjigovodstva.

66.č člen

V primeru doseganja prihrankov na podlagi izboljšanja učinkovite rabe energije v stavbah iz prvega odstavka prejšnjega člena lahko vlada določi učinkovitostno dividendo, ki pomeni udeležbo posameznega odjemalca energije pri proračunskem uporabniku. Učinkovitostno dividendo lahko odjemalci prejmejo, če je bil prihranek pri stroških za energijo na podlagi podatkov energetskega knjigovodstva večji od 10% zneska iz leta pred letom za katerega se ugotavlja prihranek.

Merila, na podlagi katerih se določi višina učinkovitostne dividende in pravica do porabe, predpiše vlada z uredbo.

66.d člen

Center za podpore poleg nalog iz 64.p člena tega zakona pripravlja in izvaja programe za informiranje, ozaveščanje in usposabljanje različnih ciljnih skupin o koristih in praktičnih vidikih razvoja in uporabe tehnologij za učinkovito rabo energije in za uporabo obnovljivih virov.

Pri pripravi in izvedbi programov iz prejšnjega odstavka, ki se nanašajo na lokalne skupnosti, center za podpore sodeluje z organi lokalne skupnosti, ki so pristojni za učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije.

Center za podpore na svetovnem spletu objavi informacije o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije za različne kategorije oseb, in sicer:

- informacije o neto koristih, stroških ter energetski učinkovitosti naprav in sistemov za ogrevanje, hlajenje in proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov,
- informacije o programih podpore za ukrepe energijske učinkovitosti in obnovljivih virov energije,
- informacije o sistemih certificiranja oziroma inštalaterjih energetskih naprav za uporabo obnovljivih virov iz 7.b člena tega zakona in seznam certificiranih inštalaterjev,
- smernice za najboljšo kombinacijo obnovljivih virov energije, tehnologije z visokim izkoristkom ter daljinskega ogrevanja in hlajenja pri načrtovanju, projektiranju, gradnji in prenovi poslovnih, industrijskih in stanovanjskih območij,
- informacije o razpoložljivosti in okoljskih prednostih različnih obnovljivih virov energije, namenjenih uporabi v prometu.

Center za podpore objavi geografski prikaz potencialov za uporabo obnovljivih virov energije in podatke o prejemnikih subvencij za projekte za povečanje učinkovitosti rabe energije in za uporabo obnovljivih virov energije, ki vključujejo ime oziroma firmo prejemnika, naslov prejemnika ter vrsto in velikost financiranega projekta.

67. člen

Finančna sredstva za izvajanje programov za povečanje energetske učinkovitosti rabe električne energije iz prvega in drugega odstavka 66.b člena tega zakona zagotavljajo vsi končni odjemalci električne energije, ki so dolžni za posamezno prevzemno prodajno mesto dobavitelju plačevati prispevek za povečanje učinkovitosti rabe električne energije.

Sredstva iz prejšnjega odstavka tega člena dobavitelji električne energije nakazujejo centru za podpore. Center za podpore nakazuje zbrana sredstva zavezancem za izvajanje programov za povečanje energetske učinkovitosti rabe električne energije iz prvega odstavka 66.b člena tega zakona. Zbrana sredstva od dobaviteljev električne energije, ki so mali zavezanci po prvem odstavku 66.b člena, center za podpore nakazuje Eko skladu za izvajanje programov za povečanje energetske učinkovitosti rabe električne energije iz drugega odstavka 66.b člena tega zakona.

Zavezanec iz prejšnjega odstavka tega člena, ki ni dosegel v programu določenih ciljev, mora sorazmerni del prejetih finančnih sredstev, ki ga določi Eko sklad, skupaj z zamudnimi obrestmi vrniti centru za podpore.

Finančna sredstva za izvajanje programov za povečanje energetske učinkovitosti rabe toplote iz distribucijskega omrežja, plina in tekočih goriv iz prvega in drugega odstavka 66.b člena tega zakona zagotavljajo vsi končni odjemalci z dodatkom k ceni toplote oziroma k ceni goriv za povečanje energetske učinkovitosti, ki so ga dolžni plačevati dobavitelju toplote oziroma dobavitelju goriv. Dobavitelji toplote, električne energije in plinastih goriv, ki so mali zavezanci, ter dobavitelje tekočih goriv po drugem odstavku 66.b člena tega zakona zbrana sredstva za izvajanje programov nakazujejo Eko skladu.

Zavezanec, ki je dobavitelj toplote iz distribucijskega omrežja ali plina in ni dosegel ciljev potrjenega programa, je pa obračunal dodatek k ceni toplote oziroma goriv, mora sorazmerni del obračunanih sredstev, ki ga določi Eko sklad, skupaj z zamudnimi obrestmi nakazati Eko skladu. Zavezanec, ki je dobavitelj toplote iz distribucijskega omrežja in plina in je zbral več sredstev, kot je potrebno za izvedbo potrjenega programa, mora razliko sredstev nakazati Eko skladu.

Center za podpore mora sredstva, ki so zbrana na podlagi drugega odstavka tega člena in niso bila porabljeni za izvedbo programov za povečanje energetske učinkovitosti rabe električne energije, ter sredstva, zbrana na podlagi tretjega odstavka tega člena, nakazati Eko skladu.

67.a člen

Sistemske operaterji in dobavitelji energije in goriv končnim odjemalcem morajo najmanj enkrat letno končnim odjemalcem v jasni in razumljivi obliki podati naslednje informacije:

- veljavne dejanske cene in dejansko porabo energije;
- primerjave porabe energije odjemalca s porabo energije v istem obdobju prejšnjega leta;
- primerjave s povprečnim normaliziranim ali referenčnim porabnikom energije iz iste porabniške kategorije, vedno, kadar je to mogoče in koristno.

Poleg informacij iz prejšnjega odstavka morajo končnim odjemalcem posredovati tudi podatke o pravnih in fizičnih osebah, ki nudijo informacije o učinkoviti rabi in obnovljivih virih energije, vključno z naslovi spletnih strani, na katerih je mogoče dobiti informacije o razpoložljivih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti, izrabi obnovljivih virov energije, sistemih za sproizvodnjo toplote in električne energije, primerjalnih diagramih porabe končnih porabnikov in/ali nepristranskih tehničnih specifikacijah za opremo in proizvode, ki rabijo energijo.

68. člen

Proizvodi, povezani z energijo (v nadaljnjem besedilu: proizvodi), se smejo dati na trg, v uporabo oziroma so lahko dostopni na trgu, ko:

- je narejena ocena skladnosti proizvoda,
- je izdana izjava EU o skladnosti,
- je izdelana tehnična dokumentacija v enem izmed uradnih jezikov držav članic Evropske unije,
- so označeni z znakom skladnosti CE ter
- so zagotovljene informacije za končne uporabnike v slovenskem jeziku.

Proizvajalec ali njegov pooblaščen zastopnik mora hraniti tehnično dokumentacijo, ki omogoča oceno skladnosti proizvoda, in izjavo EU o skladnosti še deset let po tem, ko je bil izdelan zadnji proizvod.

Če proizvajalec nima sedeža v Evropski uniji in v Evropski uniji nima pooblaščenega zastopnika, je izpolnjevanje zahtev iz prvega in drugega odstavka tega člena dolžan zagotoviti uvoznik.

Dobavitelj ali distributer proizvodov na poziv nadzornega organa zagotovi dokumentacijo iz prvega odstavka tega člena, iz katere je razvidna ustreznost proizvoda zahtevam za okoljsko primerno zasnovano.

Prepovedano je označevanje proizvoda z znaki, ki bi lahko zavajali uporabnike glede pomena ali oblike znaka CE.

Proizvodi, ki ne izpolnjujejo vseh zahtev glede okoljsko primerne zasnove, se lahko prikazujejo na sejnih, razstavah, demonstracijah in drugih dogodkih, če so vidno označeni, da ne bodo dani na trg oziroma v uporabo pred zagotovitvijo skladnosti.

Ministrstvo, pristojno za energijo, izda predpis, s katerim podrobneje določi tehnične zahteve za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo.

68.a člen

Pri graditvi novih stavb, katerih uporabna tlorisna površina presega 1000 m², in pri rekonstrukciji stavb, katerih uporabna tlorisna površina presega 1000 m² in se zamenjuje sistem oskrbe z energijo, investitor oziroma lastnik zagotovi izdelavo študije izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo z energijo (v nadaljevanju: študija izvedljivosti), pri kateri se upošteva tehnična, funkcionalna, okoljska in ekonomska izvedljivost alternativnih sistemov za oskrbo z energijo. Kot alternativni sistemi se štejejo:

- decentralizirani sistemi na podlagi obnovljivih virov energije;
- soproizvodnja;
- daljinsko ali skupinsko ogrevanje ali hlajenje, če je na voljo;
- toplotne črpalke.

Študija izvedljivosti iz prejšnjega odstavka je obvezna sestavina projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi o graditvi objektov. Če je v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja določeno, da bo več kot dve tretjini potreb stavbe po toploti zagotovljeno iz enega ali več alternativnih sistemov za oskrbo stavbe z energijo, se šteje, da je zahteva za izdelavo študije izvedljivosti izpolnjena.

Metodologijo za izdelavo in obvezno vsebino študije izvedljivosti predpiše minister, pristojen za energijo.

Študije izvedljivosti iz prvega odstavka tega člena ni treba izdelati:

- za stavbe, za katere je način oskrbe z energijo določen v lokalnem energetskega konceptu iz 17. člena tega zakona;
- za stavbe, za katere je način oskrbe z energijo določen s predpisom iz 36. člena tega zakona;
- za stavbe iz druge, tretje in četrte alineje četrtega odstavka 68.b člena tega zakona;
- za stavbe, za katere predpis lokalne skupnosti določa obvezno priključitev na določeno vrsto energetskega omrežja oziroma uporabo določene vrste goriva.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka je treba študijo izvedljivosti izdelati za stavbe iz prvega odstavka tega člena v primeru oskrbe stavbe s plinom razen za stavbe iz tretje alineje prejšnjega odstavka.

68.b člen

Lastnik stavbe ali njenega posameznega dela mora pri njeni prodaji ali oddaji v najem kupcu oziroma najemniku najpozneje pred sklenitvijo pogodbe, predložiti veljavno energetska izkaznico stavbe ali njenega posameznega dela. Namesto energetske izkaznice posameznega dela stavbe se lahko predloži energetska izkaznica za celotno stavbo. Pri oddaji stavbe v najem za obdobje, krajše od enega leta, ter pri prodaji stavbe ali njenega dela namesto razlastitve ali prodaje stavbe oziroma njenega dela v postopku izvršbe ali v stečajnem postopku energetske izkaznice ni treba predložiti.

Investitor novozgrajene stavbe mora energetska izkaznico pridobiti pred vložitvijo zahteve za izdajo uporabnega dovoljenja skladno s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Energetska izkaznica novozgrajene stavbe mora izkazovati izpolnjevanje zahtev predpisa, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah. Energetska izkaznica je obvezna sestavina projekta izvedenih del.

Če se stavba ali njen del prodaja ali oddaja v najem še pred pridobitvijo uporabnega dovoljenja, mora investitor kupcu oziroma najemniku predložiti izkaz o energetska učinkovitosti, ki je izdelan v skladu s predpisom, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah, in je sestavni del projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja. Po pridobitvi uporabnega dovoljenja mora investitor kupcu oziroma najemniku predložiti energetska izkaznico.

Zahteve glede energetske izkaznice iz prvega in drugega ter izkaza o energetske učinkovitosti iz tretjega odstavka tega člena se ne nanašajo na:

- stavbe, ki so razglašene za spomenik v skladu s predpisi o varstvu kulturne dediščine, če bi izpolnjevanje zahtev za energetske učinkovitost po predpisih o graditvi objektov nesprejemljivo spremenilo njihovo naravo ali videz;
- stavbe, ki se uporabljajo za obredne namene ali verske dejavnosti;
- začasne stavbe s predvidenim časom uporabe dveh let ali manj, industrijske stavbe, delavnice in nestanovanjske kmetijske stavbe;
- stanovanjske stavbe, namenjene za uporabo, krajšo od štirih mesecev na leto;
- samostojne stavbe ali posamezne dele stavb z uporabno tlorisno površino manjšo od 50 m².

Energetske izkaznice stavb izdelujejo neodvisni strokovnjaki iz 68.d člena tega zakona na zahtevo stranke. Pri izdelavi energetskih izkaznic stavb morajo neodvisni strokovnjaki upoštevati metodologijo, določeno s predpisom iz zadnjega odstavka tega člena.

Energetska izkaznica stavbe mora vsebovati referenčne vrednosti, kot so trenutni veljavni standardi in primerjalni podatki, ki omogočajo primerjavo in oceno energetske učinkovitosti stavbe. Energetski izkaznici morajo biti priložena priporočila za stroškovno učinkovite izboljšave energetske učinkovitosti, razen v primeru novozgrajenih stavb in oddaje stavb v najem.

Veljavnost energetske izkaznice je 10 let. Stranka lahko zaprosi za novo energetske izkaznico pred potekom 10 let, če se energetska učinkovitost stavbe spremeni.

Posamezna stavba oziroma del stavbe ne more imeti dveh ali več veljavnih energetskih izkaznic.

Register energetskih izkaznic vodi ministrstvo, pristojno za energijo. V register se vpišejo podatki o stavbi oziroma delu stavbe, podatki o energetske izkaznici, podatki o izdajatelju in naslednji podatki o izdelovalcu izkaznice: osebno ime ter številka in datum izdaje licence. Register energetskih izkaznic je javen. Podatki iz registra energetskih izkaznic se povežejo s podatki iz katastra stavb.

Vsako izdajo energetske izkaznice mora izdajatelj energetske izkaznice sočasno z njeno izdajo prijaviti za vpis v register energetskih izkaznic.

Podrobnejšo vsebino, obliko in metodologijo za izdajo energetske izkaznice ter vsebino podatkov, način vodenja registra energetskih izkaznic in način prijave izdane energetske izkaznice za vpis v register energetskih izkaznic predpiše minister, pristojen za energijo.

68.c člen

V stavbah s celotno uporabno tlorisno površino nad 1000 m², ki so v lasti države ali lokalnih skupnosti in jih uporabljajo državni organi ali organi lokalnih skupnosti oziroma organizacije, ki zagotavljajo javne storitve večjemu številu oseb in jih zato te pogosto obiskujejo, mora upravljavec stavbe javno energetske izkaznico namestiti na vidno mesto. Poleg tega so lahko na viden način prikazani tudi razponi priporočenih in dejanskih notranjih temperatur zraka ter drugi pomembni klimatski podatki, če je primerno.

Vrste stavb, za katere velja obveznost iz prvega odstavka tega člena, podrobneje predpiše minister, pristojen za okolje.

68.č člen

Lastnik stavbe ali dela stavbe, v katerem je vgrajen klimatski sistem z nazivno izhodno močjo nad 12 kW, mora zagotoviti redne preglede klimatskih sistemov.

Zahteve iz prejšnjega odstavka se ne nanašajo na:

- industrijske stavbe in skladišča,
- nestanovanjske kmetijske stavbe,
- stavbe za opravljanje verskih obredov in pokopališke stavbe,
- začasne stavbe s predvidenim časom uporabe dveh let ali manj,

- stanovanjske stavbe, namenjene za uporabo, krajšo od štirih mesecev na leto.

Preglede izvajajo neodvisni strokovnjaki iz 68.d člena tega zakona.

Pregledi vključujejo oceno učinkovitosti klimatskih sistemov in njihove primernosti glede na uporabo stavbe.

Na podlagi pregleda neodvisni strokovnjak uporabnikom svetuje mogoče izboljšave ali zamenjavo klimatskega sistema in alternativne rešitve.

Izdajatelj poročil o pregledih klimatskega sistema mora hraniti poročila o pregledih klimatskih sistemov najmanj deset let in enkrat letno poročati ministrstvu, pristojnemu za okolje.

Vsebino, način izvedbe in roke rednih pregledov klimatskih sistemov predpiše minister, pristojen za okolje.

68.d člen

Energetske izkaznice in poročila o pregledih klimatskih sistemov izdajajo pooblaščen pravne ali fizične osebe (v nadaljnjem besedilu: izdajatelji). Pooblastilo za izdajo energetskih izkaznic in poročil o pregledih klimatskih sistemov podeli minister, pristojen za okolje, po izvedenem javnem natečaju. Pooblastilo za izdajo energetskih izkaznic se podeli kot javno pooblastilo.

Naloge v zvezi z izdelovanjem energetskih izkaznic in pregledi klimatskih sistemov opravljajo posamezniki, ki imajo veljavno licenco za izvajanje teh nalog (v nadaljnjem besedilu: neodvisni strokovnjaki).

Pooblastilo iz prvega odstavka tega člena lahko pridobi pravna ali fizična oseba:

- za izdajanje energetskih izkaznic, če ima v sodni register oziroma v Poslovni register Slovenije vpisano dejavnost projektiranja ali tehničnega svetovanja,
- za izdajanje poročil o pregledih klimatskih sistemov, če ima v sodni register oziroma Poslovni register Slovenije vpisano dejavnost tehničnega svetovanja ali meritev, in
- če ima za izvajanje nalog iz prve in druge alineje tega odstavka zaposlenega vsaj enega neodvisnega strokovnjaka ali s pogodbo o delu zagotovljeno izvajanje teh nalog.

Minister, pristojen za okolje, z odločbo prekliče veljavnost in odvzame pooblastilo iz prvega odstavka tega člena, če izdajatelj ne izpolnjuje več predpisanih pogojev.

Izdajatelji morajo izvesti postopek izdaje energetske izkaznice po vsaki zahtevi za njeno izdajo in izvesti vsak naročen pregled klimatskega sistema v skladu s tem zakonom. Naročnik energetske izkaznice ali pregleda klimatskega sistema mora neodvisnemu strokovnjaku dati na voljo vse potrebne podatke ter projektno in tehnično dokumentacijo v skladu s predpisi o graditvi objektov ter mu zaradi ogleda stavbe omogočiti vstop v prostore.

Pri opravljanju svojih nalog morajo neodvisni strokovnjaki ravnati v skladu s predpisi v zvezi z izdajanjem energetskih izkaznic in pregledi klimatskih sistemov in jih opravljati v skladu s pravili stroke ter neodvisno od vpliva strank ali drugih oseb ter navodil delodajalca.

Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena neodvisni strokovnjak ne sme izdelati energetske izkaznice ali pregleda klimatskega sistema po tem zakonu, če:

- obstaja kateri od razlogov za njegovo izločitev v skladu s predpisi, ki urejajo splošni upravni postopek;
- je zaposlen pri stranki oziroma naročniku energetske izkaznice oziroma pregleda, ali je z njim v kakršnem koli drugem razmerju, na podlagi katerega zanj proti plačilu izvaja storitve ali delo v odvisnem razmerju v skladu s predpisi o dohodnini.

Stranki oziroma naročniku pregleda mora neodvisni strokovnjak izročiti pisno izjavo, da ne obstaja katera od okoliščin iz prejšnjega odstavka, ki bi mu preprečevala izdelavo energetske izkaznice ali izvedbo pregleda klimatskega sistema.

Cenik z najvišjimi cenami za izdajo energetske izkaznice in poročila o pregledu klimatskega sistema, ki ga opravi v skladu s tem zakonom neodvisni strokovnjak, predpiše vlada.

Cena energetske izkaznice je sestavljena iz stroška izdelave energetske izkaznice s strani izdajatelja in prispevka za izdajo energetske izkaznice. Osnova prispevka za izdajo energetske izkaznice je odvisna od namembnosti, velikosti stavbe in števila posameznih enot stavbe, za katero se izkaznica izda. Osnovo in višino prispevka za izdajo energetske izkaznice podrobneje določi vlada, upoštevajoč potrebe predvidenega nadzora in vodenja registrov, povezanih z energetskimi izkaznicami. Prispevek za izdajo energetske izkaznice plača izdajatelj energetske izkaznice ali naročnik energetske izkaznice pred vpisom v register energetskih izkaznic na podračun javnofinančnih prihodkov v skladu s predpisom, ki ureja podračune ter način plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov. Vsak večstanovanjski objekt z vsaj štirimi etažnimi enotami mora imeti energetske izkaznice.

Pri prodaji in oddaji stavbe ali posameznega dela stavbe mora lastnik pri oglaševanju navesti razred energetske učinkovitosti stavbe ali posameznega dela stavbe iz energetske izkaznice.

68.e člen

Licenco neodvisnega strokovnjaka za izdelavo energetskih izkaznic lahko dobi posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima najmanj visoko strokovno izobrazbo tehnične ali arhitekturne smeri ali izobrazbo po študijskem programu prve stopnje tehnične ali arhitekturne smeri skladno z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 100/04 – uradno prečiščeno besedilo);
- ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na svojem strokovnem področju;
- v zadnjih petih letih pred vložitvijo zahteve za izdajo licence je uspešno opravila usposabljanje po programu usposabljanja za neodvisne strokovnjake za izdajanje energetskih izkaznic.

Licenco neodvisnega strokovnjaka za preglede klimatskih sistemov lahko dobi posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima najmanj visoko strokovno izobrazbo strojne ali elektrotehnične smeri ali izobrazbo po študijskem programu prve stopnje strojne ali elektrotehnične smeri skladno z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 100/04 – uradno prečiščeno besedilo);
- ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na svojem strokovnem področju;
- v zadnjih petih letih pred vložitvijo zahteve za izdajo licence je uspešno opravila usposabljanje po programu usposabljanja za neodvisne strokovnjake za pregled klimatskih sistemov.

Licenco neodvisnega strokovnjaka na podlagi dokazila o uspešno opravljenem usposabljanju izda ministrstvo, pristojno za energijo, na zahtevo stranke.

Ministrstvo, pristojno za energijo, vodi register licenc neodvisnih strokovnjakov iz prvega in drugega odstavka tega člena, v katerem se vodijo podatki o imetniku licence neodvisnega strokovnjaka, datumu izdaje licence neodvisnega strokovnjaka in datumu njenega prenehanja. Osebni podatki imetnika licence neodvisnega strokovnjaka so: osebno ime, naslov bivališča in enotna matična številka občana. Register licenc neodvisnih strokovnjakov je javen.

Imetnik licence neodvisnega strokovnjaka iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena mora vsakih pet let od izdaje licence neodvisnega strokovnjaka oziroma zadnjega uspešnega opravljanja usposabljanja uspešno opraviti usposabljanje po programu usposabljanja za neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic oziroma za preglede klimatskih sistemov.

Usposabljanje iz prejšnjega odstavka, vključno s preizkusom znanja, opravljajo organizacije, ki jih po predhodno opravljenem javnem natečaju z odločbo pooblasti minister, pristojen za energijo. Pogoji za pridobitev pooblastila se nanašajo na:

- usposobljenost predavateljev in drugega pedagoškega osebja, ki ga uporablja ta organizacija;
- drugo osebje, ki je potrebno za uspešno usposabljanje, in druge s tem povezane naloge (sprejemanje prijav, vodenje potrebnih evidenc, in podobno);
- opremo in prostore, ki so potrebni za usposabljanje in druge s tem povezane naloge.

Minister, pristojen za energijo, z odločbo prekliče veljavnost in odvzame pooblastilo iz prejšnjega odstavka, če organizacija ne izpolnjuje več predpisanih pogojev.

Ministrstvo, pristojno za energijo, z odločbo prekliče veljavnost in odvzame licenco neodvisnega strokovnjaka na zahtevo imetnika licence, po uradni dolžnosti pa v primerih, če imetnik:

- ne izpolnjuje katerega od pogojev iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena;
- pri opravljanju nalog po tem zakonu prekrši določbe petega, šestega in sedmega odstavka 68.d člena tega zakona;
- izvaja dela, ki niso v skladu s predpisom iz zadnjega odstavka 68.b člena oziroma s predpisom iz zadnjega odstavka 68.č člena in pravili stroke;
- če za izvedbo naloge po tem zakonu zaračuna ceno, višjo od najvišje cene, določene s predpisom vlade v skladu z zadnjim odstavkom 68.d člena tega zakona;
- če v petih letih od izdaje licence oziroma zadnjega uspešnega opravljanja usposabljanja ne opravi uspešno usposabljanja po programu usposabljanja za neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic oziroma za preglede klimatskih sistemov.

Minister, pristojen za energijo, predpiše programe usposabljanja za neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic oziroma za redne preglede klimatskih sistemov po tem zakonu, podrobnejše pogoje iz šestega odstavka tega člena, obliko in vsebino licence neodvisnega strokovnjaka ter podrobnejšo vsebino in način vodenja registra licenc neodvisnih strokovnjakov.

68.f člen

Proizvodi smejo biti dani na trg ali v uporabo, ko:

- so zanje izvedeni merilni postopki,
- so opremljeni z nalepko o energijski učinkovitosti (v nadaljnjem besedilu: nalepka) in s podatkovno kartico proizvoda,
- je zanje izdelana tehnična dokumentacija, ki zadostuje za oceno točnosti podatkov, ki jih vsebujeta nalepka in podatkovna kartica proizvoda.

Podatki na nalepki oziroma podatkovni kartici proizvoda morajo biti pravilni in v slovenskem jeziku.

Dobavitelj mora hraniti tehnično dokumentacijo, ki omogoča oceno točnosti podatkov, ki jih vsebujeta nalepka in podatkovna kartica proizvoda, še pet let po tem, ko je bil izdelan zadnji proizvod.

Dobavitelj ali distributer proizvoda mora trgovcu brezplačno zagotoviti potrebne nalepke in podatkovne kartice proizvodov, pri čemer jamči za točnost podatkov na posredovani nalepki in podatkovni kartici.

Dobavitelj ali distributer mora na poziv nadzornega organa priskrbeti vso potrebno dokumentacijo, iz katere je razvidna pravilnost podatkov na nalepki in podatkovni kartici proizvoda.

Trgovci morajo za proizvode, ki se prodajajo, razstavljajo ali dajejo v najem, končnemu uporabniku pred nakupom oziroma najemom ali ob razstavi izdelka posredovati podatke, ki so navedeni na nalepki proizvoda in podatkovni kartici proizvoda.

Oglaševanje proizvoda in promocijski material za proizvod mora vsebovati razred energijske učinkovitosti ali potrebne podatke o rabi energije.

Na proizvodih je prepovedano prikazovanje drugih nalepk, znakov, simbolov ali napisov, ki niso skladni z zahtevami tega zakona, če tako prikazovanje zavaja končne uporabnike v zvezi s porabo energije ali drugih bistvenih virov med uporabo.

Prepovedano je zavajajoče oglaševanje energijskih značilnosti oziroma prihrankov proizvoda. Za zavajajoče oglaševanje se šteje navajanje napačnih ali pomanjkljivih informacij o energijski ali stroškovni učinkovitosti proizvoda glede na dopusten način njegove uporabe. Pri oglaševanju stroškov oziroma prihrankov, okoljskih ter drugih lastnosti proizvoda ni dopustno zamolčati ali manj vidno zapisati podatkov, ki so glede na način in namen uporabe proizvoda bistveni.

Vlada z uredbo podrobneje določi zavezance, natančnejše pogoje in zahteve glede navajanja podatkov o energijski učinkovitosti pri različnih načinih prodaje, oddajanju v najem, oglaševanju in vsebino tehnične dokumentacije.

X. RAZMERJA MED IZVAJALCI GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB IN ODJEMALCI

69. člen

Izvajalci gospodarskih javnih služb na področju energetike morajo svojo organiziranost in delovanje opravljati tako, da lahko ves čas sprejemajo informacije odjemalcev o motnjah pri dobavi energije in da na zahtevo odjemalca motnjo, ki mu onemogoča odjem energije v ustrezni količini in kakovosti, odpravijo takoj, ko je to mogoče, oziroma najkasneje v roku, ki ga določajo splošni pogoji dobave.

V primeru okvar omrežja večjega obsega zaradi naravnih havarij sistemski operater distribucijskega omrežja sanacijo omrežja izvaja po prioriteti napetostnih nivojev in v skladu s posebnimi načrti za zaščito in reševanje.

70. člen

Uporabniki omrežja imajo pravico priključiti svoje energetske objekte in naprave (električne energije, toplote in plinov) na omrežje, na katerem se izvaja gospodarska javna služba po tem zakonu.

Splošne pogoje za dobavo in odjem električne energije iz prenosnega in distribucijskega omrežja in zemeljskega plina iz prenosnega omrežja sprejme po javnem pooblastilu sistemski operater po pridobitvi soglasja vlade. Vlada izda soglasje po predhodni pridobitvi mnenja Agencije za energijo.

Splošne pogoje za dobavo in odjem zemeljskega plina iz distribucijskega omrežja, toplote iz distribucijskega omrežja in za oskrbo z drugimi plini iz omrežij sprejme po javnem pooblastilu sistemski operater. Splošni pogoji iz prejšnjega stavka morajo biti skladni z metodologijo, ki jo določi Agencija za energijo po predhodnem soglasju vlade. K splošnim pogojem za dobavo in odjem zemeljskega plina iz distribucijskega omrežja mora sistemski operater pred njihovo izdajo pridobiti soglasje Agencije za energijo.

V splošnih pogojih za dobavo in odjem morajo biti določeni ukrepi varstva potrošnikov, ki se nanašajo na vsebino pogodbe med dobaviteljem in odjemalcem, zagotavljanje ustreznega vnaprejšnjega opozorila o spremembi pogodbe in podatkov o tarifi in cenah, pravico odjemalca do zamenjave dobavitelja brez plačila stroškov, različne možnosti plačila energije, postopke odločanja o njihovih pritožbah ter njihovo pravico iz 23.c člena zakona.

V splošnih pogojih za dobavo in odjem morajo biti določeni ukrepi, ki jih mora izvesti sistemski operater pred ustavitvijo dobave gospodinjskemu odjemalcu iz razloga navedenega v šesti alineji prvega odstavka 76. člena tega zakona.

71. člen

Za vsako posamezno priključitev na energetske omrežje ali njeno spremembo mora uporabnik omrežja pridobiti soglasje za priključitev. Pogoje za soglasje za priključitev določajo splošni pogoji za dobavo in odjem iz drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena.

O izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča po javnem pooblastilu sistemski operater z odločbo v upravnem postopku.

Uporabnik omrežja nima pravice do priključitve:

- če ne izpolnjuje predpisanih pogojev za priključitev,
- če bi zaradi priključitve prišlo do večjih motenj v oskrbi ali
- če bi priključitev operaterju omrežja povzročila nastanek nesorazmernih stroškov.

V primeru iz tretje alineje prejšnjega odstavka ima uporabnik omrežja pravico do priključitve v skladu s splošnimi pogoji iz prejšnjega člena, če se odloči, da bo sam kril nesorazmerno visoke stroške.

Sistemski operaterji distribucijskih in prenosnih omrežij za električno energijo izdelajo in objavijo pravila za delitev stroškov ojačitev omrežij med vsemi uporabniki omrežij, ki imajo od njih koristi. Pravila morajo

temeljiti na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih merilih, ob upoštevanju koristi zaradi priključitve, ki jih imajo prvotno in naknadno priključeni uporabniki omrežij ter sistemski operaterji omrežij.

Pravila iz prejšnjega odstavka se uporabljajo pri določanju omrežnine.

O pritožbi zoper odločbo o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča Agencija za energijo oziroma župan občine, če gre za priključitev na omrežje za oskrbo s toploto oziroma z drugim energetskega plinom.

O številu pritožb, o katerih skladno s prejšnjim odstavkom odloča župan, mora občina enkrat letno obvestiti Agencijo za energijo, ki vodi evidenco navedenih pritožb.

72. člen

Uporabnik omrežja mora zaprositi za novo soglasje za priključitev, če se spremenijo osnovni parametri priključka, glede katerega je bilo izdano soglasje.

Če imetnik soglasja za priključitev umre (fizična oseba) ali preneha (pravna oseba), če gre za spremembo gradbenega dovoljenja iz razloga spremembe investitorja ali zaradi pravnega prometa z objektom v času med izdajo soglasja in priključitvijo, se soglasje za priključitev lahko prenese na pravno ali fizično osebo, ki na podlagi navedenih sprememb pridobi te objekte, naprave ali napeljave.

Novi uporabnik mora najkasneje v tridesetih dneh po prejemu sodne oziroma upravne odločbe ali sklenitve pogodbe o nastali spremembi obvestiti sistemskega operaterja in o tem predložiti ustrezne dokaze, sicer mora zaprositi za novo soglasje za priključitev.

72.a člen

Omrežnino za priključno moč plačajo uporabniki električnega omrežja kot enkratni pavšalni znesek glede na priključno moč (kW) ob prvi priključitvi na omrežje in ob vsakem povečanju priključne moči že obstoječega priključka, razen za začasne priključitve.

73. člen

V posebnih primerih obstoječih zaokroženih gospodarskih kompleksov lahko sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja sklene pogodbo o dobavi energije s posrednikom.

Posrednik mora za opravljanje svoje dejavnosti izpolnjevati enake pogoje kot sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja, in mora zagotoviti dobavo energije končnim odjemalcem pod pogoji, ki niso manj ugodni, kot bi bili pogoji oskrbe z energijo neposredno iz omrežja.

74. člen

Energetski objekti, naprave in napeljave morajo izpolnjevati predpisane tehnične normative ali druge pogoje, s katerimi se zagotavlja njihovo nemoteno delovanje ter varnost ljudi in premoženja.

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja sme začasno odkloniti priključitev novih energetskih objektov, naprav in napeljav na svoje omrežje, oziroma sme začasno prekiniti dobavo energije, če ugotovi, da objekti, naprave ali omrežje ne izpolnjujejo predpisanih tehničnih normativov ali drugih pogojev.

Priključitev na svoje omrežje izvede sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja šele, ko ugotovi, da so odpravljene pomanjkljivosti.

75. člen

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja sme začasno prekiniti dobavo energije zaradi:

- rednega ali izrednega vzdrževanja,
- pregledov ali remontov,
- preizkusov ali kontrolnih meritev,
- razširitev omrežja.

Za predvideno prekinitvev mora sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja izbrati čas, ki čim manj prizadene odjemalca energije.

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja mora o predvideni prekinitvi pravočasno obvestiti odjemalce v pisni obliki, v primeru da gre za širši krog odjemalcev pa preko sredstev javnega obveščanja vsaj 48 ur pred prekinitvijo.

76. člen

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja ustavi uporabniku omrežja prenos ali distribucijo energije po predhodnem obvestilu, če le-ta v roku, določenem v obvestilu, ne izpolni svoje obveznosti in sicer v naslednjih primerih, če uporabnik omrežja:

- moti dobavo energije drugim uporabnikom,
- odreče ali onemogoči osebam, ki imajo pooblastilo sistema operaterja, dostop do vseh delov priključka, do zaščitnih in merilnih naprav in do energetskih objektov, naprav ali napeljav, kadar obstaja sum, da te naprave povzročajo motnje,
- brez soglasja sistema operaterja priključi na omrežje svoje energetske naprave ali napeljave, ali če omogoči prek svojih energetskih naprav priključitev energetskih naprav drugih uporabnikov,
- na opomin dobavitelja ne zniža odjema oziroma oddaje moči oziroma količine na dogovorjeno vrednost v zahtevanem roku,
- onemogoča pravilno registriranje obračunskih količin, ali če uporablja energijo brez zahtevanih oziroma dogovorjenih merilnih naprav ali mimo njih,
- ne plača odstopanj ali cene za uporabo omrežij v roku, določenem v skladu s splošnimi pogoji za dobavo in odjem energije,
- v roku, ki ga določi sistemski operater oziroma pristojni inšpekcijski organ, ne odstrani oziroma ne zniža do dovoljene meje motenj, ki jih povzročajo njegovi objekti, naprave ali napeljave ali odjemalci,
- nima dobavitelja.

Sistemski operater ne sme ustaviti dobave energije pod količino, ki je glede na okoliščine (letni čas, bivalne razmere, kraj prebivanja, premoženjsko stanje...) nujno potrebna, da ne pride do ogrožanja življenja in zdravja odjemalca in oseb, ki z njim prebivajo. Vsi stroški, ki zaradi tega nastanejo pri dobavitelju se pokrijejo iz cene za uporabo omrežij.

77. člen

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja ustavi uporabniku omrežja prenos ali distribucijo energije brez predhodnega obvestila, če:

- uporabnik z obratovanjem svojih energetskih objektov, naprav ali napeljav ogroža življenje ali zdravje ljudi ali ogroža premoženje,
- uporabnik ob pomanjkanju energije ne upošteva posebnih ukrepov o omejevanju odjema energije iz omrežja.

78. člen

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja je dolžan uporabnika omrežja, ki mu je bila ustavljena dobava energije, na njegove stroške ponovno priključiti na omrežje, ko ugotovi, da je uporabnik omrežja odpravil razloge za ustavitev dobave energije.

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja, ki je uporabniku omrežja neutemeljeno ustavil ali prekinil prenos ali distribucijo energije, mora v roku 24 ur na svoje stroške znova priključiti objekte, naprave ali napeljave uporabnika omrežja na svoje omrežje, računajoč od takrat, ko se ugotovi neutemeljena ustavitev ali prekinitvev prenosa ali distribucije energije.

79. člen

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja ima pravico do povračila škode, ki je nastala zaradi ravnanj uporabnika omrežja, zaradi katerih mu je ustavil prenos ali distribucijo po predhodnem obvestilu oziroma brez predhodnega obvestila.

Uporabnik omrežja, ki mu je sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja neutemeljeno ustavil ali prekinil prenos ali distribucijo energije, ima pravico do povračila škode, ki mu je bila s tem povzročena.

XI. AGENCIJA ZA ENERGIJO

80. člen

Za nadzor nad delovanjem trga z električno energijo in zemeljskim plinom se s tem zakonom ustanovi Agencija Republike Slovenije za energijo (v nadaljnjem besedilu: Agencija za energijo) kot neodvisna organizacija.

Agencija za energijo je javna agencija. Ustanovitelj Agencije za energijo je Republika Slovenija. Pravice ustanovitelja izvršuje vlada.

Za Agencijo za energijo se uporabljajo določbe zakona, ki ureja javne agencije, razen glede vprašanj, ki jih ta zakon ureja drugače.

81. člen

Agencija opravlja regulatorne, razvojne in strokovne naloge na energetske področju z namenom, da zagotovi pregledno in nepristransko delovanje trga z električno energijo in zemeljskim plinom v interesu vseh udeležencev.

Agencija za energijo je tudi prekrškovni organ na področju izvajanja njenih regulatornih in nadzorstvenih nalog iz 87., 89. in 89.a člena tega zakona.

Agencija za energijo je dolžna pri sprejemanju splošnih aktov v skladu s tem zakonom pridobiti in primerno upoštevati mnenje zainteresirane javnosti.

82. člen

Sredstva za ustanovitev in poslovanje Agencije za energijo se zagotavljajo iz proračuna in lastnih virov ter iz deleža cene za uporabo omrežja, ki ga vsako leto določi vlada.

83. člen

Organa Agencije za energijo sta direktor in svet Agencije za energijo.

Direktor ali član sveta Agencije za energijo ne sme biti zaposlen ali opravljati kakršnegakoli dela v organizacijah, ki opravljajo katero od dejavnosti iz prve in tretje do devete alineje prvega odstavka 5. člena tega zakona in ne sme imeti nobene funkcije v takih organizacijah.

Direktor ali član sveta Agencije za energijo, njegov zakonec ali izvenzakonski partner ter sorodnik v ravni vrsti do vključno drugega kolena ne sme imeti lastniških deležev v organizaciji, ki opravlja dejavnosti iz prve in tretje do devete alineje prvega odstavka 5. člena tega zakona ali v organizaciji, ki ima lastniški delež v taki organizaciji. Določbe tega odstavka se ne uporabljajo za lastniške deleže, pridobljene z lastniškimi certifikati v postopku lastniškega preoblikovanja družbene lastnine.

Poleg razlogov, določenih v zakonu, ki ureja javne agencije, vlada razreši direktorja Agencije za energijo ali člana sveta Agencije za energijo tudi v primeru:

- če mu je odvzeta opravilna sposobnost ali postane zdravstveno nesposoben za opravljanje dela;
- če nastopi razlog iz drugega odstavka tega člena;
- če nastopi razlog iz tretjega odstavka tega člena, razen če direktor ali član sveta Agencije za energijo ni mogel vplivati na ravnanje zakonca, izvenzakonskega partnerja ali sorodnika, hkrati pa je mogoče pričakovati, da to ne bo vplivalo na neodvisnost njegovega odločanja;
- če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na zaporno kazen ali za povzročitev gospodarske škode.

84. člen

Za odločanje v posamičnih zadevah lahko direktor pooblasti osebo v Agenciji za energijo, ki izpolnjuje pogoje za odločanje v upravnem postopku.

Agencija za energijo odloča v posamičnih zadevah v upravnem postopku, če ta zakon ne določa drugače.

Razen v postopku izdaje licence je rok za izdajo odločbe Agencije za energijo v primerih, ko ni potreben poseben ugotovitveni postopek, dva meseca od vložitve popolne vloge. V primerih, ko je potrebno izvesti poseben ugotovitveni postopek, je rok za izdajo odločbe štiri mesece od vložitve popolne vloge.

Pri odločanju o pritožbi zoper odločbo Agencije za energijo, izdano na prvi stopnji, lahko pristojno ministrstvo odločbo le odpravi, ne more pa je spremeniti oziroma nadomestiti s svojo odločbo. Pritožba zoper odločbo Agencije za energijo ne zadrži njene izvršitve.

Agencija za energijo opravlja upravno izvršbo svojih odločb.

85. člen

V primeru, da je s tem zakonom določeno, da k splošnim aktom za izvrševanje javnih pooblastil, ki jih izdaja Agencija za energijo, daje soglasje vlada, se tako soglasje objavi skupaj s splošnim aktom.

Če vlada soglasje k splošnemu aktu Agencije za energijo iz prejšnjega odstavka zavrne, se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije le sklep o zavrnitvi skupaj z obrazložitvijo.

86. člen

Agencija za energijo najmanj enkrat letno najkasneje do 30. junija za preteklo leto predloži vladi poročilo o svojem delu in stanju na področju energetike.

Poročilo iz prejšnjega odstavka mora obsegati tudi:

- podatke o alokaciji čezmejnih zmogljivosti;
- podatke o mehanizmi za odpravljanje prenatrpanosti v prenosnem in distribucijskih omrežjih;
- čas, ki ga potrebujejo sistemski operaterji za priključitev in popravila;
- podatke o dostopu do omrežij in do skladišča zemeljskega plina oziroma terminala za utekočinjen zemeljski plin;
- podatke o priključitvi novih proizvajalcev električne energije na omrežje;
- podatke o ločenih obračunih iz 38. člena tega zakona;
- podatke o izvajanju nalog sistemskih operaterjev iz 22., 23.a, 31. in 31.a tega zakona;
- oceno stopnje preglednosti in konkurenčnosti na trgu električne energije in zemeljskega plina;
- podatke o deležu posameznih proizvodnih virov v celotni strukturi električne energije posameznega dobavitelja v preteklem letu.

Poročilo iz prvega odstavka Agencija za energijo objavi na javnosti dostopen način. Pred objavo se iz poročila izločijo osebni podatki.

Agencija za energijo enkrat letno najpozneje do 31. julija poroča Komisiji Evropskih skupnosti o ugotovitvah in sprejetih ali predvidenih ukrepih o:

- predvidenem povpraševanju po električni energiji in zemeljskem plinu ter ravnatežju med ponudbo in povpraševanjem;
- predvidenih dodatnih zmogljivostih, ki se načrtujejo ali gradijo;
- kakovosti in ravni vzdrževanja omrežij;
- ukrepov ob konični obremenitvi in izpadu enega ali več dobaviteljev električne energije oziroma zemeljskega plina;
- morebitnem prevladujočem položaju na trgu z električno energijo in okoriščanju ter zatiranju konkurence. Poročilo mora vsebovati tudi pregled spremembe lastništva podjetij in ukrepov na državni ravni, s katerimi država zagotavlja zadostno število udeležencev trga, ali ukrepov, s katerimi država spodbuja povečevanje čezmejne izmenjave in konkurenco;

- vplivu ukrepov iz 32.č in 32.e člena tega zakona na konkurenčnost trga zemeljskega plina;
 - skladiščnih zmogljivostih zemeljskega plina;
 - dolgoročnih pogodbah o dobavi zemeljskega plina, ki so jih sklenile gospodarske družbe, ustanovljene v Republiki Sloveniji, kot izhaja iz poročil dobaviteljev iz četrtega odstavka 32.č člena tega zakona, pri čemer ne smejo biti vključeni poslovno občutljivi podatki;
 - regulatornem okviru za spodbujanje novih naložb v raziskovanje in proizvodnjo zemeljskega plina, skladiščne zmogljivosti, terminale utekočinjenega zemeljskega plina in v prenosno omrežje ob upoštevanju mogočih izjem, določenih v 32.c členu tega zakona.
- Poročilo iz prejšnjega odstavka mora biti vladi predloženo najmanj 30 dni pred posredovanjem Komisiji Evropskih skupnosti.

87. člen

Agencija za energijo ima naslednje naloge:

a) izdaja splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil o:

- metodologiji za obračunavanje omrežnine,
- metodologiji za določitev omrežnine in kriterijih za ugotavljanje upravičenih stroškov in sistema obračunavanja teh cen,
- metodologiji za določitev splošnih pogojev za dobavo in odjem zemeljskega plina iz distribucijskega omrežja,
- metodologiji za določitev splošnih pogojev za dobavo in odjem toplote iz distribucijskega omrežja in za oskrbo z drugimi plini iz omrežij,
- metodologiji za pripravo tarifnih sistemov,
- načinu določanja deležev posameznih proizvodnih virov in načinu njihovega prikazovanja;

b) daje soglasje k:

- pravilom dodeljevanja zmogljivosti povezovalnih vodov,
- omrežnini za uporabo omrežij zemeljskega plina in upravičenim stroškom ter drugim elementom omrežnine, pri čemer se upoštevajo tudi ugotovljena odstopanja od regulativnega okvira skladno s tretjim odstavkom 46.a člena tega zakona,
- sistemskim obratovalnim navodilom,
- splošnim pogojem za dobavo in odjem električne energije iz prenosnega in distribucijskega omrežja ter zemeljskega plina iz prenosnega omrežja (oziroma mnenje) in distribucijskega omrežja,
- tarifnemu sistemu za električno energijo za tarifne odjemalce,
- pravilom za delovanje izravnalnega trga z zemeljskim plinom, pravilom za obračun odstopanj prevzema in predaje zemeljskega plina in pravilom za evidentiranje sklenjenih pogodb za oskrbo z zemeljskim plinom,
- pravilom za izvajanje izravnalnega trga z električno energijo;

c) določa:

- omrežnino za uporabo elektroenergetskih omrežij in omrežnino za priključno moč, pri čemer se upoštevajo ugotovljena odstopanja od regulativnega okvira skladno s tretjim odstavkom 46.a člena tega zakona,
- upravičene stroške in druge elemente omrežnine za elektroenergetska omrežja;

d) odloča:

- o izdaji in odvzemu licenc,
- v sporih iz 88. člena tega zakona;

e) nadzira:

- poslovanje sistemskih operaterjev in izvajanje regulativnega okvira,
 - neodvisnost sistemskih operaterjev,
 - čas, potreben za popravila prenosnih in distribucijskih omrežij,
 - čas, potreben za priključitev na omrežje,
 - objavo informacij o interkonektorjih, izkoriščenosti omrežja in dodelivi zmogljivosti, pri čemer se podatki obravnavajo kot zaupni,
 - roke, pogoje in tarife za priključitev novih proizvajalcev električne energije in zemeljskega plina,
 - učinkovito ločitev distribucije in prenosa od proizvodnje in dobave električne energije in zemeljskega plina ter
 - stopnjo transparentnosti in stopnjo konkurenčnosti trga z zemeljskim plinom in električno energijo;
- f) presoja upravičenosti stroškov izvajanja sistemskih storitev po kriterijih, ki jih uporablja za oceno stroškov operaterja omrežij;
- g) v primeru, da sistemski operater omrežje zakupi, najame ali drugače pridobi v obratovanje, upravljanje in razvoj, omrežje, del omrežja ali objekte, povezane v omrežje in potrebne za delovanje omrežja, ali izvajanje nekaterih nalog prenese na tretjo osebo, Agencija za energijo presoja upravičenost stroškov lastnika navedenih objektov oziroma izvajalca nalog sistema operaterja po istih kriterijih za upravičenost, kot jih uporablja za oceno stroškov sistema operaterja,
- h) sodeluje s pristojnimi organi in inšpekcijami;
- i) pripravlja letna poročila in druga poročila, ki jih predloži vladi, ter informacije za javnost;
- j) opravlja druge naloge, določene z zakonom in ustanovitvenim aktom.
- k) potrjuje in nadzira programe za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki jih pripravijo sistemski operaterji ter dobavitelji električne energije, toplote iz distribucijskega omrežja, plina in tekočih goriv končnim odjemalcem.

87.a člen

Če sistemski operater nima s predpisi in splošnimi akti Agencije za energijo usklajenega splošnega akta, h kateremu daje po tem zakonu soglasje Agencija za energijo, lahko Agencija za energijo s svojim splošnim aktom uredi vprašanja, ki jih sistemski operater ni uredil.

Če sistemski operater nima s predpisi in splošnimi akti usklajenega splošnega akta, h kateremu daje po tem zakonu soglasje vlada, mora Agencija za energijo pripraviti splošni akt, s katerim uredi vprašanja, ki jih sistemski operater ni uredil, in ga predložiti v sprejem vladi.

Akti iz tega člena veljajo do uveljavitve ustreznega splošnega akta sistema operaterja.

87.b člen

Vsaka oseba, ki izkaže pravni interes v zvezi s splošnim aktom iz točke a) 87. člena tega zakona, lahko v dveh mesecih po njegovi objavi zahteva od Agencije za energijo, da njegovo vsebino ali njegov posamezen del ponovno preizkusi. V zahtevi za ponovni preizkus mora izkazati pravni interes in jasno navesti razloge, zaradi katerih zahteva ponovni preizkus splošnega akta.

Agencija za energijo v dveh mesecih od prejema zahteve iz prejšnjega odstavka opravi ponovni preizkus in vlagatelja obvesti o svojih ugotovitvah.

87.c člen

Agencija za energijo mora pred objavo splošnega akta, ki ureja izvajanje mednarodno dogovorjenih obveznosti izvajalcev gospodarskih javnih služb po tem zakonu, pridobiti soglasje vlade.

88. člen

Agencija za energijo v skladu s tem zakonom odloča v upravnem postopku na prvi stopnji v sporih med uporabniki omrežja oziroma zainteresiranimi osebami (v nadaljnjem besedilu: upravičenci) ter sistemskimi operaterji oziroma organizatorjem trga v posamičnih zadevah, ki izvirajo iz:

- a) dostopa do omrežij,
- b) obračunane cene za uporabo omrežij,
- c) zatrjevane kršitve splošnih dobavnih pogojev in sistemskih obratovalnih navodil,
- d) ugotovljenih odstopanj in zneskov za pokrivanje stroškov izravnave odstopanj ter kršitev splošnih aktov, ki urejajo odstopanja in njihovo izravnavo,
- e) statusa posebnega odjemalca.

Agencija za energijo v skladu s tem zakonom odloča v upravnem postopku o pritožbi zoper odločbo o soglasju za priključitev iz 71. člena tega zakona.

Pred sprožitvijo postopka iz prvega odstavka tega člena mora upravičenec vložiti pisno zahtevo na sistemskega operaterja za odpravo zatrjevane nezakonitosti ali nepravilnosti. Sistemski operater mora na zahtevo pisno odgovoriti in navesti razloge za svojo odločitev najkasneje v dveh mesecih od vložitve zahteve s strani upravičenca.

Zahtevo za odločanje v skladu s prvim odstavkom tega člena lahko vloži samo upravičenec, katerega zahteva je bila v celoti ali deloma zavrnjena s strani sistemskega operaterja oziroma organizatorja trga ali mu sistemski operater oziroma organizator trga pisno ni odgovoril v skladu z roki iz prejšnjega odstavka. Rok za vložitev zahteve je petnajst dni od vročitve pisnega odgovora s strani sistemskega operaterja oziroma organizatorja trga oziroma od poteka roka za odgovor iz prejšnjega odstavka.

V primeru, da je vloga za odločanje skladno s prvim odstavkom tega člena vložena na Agencijo za energijo v nasprotju s tretjim in četrtem odstavkom tega člena, jo Agencija za energijo zavrže kot nedovoljeno oziroma kot prepozno.

Agencija za energijo lahko po prejemu zahteve z odločbo za določen čas zadrži sklepanje pogodb, ki so povezane s postopkom, ki ga vodi, če je to nujno potrebno za varstvo pravic prizadetega upravičenca in sorazmerno glede na potrebe delovanja trga in oskrbe z energijo.

Pri svojem odločanju skladno s prvim odstavkom tega člena lahko Agencija za energijo z odločbo ugotovi nezakonitost določenega ravnanja in z odločbo naloži sistemskemu operaterju sprejem ustreznih ukrepov ter sklenitev ustreznih pogodb za odpravo nezakonitosti oziroma neskladnosti s predpisi ter s splošnimi in posamičnimi akti, izdanimi za izvrševanje javnih pooblastil.

Pogodbe, ki so sklenjene v nasprotju z odločbo Agencije za energijo iz šestega in sedmega odstavka tega člena so nične.

89. člen

Izvajalci energetske dejavnosti so dolžni dajati Agenciji za energijo vse podatke, ki so potrebni za izvajanje njenih nalog po 87. in prejšnjem členu tega zakona.

Obveznost iz prejšnjega odstavka velja tudi za organe samoupravnih lokalnih skupnosti, če je to potrebno za izvrševanje pristojnosti Agencije za energijo po tem zakonu.

Način dajanja podatkov s strani izvajalcev energetske dejavnosti, določenih v prvem odstavku tega člena, lahko Agencija za energijo predpiše s splošnim aktom.

89.a člen

Naloga nadzora nad uporabniki omrežij in sistemskimi operaterji po tem zakonu ter nad imetniki deklaracij za proizvodne naprave, iz 64.f člena tega zakona, v okviru pristojnosti Agencije za energijo, izvajajo pooblaščenec osebe Agencije za energijo (v nadaljevanju: pooblaščenec osebe).

Osebe iz prejšnjega odstavka, ki jih pooblasti direktor Agencije za energijo, morajo izpolnjevati pogoje, ki jih zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor, predpisuje za inšpektorja.

Pooblaščenec osebe imajo pooblastila, da v okviru pristojnosti Agencije za energijo pridobijo vpogled v vso dokumentacijo, s katero razpolagajo uporabniki omrežij in sistemski operaterji in ki je povezana z delovanjem energetskega trga, vključno s pravico do vpogleda v vse s tem povezane pogodbe sistemskih operaterjev in uporabnikov omrežja.

Pooblaščenec osebe Agencije za energijo lahko:

- vstopijo in pregledajo prostore, zemljišča in prevozna sredstva na sedežu podjetij in na drugem kraju, na katerem podjetje samo ali drugo podjetje po njegovem pooblastilu opravlja dejavnost in posle;
- pregledujejo poslovne knjige, pogodbe, listine, poslovno korespondenco, poslovne evidence in druge podatke, ki so v zvezi s poslovanjem podjetja, ne glede na nosilec, na katerem so zapisani ali shranjeni (v nadaljnjem besedilu: poslovne knjige in druga dokumentacija), jih odvzamejo za določen čas ali pridobijo njihove kopije v kakršni koli obliki z uporabo fotokopirnih sredstev ter računalniške opreme podjetja ali Agencije za energijo. O odvzemu poslovnih knjig in druge dokumentacije naredi uradni zaznamek.

O izvedenih ukrepih so pooblaščenec osebe dolžne obveščati svet Agencije za energijo.

XII. TARIFNI SISTEM

a) Splošno

90. člen

Na podlagi tarifnega sistema se obračunava naslednja dobavljena energija iz energetskih omrežij:

- elektrika na prenosnem omrežju, razen za upravičene odjemalce;
- elektrika na distribucijskem omrežju, razen za upravičene odjemalce;
- zemeljski plin na prenosnem omrežju, razen za upravičene odjemalce;
- zemeljski plin in drugi energetski plini na distribucijskem omrežju, razen za upravičene odjemalce;
- toplota na distribucijskem omrežju.

91. člen

Tarifni sistem je predpis, ki določa elemente za obračunavanje dobavljene energije za različne skupine odjemalcev glede na moč, vrsto in karakteristiko odjema, kvaliteto ter druge elemente.

Tarifne postavke so v denarni vrednosti izraženi elementi tarifnega sistema, ki omogočajo izračun cene energije v obračunskem obdobju.

Tarifni sistem lahko določa tarifne postavke v različnih višinah odvisno od sezone in dnevne dinamike odjema.

92. člen

Tarifna postavka, ki jo plačujejo odjemalci energije v posamezni tarifni skupini je na posameznem omrežju enaka.

Sistemski operater prenosnega ali distribucijskega omrežja sme s posameznimi odjemalci v tarifnih skupinah dogovoriti ugodnejše pogoje, če tak odjemalec s prilagajanjem svojega odjema prispeva k ugodnejši obremenitvi energetskega omrežja; pri tem mora odjemalce z enakim prilagajanjem obravnavati enako.

93. člen

Dobavitelj energije iz omrežja mora energijo meriti vsakemu odjemalcu.

Tarifni sistem lahko določa, da se dobavljeno energijo obračunava enkrat letno ali v krajšem časovnem obdobju, v vmesnem času pa odjemalec plačuje akontacije.

Na zahtevo odjemalca mora dobavitelj v vsakem trenutku obračunati dobavljeno energijo.

93.a člen

Če dobavitelj toplote iz omrežja dobavlja toploto več stavbam hkrati iz skupne podpostaje ali če se več stavb ogreva iz skupne kotlovnice, morajo lastniki stavb zagotoviti merjenje porabe toplote za vsako stavbo posebej.

Dobavitelj toplote iz omrežja ali upravljalec skupne kotlovnice oziroma izvajalec obračuna določi stroške za porabo toplote posamezne stavbe na osnovi stroškov za toploto, ugotovljenih na osnovi meritev v

skupni podpostaji, oziroma stroškov za gorivo v skupni kotlovnici, in sicer v razmerju izmerjenih porab toplote posameznih stavb.

94. člen

V večstanovanjskih stavbah in drugih stavbah z najmanj štirimi posameznimi deli, ki se oskrbujejo s toploto prek skupnega sistema za ogrevanje, se stroške za ogrevanje in toplo vodo obračunava v pretežnem delu na osnovi dejanske porabe toplote. V ta namen lastniki posameznih delov stavbe vgradijo merilne naprave, ki omogočajo indikacijo dejanske porabe toplote posameznega dela stavbe. Minister, pristojen za energijo, izda predpis, ki določa način merjenja, delitve ter obračuna stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli. Podlaga za obračun so stroški, ki so določeni na podlagi merjenja porabe toplote celotne stavbe.

Lastniki posameznih delov stavbe, za katere niso na razpolago odčitki z merilnih naprav, ker niso pravilno nameščene ali ker lastniki ne omogočajo njihovega o odčitavanja, plačajo energijo po ključu delitve ogrevanje površine oziroma ogrevane prostornine, povečano na način, določen s predpisom iz prejšnjega odstavka, tako, da se tem lastnikom onemogoči udeležba na prihrankih energije celotne stavbe, doseženih z namestitvijo naprav in obračunom stroškov po dejanski porabi toplote.

94.a člen

Obvezno metodologijo za pripravo tarifnih sistemov določi Agencija za energijo s splošnim aktom, h kateremu da soglasje vlada.

b) Tarifni sistem in cene posameznih vrst energije

95. člen

Tarifni sistem za električno energijo pripravi dobavitelj električne energije tarifnim odjemalcem in objavi potem, ko da nanj soglasje Agencija za energijo.

96. člen

Tarifni sistem za zemeljski plin na distribucijskem omrežju izdelava in javno objavi dobavitelj tarifnim odjemalcem potem, ko da nanj soglasje pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti oziroma organ iz 35. člena tega zakona.

97. člen

Tarifni sistem za toploto na distribucijskem omrežju in dobavo drugih energetskega plinov iz omrežja izdelava in javno objavi sistemski operater distribucijskega omrežja potem, ko da nanj soglasje pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti oziroma organ iz 35. člena tega zakona.

Višino tarifnih postavk za toploto na distribucijskem omrežju in dobavo drugih energetskega plinov iz omrežja izdelava in javno objavi sistemski operater distribucijskega omrežja potem, ko da nanj soglasje pristojni organ samoupravne lokalne skupnosti oziroma organ iz 35. člena tega zakona.

XIII. INŠPEKCIJSKI NADZOR IN VARNOST OBRATOVANJA

98. člen

Po tem zakonu zadeve inšpekcijskega nadzorstva opravlja energetska inšpektorat.

Inšpekcijski nadzor nad okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo, iz 68. člena tega zakona, ter energijskim označevanjem in oglaševanjem proizvodov iz 68.f člena tega zakona, ki so na trgu, izvaja inšpekcija, pristojna za trg. Okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo, iz 68. člena tega zakona v uporabi nadzoruje energetska inšpekcija.

99. člen

Energetska inšpekcija izvaja nadzor nad tem ali pravne osebe oziroma posamezniki pri svojem delu upoštevajo zakone, tehnične in druge predpise ter obvezne standarde, ki veljajo za področje elektroenergetike in termoenergetike.

Energetska inšpekcija za področje elektroenergetike izvaja nadzor pri gradnji, obratovanju in uporabi objektov, postrojev, vodov, naprav in napeljav, ki so namenjeni proizvodnji, prenosu, distribuciji, merjenju, zaščiti, vodenju, lastni porabi in porabi električne energije, in sicer:

- pri napravah za proizvodnjo električne energije v elektrarnah in toplarnah, pri napravah za prenos in distribucijo električne energije v okviru razdelilnih postaj, transformatorskih postaj, centrov vodenja ter elektroenergetskih omrežij in napeljav v objektih;
- pri izpolnjevanju tehničnih pogojev za dobavo električne energije, posebno glede prekinitev, omejitev v dobavi in kakovosti napetosti;
- pri učinkoviti rabi električne energije v objektih in postrojih iz inšpekcijske pristojnosti;
- nad upoštevanjem določil obratovalnih navodil omrežij, objektov, postrojev ter posameznih sklopov in sistemskih obratovalnih navodil;
- nad izvajanjem predpisov, ki urejajo omejevanje obtežb in porabo električne energije;
- nad tehničnimi in drugimi pogoji iz izdanih soglasij za priključitev elektroenergetskih objektov;
- nad strokovnostjo in usposobljenostjo delavcev, ki delajo z elektroenergetskimi napravami v okviru zagotovitve varnosti in zanesljivosti obratovanja ter učinkovite rabe energije.

Energetska inšpekcija za področje termoenergetike izvaja nadzor pri gradnji, obratovanju in uporabi objektov, postrojev, napeljav in naprav, ki so namenjene za proizvodnjo, prenos, shranjevanje, distribucijo, merjenje in porabo toplote, plinov, nafte in naftnih derivatov, in sicer:

- pri postrojih in napravah, ki so namenjene za proizvodnjo toplote oziroma hladu;
- pri napravah v toplotni tehniki;
- pri toplotnih postrojih in napravah, ki so namenjene za proizvodnjo električne energije in toplote za daljinsko ogrevanje ali neposredno porabo v tehnološke namene;
- pri opremi pod tlakom v uporabi;
- pri postrojih in napravah, ki uporabljajo toploto, tehnične pline, zemeljski oziroma druge energetske pline;
- pri prenosnih in distribucijskih plinovodih, naftovodih, parovodih in vročevodih ter pripadajočih napravah in opremi;
- pri polnilnicah in skladiščih utekočinjenega naftnega plina (UNP), tehničnih plinov in terminalnih polnilnicah komprimiranega zemeljskega plina (CNG);
- pri napeljavah v objektih, in sicer napeljave za toploto, hlad, tehnične pline, zemeljski plin oziroma druge energetske pline;
- pri učinkoviti rabi toplote in goriv pri napravah in postrojih;
- pri sistemih za klimatizacijo stavb;
- nad upoštevanjem določil sistemskih obratovalnih navodil prenosnih in distribucijskih omrežij za zemeljski plin in distribucijskih omrežij za oskrbo s toploto oziroma drugimi energetskimi plini;
- pri izvajanju tehničnih ukrepov za preprečevanje onesnaževanja zraka in voda pri napravah in postrojih iz pristojnosti inšpekcije;
- nad strokovnostjo in usposobljenostjo delavcev, ki delajo z energetskimi napravami v okviru zagotovitve varnosti in zanesljivosti obratovanja ter učinkovite rabe energije.

Energetska inšpekcija izvaja nadzor nad aktivnostmi sistemskih operaterjev in posegi tretjih oseb glede spoštovanja predpisov o tehničnih pogojih za graditev, obratovanje in vzdrževanje elektroenergetskih omrežij, ne glede na njihovo napetost ter plinovodov, ne glede na njihov imenski premer in njihovo tlačno stopnjo.

Inšpekcijski nadzor nad izdelavo in izdajanjem energetskih izkaznic stavb izvaja gradbena inšpekcija.

Neposredne naloge inšpekcijskega nadzorstva po tem zakonu opravlja energetski inšpektor.

Za inšpektorja v energetske inšpektoratu je lahko imenovana oseba, ki ima končano univerzitetno izobrazbo elektrotehnične oziroma strojne smeri, 5 let delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit za inšpektorja ter izpolnjuje druge splošne pogoje za delo v državni upravi.

101. člen

Poleg pooblastil, ki jih ima po določbah zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor, ima energetski inšpektor pravico:

1. odrediti, da se ugotovljene nepravilnosti ali pomanjkljivosti odpravijo v roku, ki ga določi;
2. odrediti, da se ustavi nadaljnja uporaba objekta, naprav, postrojev, napeljav oziroma prekine dobava energije;
3. prepovedati nadaljnjo uporabo energetskih sistemov, objektov, postrojev, napeljav in omrežij oziroma nadaljnje izvajanje takih del, ki ne ustrezajo tehničnim ali drugim predpisom in zaradi tega obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali nevarnost, da utegne nastati večja materialna škoda;
4. prepovedati nadaljnje upravljanje energetske naprave delavcu, ki ni strokovno usposobljen v skladu s predpisi o strokovnem usposabljanju.

102. člen

Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora ima energetski inšpektor poleg pooblastil, ki jih ima po določbah zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor pravico pregledati objekte, tehnično in drugo dokumentacijo v skladu z namenom inšpekcijskega nadzora in zahtevati potrebna dokazila ter se po potrebi obrniti na strokovne organizacije in strokovnjake.

104. člen

Podjetja in druge pravne osebe ali posameznik morajo inšpektorju energetskega inšpektorata omogočiti oziroma zagotoviti nemoteno izvrševanje inšpekcijskega nadzorstva, mu dovoliti vstop ter mu dati na razpolago vse zahtevane podatke, listine in poročila, ki se nanašajo na inšpekcijske zadeve.

105. člen

Odgovorna oseba podjetja ali druge pravne osebe ali posameznik so dolžni inšpektorja energetskega inšpektorata obvestiti o izvršitvi naloženih ukrepov iz odločbe najkasneje v osmih dneh po preteku roka, določenega za odpravo pomanjkljivosti.

106. člen

Odgovorna oseba pravne osebe ali posameznik, ki upravlja energetske objekte, naprave, postroje ali napeljave, za katere je predpisan inšpekcijski nadzor po tem zakonu, mora takoj obvestiti energetsko inšpekcijo o nastalih poškodbah in okvarah, ki imajo za posledico prekinitvev oziroma omejitvev dobave energije ali če obstoji nevarnost za življenje in zdravje ljudi ali nevarnost, da utegne nastati večja materialna škoda.

107. člen

Odgovorna oseba pravne osebe ali posameznik, ki izvaja dela na energetske objektu, napravi, napeljavi oziroma postroju mora energetski inšpekciji sporočiti datum začetka gradnje, rekonstrukcije ali obnove ter datum začetka funkcionalnih in zagonskih preizkusov na energetskih napravah, napeljavah, postrojih in objektih, za katere je v skladu z 49. členom tega zakona potrebno energetsko dovoljenje.

107.a člen

Odgovorna oseba podjetja ali druge pravne osebe ali posameznik, ki upravlja energetske objekte, naprave, postroje ali napeljave, mora zagotoviti izvedbo predpisanih periodičnih pregledov in preizkusov skladno s predpisi, ki urejajo periodične preglede.

Predpise iz prejšnjega odstavka izda minister.

108. člen

Ministrstvo, pristojno za energijo lahko za opravljanje strokovnih pregledov kvalitete izvedenih del, vgrajenega materiala in doseganje projektno predvidenih parametrov tehnološkega procesa ter izdelave strokovne ocene, oziroma mnenja na področju energetike, pooblasti ustrezno strokovno institucijo ali drugo pravno osebo ali posameznika, ki je registriran za opravljanje tovrstne dejavnost in izpolnjuje kadrovske, organizacijske, tehnične in druge pogoje, ki jih določi minister, pristojen za energijo.

108.a člen

Pri nadzoru izpolnjevanja zahtev okoljsko primerne zasnove iz 68. člena tega zakona in energijskega označevanja proizvodov iz 68.f člena tega zakona imata energetski inšpektor in inšpektor, pristojen za trg, poleg pooblastil po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor, in zakonu, ki ureja tržno inšpekcijo, še naslednja pooblastila:

- izvesti ustrezne preglede in preskuse proizvodov glede skladnosti;
- v primeru dvoma o točnosti podatkov od dobavitelja ali distributerja zahtevati, da se zagotovijo dokazila o točnosti podatkov, ki jih vsebujejo nalepke in podatkovne kartice proizvodov;
- odrediti odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti;
- zahtevati potrebne informacije in vpogled v izdane listine o skladnosti ter tehnično dokumentacijo;
- brezplačno odvzemati vzorce proizvodov;
- prepovedati uporabo listin o skladnosti za neskladne proizvode;
- zahtevati, da so proizvodi pravilno označeni;
- odrediti odstranitev nedovoljenih oznak in prepovedati nedovoljeno rabo nalepke;
- do predložitve dokazil o skladnosti proizvodov ali izpolnjevanja zahtev iz prvega odstavka 68. člena ali prvega odstavka 68.f člena tega zakona prepovedati dajanje proizvodov na trg, omejiti njihovo dostopnost na trgu ali prepovedati njihovo uporabo;
- prepovedati prikazovanje neskladnega proizvoda, dokler se ga ne označi z vidno navedbo, da proizvod ne bo dan v promet ali uporabo, dokler se ne zagotovi njegova skladnost;
- odrediti odpravo ugotovljenih neskladnosti v primernem časovnem obdobju, če se neskladnost nadaljuje, pa prepovedati dajanje proizvoda na trg, omejiti dostopnost proizvoda na trgu ali prepovedati uporabo proizvoda;
- zahtevati, da se proizvodi opremijo s predpisanimi nalepkami in podatki, odrediti odstranitev nedovoljenih nalepk, znakov, simbolov ali napisov;
- v času, ki je potreben za izvedbo pregledov in preskusov, začasno prepovedati dobavo, ponudbo dobave ali razstavljanje proizvodov, če obstaja utemeljen sum, da so ti proizvodi neskladni s predpisi.

Pri nadzoru izpolnjevanja zahtev okoljsko primerne zasnove iz 68. člena tega zakona in energijskega označevanja proizvodov iz 68.f člena tega zakona ima inšpektor, pristojen za trg, poleg pooblastil po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor, in zakonu, ki ureja tržno inšpekcijo, še pooblastilo za izrek prepovedi zavajajočega oglaševanja.

Če pristojni inšpekcijski organ ne razpolaga s potrebnim strokovnim znanjem ali opremo za odvzem in pregled ali preskus vzorca, za izvedbo teh dejanj določi strokovnjaka ali organizacijo, ki ima potrebno strokovno znanje. Šteje se, da ima akreditirana organizacija potrebno strokovno znanje.

Inšpekcija je dolžna o začasni ali trajni prepovedi ali omejitvi trgovanja uporabe proizvodov na ustrezen način obvestiti javnost. Inšpekcija podatke o prepovedi posreduje tudi ministrstvu, pristojnemu za energijo, ki je o ukrepu prepovedi dolžno obvestiti Evropsko komisijo.

Ob prijavi s strani fizične ali pravne osebe, v kateri je izkazana verjetnost, da je izdelek na trgu ali v uporabi neskladen, je inšpektor dolžan ukrepati skladno z določili Zakona o inšpekcijskem nadzoru.

XIV. KAZENSKE DOLOČBE

109. člen

Z globo od 50.000 do 250.000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- za opravljanje dejavnosti nima licence (6. člen);
- za opravljanje dejavnosti, ki je po zakonu gospodarska javna služba, ne pridobi pravice njenega opravljanja (20., 21., 23., 23.c, 24., 30. člen, prvi odstavek 33. člena tega zakona in četrti odstavek 79. člena EZ-A);
- ne zagotovi ločenega računovodskega spremljanja ali ne zagotovi revizije, ali ne objavi računovodskih izkazov ločeno za posamezne energetske dejavnosti (drugi odstavek 38. člena);
- za energetski objekt nima pridobljenega energetskega dovoljenja (50. člen);
- ne posreduje podatkov po tem zakonu (14., 22., 24., 31.a člen, tretji odstavek 33. člena).

Z globo od 40.000 do 150.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje samostojni podjetnik posameznik.

Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Za prekrške, določene v tem členu, se lahko v hitrem postopku izrečejo globe tudi v višjem znesku, kot je najnižja predpisana mera globe.

110. člen

Z globo od 20.800 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki stori prekršek, če:

- ne omogoči pooblaščenim osebam Agencije za energijo vpogleda v dokumentacijo (tretji odstavek 89.a člena);
- ne ravna skladno z izvršljivo odločbo, s katero je energetski inšpektor odločil v okviru pooblastil določenih v 101. členu;
- prepreči ali ne omogoči energetskemu inšpektorju opraviti nalog inšpekcijskega nadzora ali če mu noče dati potrebnih podatkov (104. člen);
- ne obvesti energetske inšpekcije o nastalih poškodbah in okvarah (106. člen);
- ne opravi predpisanega periodičnega pregleda oziroma preskusa (prvi odstavek 107.a člena).

Z globo od 1.250 do 2.900 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

111. člen

Z globo od 12.500 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki stori prekršek, če:

- ne ravna na način in v roku, ki ga predpiše za oblikovanje obveznih minimalnih zalog nafte in naftnih derivatov Vlada Republike Slovenije (44. člen).

Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

112. člen

Z globo od 4.100 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki stori prekršek, če:

- o začasni prekinitvi ne obvesti odjemalca (tretji odstavek 75. člena);
- ne priključi v roku 24 ur na svoje stroške odjemalca energije iz omrežja, kadar se ugotovi, da mu je bila dobava energije neutemeljeno ustavljena ali prekinjena (drugi odstavek 78. člena);
- ne dobavlja zemeljskega plina na način, ki zagotavlja pokrivanje vsaj 30% predpisanih količin dobav v primeru izrednih motenj zaradi izpada dobavnega vira ali motenj na prenosnih omrežjih zunaj Republike Slovenije (drugi odstavek 32.č člena);
- kot dobavitelj zemeljskega plina v izjemnih razmerah ne dobavlja posebnim odjemalcem zadostnih količin zemeljskega plina (prvi odstavek 32.e člena);

- kot dobavitelj zemeljskega plina ne pošlje poročila o zagotavljanju zanesljivosti dobave zemeljskega plina (četrti odstavek 32.č člena);
- kot dobavitelj zemeljskega plina v poročilu iz četrtega odstavka 32.č člena ne navede oziroma predloži potrebnih podatkov in dokazov (tretji in četrti odstavek 32.e člena);
- kot sistemski operater omrežja zemeljskega plina ne pripravi načrta nujnih ukrepov (drugi odstavek 32.f člena);
- kot sistemski operater omrežja zemeljskega plina ne izvede nujnih ukrepov ali zmanjšanja oziroma prekinitve odjema (drugi in tretji odstavek 32.f člena).

Z globo od 200 do 1.250 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

113. člen

Z globo od 2.000 eurov do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki stori prekršek, če:

- brez soglasja sistemskega operaterja priključi na njegovo omrežje svoje objekte, naprave in napeljave oziroma omogoči priključitev drugih objektov, naprav in napeljav (71. člen);
- njegovi energetski objekti, naprave in napeljave ne izpolnjujejo predpisanih tehničnih normativov in standardov ter drugih pogojev, s katerimi se zagotavlja njihovo nemoteno delovanje in varnost ljudi ter premoženja (prvi odstavek 74. člena);
- energetske inšpekcije ne obvesti pravočasno o izvedbi ukrepov (105. člen);
- ne obvesti energetske inšpekcije o datumu začetka gradnje, rekonstrukcije ali obnove ter datum začetka funkcionalnih in zagonskih preskusov na energetskih napravah, napeljavah in postrojih (107. člen).

Z globo od 120 do 800 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Z globo od 400 do 1.200 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi posameznik kot odjemalec.

113.a člen

Z globo od 400 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba lokalne skupnosti, če lokalna skupnost pravočasno ne sprejme energetskega koncepta (drugi odstavek 17. člena).

113.b člen

Z globo od 20.000 do 250.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki kot dobavitelj energije končnim odjemalcem ali sistemski operater ravna v nasprotju s 66.b členom tega zakona.

Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe.

113.c člen

Z globo 1.200 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja svojo dejavnost, ki je lastnik stavbe ali dela stavbe v katerem je vgrajen klimatski sistem z izhodno močjo nad 12 kW, če ne zagotovi rednega pregleda klimatskega sistema (prvi odstavek 68.č člena tega zakona).

Z globo 400 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Z globo 200 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje posameznik.

113.č člen

Z globo 1.200 evrov se kaznujejo lastniki posameznih stavb, ki ne zagotovijo merjenja porabe posamezne stavbe (prvi odstavek 93.a člena tega zakona).

113.d člen

Z globo 1.200 evrov se kaznuje za prekršek dobavitelj toplote iz omrežja ali upravljalec skupne kotlovnice oziroma izvajalec obračuna toplote iz omrežja ali iz skupne kotlovnice, če stroškov za porabo toplote posameznih odjemnih enot ne obračunava na podlagi meritev porabe toplote posamezne stavbe (drugi odstavek 93.a člena tega zakona).

Z globo 400 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba dobavitelja, upravjalca oziroma izvajalca obračuna.

113.e člen

Z globo 1.200 evrov se kaznuje za prekršek dobavitelj toplote, če v večstanovanjskih stavbah in drugih stavbah z več posameznimi deli ne obračunava stroškov toplote po dejanski porabi za vsak njen posamezni del skladno s predpisom iz prvega odstavka 94. člena tega zakona.

Z globo 200 evrov se kaznuje za prekršek lastnik posameznega dela stavbe, če ne vgradi merilnih naprav v skladu s prvim odstavkom 94. člena tega zakona.

113.f člen

Z globo 1.200 evrov se kaznuje za prekršek izvajalec delitve in obračuna stroškov za toploto v večstanovanjskih stavbah in drugih stavbah z najmanj štirimi posameznimi deli, ki ravna v nasprotju s predpisom iz prvega odstavka 94. člena tega zakona.

Z globo 400 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba izvajalca delitve in obračuna.

113.g člen

Z globo od 5.000 do 30.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki je izvajalec energetske dejavnosti ali lastnik omrežja za prenos ali distribucijo energije, če Agenciji za energijo zahtevanih podatkov ne posreduje pravočasno ali na predpisan način (89. člen).

Z globo od 2.000 do 10.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Za prekršek, določen v tem členu, se lahko v hitrem postopku izreče globa tudi v višjem znesku, kot je najnižja predpisana mera globe.

113.h člen

Z globo od 5.000 do 125.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če ne imenuje osebe za sprejem in obravnavo pritožb gospodinjskih odjemalcev v zvezi z dobavo elektrike ali zemeljskega plina skladno z 42.a členom tega zakona.

Z globo od 5.000 do 125.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka tega člena kaznuje samostojni podjetnik posameznik.

Z globo od 2.000 do 10.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Za prekrške, določene v tem členu, se lahko v hitrem postopku izrečejo globe tudi v višjem znesku, kot je najnižja predpisana mera globe.

113.i člen

Z globo od 5.000 do 20.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 3.000 do 10.000 evrov pa se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če je v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj dal na trg oziroma začel uporabljati proizvod povezan z energijo, in:

- ni naredil ocene skladnosti proizvoda (prva alineja prvega odstavka 68. člena);
- ni podal izjave EU o skladnosti (druga alineja prvega odstavka 68. člena);
- ni izdelal oziroma ne hrani tehnične dokumentacije (tretja alineja prvega odstavka in drugi odstavek 68. člena);

- ne priskrbi potrebne dokumentacije, iz katere bi nadzorni organ lahko ugotovil, ali je proizvod skladen (četrti odstavek 68. člena);

- ni zagotovil informacij za končne uporabnike v slovenskem jeziku (peta alineja prvega odstavka 68. člena);

- je označil proizvod z znakom, ki uporabnike zavaja glede skladnosti (peti odstavek 68. člena).

Z globo od 500 do 1.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj ni označil proizvoda z znakom skladnosti CE (četrti alineja prvega odstavka 68. člena).

Z globo od 250 do 500 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe oziroma odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, če v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj stori prekršek iz prvega ali drugega odstavka tega člena.

Z globo od 2.000 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 1.000 do 3.000 eurov pa se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot distributer ali uporabnik proizvoda:

- ni zagotovil informacij za končne uporabnike v slovenskem jeziku (peta alineja prvega odstavka 68. člena);

- ne priskrbi potrebne dokumentacije, iz katere bi nadzorni organ lahko ugotovil, ali je proizvod skladen (četrti odstavek 68. člena).

Z globo od 200 do 400 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe oziroma odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, če v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot distributer ali uporabnik stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

113.j člen

Z globo od 3.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 2.000 do 5.000 eurov pa se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če je v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj dal na trg oziroma začel uporabljati proizvod in ni:

- zagotovil izvedbe merilnih postopkov (prva alineja prvega odstavka 68.f člena),

- opremil proizvodov z nalepko in podatkovno kartico (druga alineja prvega odstavka 68.f člena);

- zagotovil, da so podatki na nalepki in podatkovni kartici proizvoda pravilni (drugi odstavek 68.f člena);

- izdelal ali ne hrani tehnične dokumentacije, ki zadostuje za oceno točnosti podatkov na nalepki in podatkovni kartici proizvoda (tretji odstavek 68.f člena).

Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj oziroma distributer:

- trgovcem ni brezplačno zagotovil potrebne nalepke in podatke s podatkovne kartice proizvoda (četrti odstavek 68.f člena);

- na poziv nadzornega organa ni priskrbel potrebne dokumentacije, iz katere bi bila razvidna pravilnost podatkov na nalepki in podatkovni kartici proizvoda (peti odstavek 68.f člena).

Z globo od 200 do 400 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe oziroma odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj oziroma distributer stori prekršek iz prvega ali drugega odstavka tega člena.

113.k člen

Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 800 do 1.500 eurov pa se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj, distributer ali trgovec:

- pri prodaji, razstavljanju ali dajanju proizvoda v najem, končnemu uporabniku ne zagotovi nalepke ali podatkov navedenih na nalepki in podatkovni kartici proizvoda v slovenskem jeziku (šesti odstavek 68.f člena);
- oglašuje proizvode brez navajanja predpisanih podatkov (sedmi odstavek 68.f člena);
- pri oglaševanju navaja netočne podatke glede energijske učinkovitosti oziroma skuša prikriti bistvene podatke (deveti odstavek 68.f člena);
- proizvode opremi z drugimi nalepkami, znaki, simboli ali napisi, ki niso skladni, če tako prikazovanje lahko zmede končne uporabnike v zvezi s porabo energije ali, drugih bistvenih virov med uporabo (osmi odstavek 68.f člena).

Z globo od 200 do 400 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe oziroma odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti kot dobavitelj, distributer ali trgovec stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

113.l člen

Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki ne prijavi izvajanja prenosa ali predelave ogljikovega dioksida Agenciji za energijo, skladno s 32.h členom tega zakona.

Z globo od 400 do 1000 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

113.m člen

Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki v posameznem letu ne da na trg biogoriv ali drugih obnovljivih virov energije za transport v ustreznem deležu, skladno s 13.c členom tega zakona.

Z globo od 400 do 1.000 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, ki v zvezi z opravljanjem dejavnosti stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

XV. PREHODNE DOLOČBE

114. člen

Vlada določi upravljavce omrežij in organizatorja trga v skladu s tem zakonom v 6 mesecih po njegovi uveljavitvi.

Upravljalci prenosnega ali distribucijskega omrežja predložijo systemska obratovalna navodila v 6 mesecih po določitvi v skladu s prejšnjim odstavkom, sicer jih predpiše minister, pristojen za energijo, oziroma organ samoupravne lokalne skupnosti v skladu s četrtem odstavkom 40. člena tega zakona.

Organizator trga za električno energijo izda pravila za delovanje trga z električno energijo, na katera da vlada predhodno soglasje, v 6 mesecih po določitvi v skladu s prvim odstavkom tega člena.

115. člen

Določbe tretjega odstavka 19. člena začnejo veljati 18 mesecev po uveljavitvi tega zakona, in se do 1. 1. 2003 uporabljajo le za električno energijo proizvedeno na ozemlju Republike Slovenije. Če se pogoji za odprtost trga z električno energijo proizvedeno izven ozemlja Republike Slovenije izpolnijo pred 1. 1. 2003, lahko vlada s sklepom ta rok skrajša.

Odjemalci zemeljskega plina in izvajalci dejavnosti distribucije zemeljskega plina z letnim odjemom 25 milijonov m³ ali več na enem odjemnem mestu postanejo upravičeni odjemalci s 1. 1. 2003.

Proizvajalci električne energije na zemeljski plin postanejo upravičeni odjemalci s 1. 1. 2003.

116. člen

Vlada ustanovi Agencijo za energijo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Agencija začne opravljati svoje naloge po tem zakonu v 6 mesecih po ustanovitvi v skladu s prejšnjim odstavkom tega člena.

Agencija sprejme statut iz 85. člena tega zakona v 3 mesecih po ustanovitvi.

117. člen

Izvajalci energetskih dejavnosti morajo pridobiti licenco v skladu s tem zakonom v roku 6 mesecev po uveljavitvi uredbe iz drugega odstavka 7. člena tega zakona.

Imetniki energetskih objektov, naprav in omrežij imajo pravico do poteka roka iz prvega odstavka tega člena obratovati pod pogoji, pod katerimi so obratovali ob uveljavitvi tega zakona.

Pri določitvi roka veljavnosti in drugih pogojev energetskega dovoljenja izdanega po drugem odstavku tega člena mora minister, pristojen za energijo, v mejah predpisanih rokov upoštevati stopnjo amortiziranosti objekta, naprave ali omrežja, čas dosedanjega obratovanja ter objektivno utemeljena pričakovanja imetnika glede časa obratovanja, ki so bila podlaga za izračun ekonomske upravičenosti investicije, hkrati pa mora biti imetniku ob spremembah pogojev energetskega dovoljenja omogočen ustrezen prilagoditven čas.

119. člen

Obstoječa javna podjetja za proizvodnjo, prenos in distribucijo električne energije so dolžna uskladiti svoje poslovanje v 6 mesecih po uveljavitvi tega zakona, tako da so tržne in regulirane dejavnosti, kot jih določata 19. in 20. člen, računovodsko ločene.

Določbe 38. člena tega zakona (ločeni računovodski izkazi in preglednost računov) se začnejo za dejavnosti proizvodnje, prenosa, distribucije in dobave električne energije uporabljati s 1. 1. 2001.

Določbe 38. člena tega zakona (ločeni računovodski izkazi in preglednost računov) se začnejo za dejavnosti proizvodnje, prenosa, distribucije in dobave zemeljskega plina uporabljati s 1. 1. 2003.

Izvajalec dejavnosti prenosa zemeljskega plina je prvič dolžan objaviti okvirne cene in druge komercialne pogoje za uporabo omrežja najkasneje do 31. 12. 2003.

120. člen

Privatizacija javnih podjetij iz prvega odstavka prejšnjega člena je možna šele po uskladitvi poslovanja v skladu s prvim odstavkom 119. člena. Privatizacija je možna v podjetjih za proizvodnjo in distribucijo električne energije ter v javnih podjetjih za pridobivanje premoga, kolikor ta zakon ne določa drugače.

Privatizacija ni možna v podjetju, ki izvaja dejavnost prenosa električne energije, upravljanja prenosnega omrežja ter organiziranja trga z električno energijo, ter v Nuklearni elektrarni Krško, d.o.o..

121. člen

Javna podjetja iz prvega odstavka prejšnjega člena se lahko privatizirajo z neposredno prodajo strateškemu partnerju, z zbiranjem ponudb ali z izdajo delnic.

Privatizacija delnic in deležev javnih podjetij iz prejšnjega člena z zamenjavo za lastniške certifikate se lahko izvede ne glede na določila prvega odstavka prejšnjega člena in prvega odstavka tega člena, v rokih, ki so predvideni z zakoni, ki urejajo lastninsko preoblikovanje in Prvi pokojninski sklad.

Do 2003 leta se lahko javna podjetja iz prvega odstavka prejšnjega člena privatizirajo največ do 45% vrednosti lastninskega deleža, s tem da delež posameznega lastnika ali povezanih družb ne sme biti večji od 24% vrednosti lastninskega deleža.

O prodaji sprejme vlada poseben sklep, v katerem določi pogoje prodaje, obseg in postopek.

122. člen

Kupnina v višini prvih 10% vrednosti lastninskega deleža, pridobljena s privatizacijo po tretjem odstavku prejšnjega člena, se iz proračuna namensko uporabi za reševanje nasedlih investicij.

Za reševanje nasedlih investicij s sredstvi iz prejšnjega odstavka vlada ustanovi javno podjetje v 12 mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Do ustanovitve podjetja iz prejšnjega odstavka opravlja funkcijo tega podjetja javno podjetje EGS-RI d.d., Maribor.

123. člen

Inšpektorji energetskega inšpektorata, ki še nimajo strokovnega izpita iz 100. člena tega zakona, so ga dolžni opraviti najkasneje v roku enega leta po uveljavitvi predpisa iz 100. člena tega zakona.

124. člen

Vlada in minister, pristojen za energijo izdaja predpise iz tega zakona v 1 letu po njegovi uveljavitvi. Vlada predloži nacionalni energetski program Državnemu zboru Republike Slovenije v 18 mesecih po uveljavitvi tega zakona.

125. člen

Izvajalci dejavnosti proizvodnje električne energije morajo nasedle investicije v skladu s 26. členom prijaviti ministru, pristojnem za energijo, najkasneje v roku 12 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

126. člen

Minister, pristojen za energijo, izdaja tehnične predpise za postavitve, načrtovanje, gradnjo, obratovanje in vzdrževanje energetskih naprav, postrojev, objektov, napeljav in sistemov, s katerimi se zagotavlja varno in zanesljivo obratovanje.

Če se tehnični predpis sklicuje na standarde in so energetske naprave, postroji, sistemi in napeljave skladni z njimi, velja domneva, da so energetske naprave, postrojenja, sistemi in napeljave skladni z zahtevami tehničnega predpisa.

XVI. KONČNE DOLOČBE

127. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o energetskega gospodarstvu (Uradni list SRS, št. 33/81 in 29/86).

Do uveljavitve predpisov iz 124. člena tega zakona se uporabljajo naslednji predpisi:

- tarifni sistem za prodajo električne energije iz elektroenergetskega sistema Slovenije (Uradni list RS, št. 84/98),
- splošni pogoji za dobavo in odjem električne energije (Uradni list SRS, št. 27/85, 5/88, 23/88, 15/89 in Uradni list RS, št. 26/90),
- pogoji za izdajanje elektroenergetskih soglasij za priključitev na elektroenergetski sistem (Uradni list SRS, št. 29/86 in 15/89),
- merila in kriteriji za povračila za priključitev na transportno plinovodno omrežje SR Slovenije in za povečan odjem zemeljskega plina s tega omrežja (Uradni list SRS, št. 1/87),
- merila in kriteriji za prednostno oskrbo z mazutom v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 45/87),
- pravilnik o racionalni rabi energije pri gretju in prezračevanju objektov ter pripravi tople vode (Uradni list SRS, št. 31/84 in 35/84),
- kriteriji o združevanju sredstev uporabnikov električne energije na 110 kV za povečanje priključne moči (Uradni list SRS, št. 15/87, 45/87 in 3/88),
- merila in kriteriji o povračilih za nove priključitve in za povečanje obstoječih priključnih moči odjemalcev na nizki napetosti 0,4kV in napetosti 1-35kV (Uradni list SRS, št. 2/82, 1/83, 1/84, 27/85, 1/86, 50/86, 45/87 in 3/88),
- uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe oskrbe z zemeljskim plinom iz transportnega omrežja (Uradni list RS, št. 77/96),
- uredba o omejevanju obtežb in porabe električne energije v elektroenergetskem sistemu (Uradni list RS, št. 42/95 in 64/95),
- pravilnik o strokovni izobrazbi, delovnih izkušnjah ter obveznem usposabljanju in načinu preizkusa znanja delavcev, ki opravljajo dela in naloge upravljanja energetskih naprav (Uradni list SRS, št. 30/83, 31/84 in 1/87),

- program usposabljanja delavcev, ki opravljajo dela in naloge upravljanja energetskih naprav (Uradni list SRS, št. 30/83 in 1/87).

128. člen

Do sprejetja delitvenih bilanc v samoupravnih lokalnih skupnostih izvaja lastniške pravice in subsidiarno jamči v skladu z 62. členom tega zakona tista samoupravna lokalna skupnost, na teritoriju katere je sedež javnega podjetja.

129. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.